1847.

Душі мої душі мої
Ви мої одежі
Нагадайте хоч ви мене
При моїй годині.
Примітайте ~~[illegible]~~
Мої гаму бітні
Нуть на Дніпрі широкім
Успіть почувати
Зі Кирилом убогим.
І вони убогі
Уже сонні, та навіки
Ще мовчать богу. сурі:
Примітайте мої ~~[illegible]~~
Тихими речами
Привітаю вас як мати
Я поплачу з вами.

Жалобна

1.

Зорі мої вечорові
Зійди надъ горою,
Поговоримъ мову сумну
Тьмяненьку зтобою.
Роскажи, якъ загорою
Сонечко сидає:
Якъ у синяго моря весёлочка
Води позичає.
Якъ широка вогнёвка
Вітръ розпустила:
А надъ самою водою
Берёзі поклонилась...
Якъ по води розчалися
Зелені вітьи
А на витахъ той долоньки
Не зрідаєм дітьи.
Якъ утоми на мовчуни
Вовку лаєть ночує
А Сонечко вмиє, то на стрічи
Не долго вичує.
Якъ сонъ-тривогу придолини
Въ ночи процвитає...

Ангро моде нерастаци
Дамъ добре знаю,
Я роскажу тоби де що
Поки спати лягу,
А ты завтра расскажешь
Того ви роскажешъ.

Село! и серце одпочне,
Село на нашій Украини
Чыста, тесанка село,
Зеленевыми гаемъ поросло.
Цвитуть сады, биліють хаты,
А около ми стоять огалаты
Чи наче дыво — а кругомъ
Широколистіи тополи,
Аталъ и лисъ, и ласъ и поле,
И сонце горы задымгромъ —
Самъ бось витае! над селомъ.

Село! село! весели хаты.
Весели здалека палаты,
Водай вы тернолъ поросли,
Шобъ моде и слиду не найшли
Шобъ не знали де шукаты.
~~Умыкнуту~~ самому тому селу
На нашій славній Украини,
Недвно де вонъ, взялись!
Перебуди князь; були князи
Ще молоди собі булы,
Этыи самі. були багаты,
Высоки на гори палаты,
Въ яру стеновъ
Зеленыи тополи садочъ
И вербы и тополи
И витрячки наполи
И дрыгнъ чотъ собі село
Не найдводого простягнулось.
Колись тыи весло було;
Було весло потомъ и дымоч
Музыки тыи, вино рекого
Гостей несчетныи нальи.

А конець аж сюйи покоєнце
Та сили несильні дальше
Тяще й прикрнуе. ви ваш!
Гулне князь, чуйнуть гости
И покотились на помости,
А завтра знову оспива,
Изнову тое, изнову гуле
И таки за дочки день минае
Мужицки душа аж тиждь.
Судовики благають Бога..
Ибаньки знай собі причаять
„И не тріоть! и брать убоги!
Философ князь! або Сократе!
И наш Сократ, убогим грести
Дочку й отымичу, одинмое
Умуцинки.. и боже недае
А може й знае та мов слоть.

Князьки в заперти сидять
Сократа и всіки непускае
Свою Кенстинту. щоть робить?
Сама втекле и повинчалась
И батько й мати непускали
Пиздали в гору не заказь!
Тяжко ни, зо князь, отвикнуть!

Отвикнуть тобі князьке!
. . . . . .

Засмеешь сердешно! засмеешь!
Мов рветь весною учочи.
Засмеешь, недыспишь чисто,
Недыспишь ни хвалить бога,
Як люди мобліть анивучи!
А спитоб! таки господи вспилось!
Хотелось мобліть,
Хоть чудочок, хоть часочок
На світ подивитись!..
Не довелось.. а вже було..
Вейого понадбали
Стаче мети.. саму тебе
Мов намаловали
Хоть молись передо обою
Мов перед святою...
Красо! моя
Молодаю!
Горешько зо тобою!
Жить би, жить, та славить боги
И добро творить.
Та зовсім красотою
Людей веселить!

Тоді ще мені, як моєї молодії
Такерії очи
Помарнили в самотнім..
Мені бачилась ночі?
Боже! боже! дасть розум мій
Велико на світі!
Красу свою.. серце чисте..
Не надасть спіть!
Надасть нарай великі
На світі тій великій
Надивитись, на молитві
І. . . . . .

Не весело на світі жить
Коли нема кого любить!
Отак і я одні єдиній
Ще молодій моїй мрії
Красу і серце засушить.
Вийшла вийшла, молилась,
І тоді у Господа просила,
Бо буде вже кого любить.
Вона вже матірю дожила
Уже [redacted] любилась
Своє дитя. і дивя дожить

*[illegible]

Господь їй радости на світі.
*Ось дасть! дитя! дитя!
Узріть його... поцілувать..
Своє єдиное дитя!
І перший дерзкі його почути
[redacted]!
*великі Божа благодать.
Бачите горе невимуще!
І щастя не мале!
І хоч мале єдитного
[redacted] стала.
Ти бо знову народилась
Зраділа, звеселилась,
І найняли свої й маленькі
Сорочечки шили,
І маленьки рушничка
Шовком вишивали,
І купелі, колисали
Самі й годували.
Бо найняли, тілько вліто
Привести дитину

А годувать ти доглядать,
Невмій[10m] Княчням.
А потимъ дка, — забувеш
Мене мій Поль, або Филатъ
За щоечъ вонъ[10m] гадаетъ.
За те сиса що[10m] превила!

А мои, свою дытыну
Сами годувала.
А твого свого князя
И не допустила.
Мовъ я мучно у сидочу
Осталась дытыни,
И говорить сыне стало,
И вчили князяни
Тильно тато выговлять
А тату, невчили...
И кнысночокъ закуштикала
Въ ромни нажупала.
Забавляла, розмовляла,
И богу молыться
И сидучу по куштикаеъ
Заходилась спить.

Що божій день купала
Рано спаты клала,
И мовъ горлыця на гнезди
Цилу ночь[10m] вспала.
Надивлялась, любовалась
Красного своего,
И стенъки вже гнала,
И рейдила з него —
И плакала... Вовни косы
Уже[10m] давнъ розплитала...
И, и князя сердешнаго,
Въ лукдири з гнала.
Начебала, стиг закрила
Заплакани очи
А дытыны либы сонцем
Мовъ выговить хоче,
Неплачь мамо, недоспыть
Мои чорни косы
Посчуцъ...
И день за днемъ
Радости приносыть

Мой мытерь щасливый.
Дочка уродлива
Мов тополь выростае
Мытерь надиво.
Выростае.. та недовго
Чуде веселыты
Свою мастирь... бач карае
Книшчо несвыть...
Дзавитно. чудно модамъ,
Во моде неднюто,
Чому добре умирае
Злее оживае.
Занедужала книшчо,
И кывнь скаменувся,
За конеци умолив
Повеличе мотнувся.
Нанкалы, заходымсь,
Мучилы, мчтлы
Поки ін безталанну
Вз ~~золотой~~ опустилы.

Нестало видной книшчи,
И пуста знову заулы:
А сирота ін вісем
Ін єдынаа дитина,
Мов одирвалось одсилвли
Не нагодоване и бне.
Сорочечку до носу носить,
Спеклась бидне на жару
Лопуцвем несть, ставочки єдыть
Вз калошиєм здытыли у ярку.
Умилася сердешко. до матыр
Ось дивиця и нанизнае
Мене дитымы дыта свое
И думае, тебе нестало,
Умыйся серце щоб пизнала
Тебе єдыную своюю.
И господаз благословляла —
За долю добрую твою.
Умилася, и добри моде
Приобрали, вз Кієв одвезли

У нас сидять.. а тамъ що буде
Побачимъ...

Була за гулы
Були князь, гуляють гости,
Ревуть палаты на помости.
А голодъ стоить на селы —
Он стоить, вить стоить по всій украйни
Мовъ пани господы, ты чыемы гынуть
Од голоду, моде, а скарбы гноють,
А паны и полову продають,
Та голоду ради, та бога благають
Щобъ ще хоть одсорокъ мисяць перетерпить.
Той дивъ в Парижи, и иному кряко
Нашъ братъ кутюрный все показавъ.
А боги!.. ни нэчае. Ото булобъ дэво
Щобъ хуть те, и бачить, и не покарать!
А бо вже ажь надто долго терпилы вси
Видуйте, кэтыне! пророки глаголять.
Якъ же мого вирать! заплющывши очи!
Ой ради бы я вирить та серце нэ хоче.
Мынають лыта, моде гынуть
Мостуе голодъ въ украйни
Мостуе до князяному селы,

Розпуститы вже кэтыни почалы.
А коли ж бай дуте, тое зуле,
Та ой да до учишли виглядае..
Ни дивъ нема, хиба зійшлы
Радіють моде, боги просять.
Тыхъ усь изъ Києва руки возуть
Кланяють.. мовъ сонечко зійшло
Надъ обкрадеными селамъ.
Чорнобрыви окуеожа
Выйшла вже мати.
Тилько слуга не невесела..
Чогобъ сумовать!
Моте вочи горно бучыва
Тамою вродилась
~~Вмисто вже до Києва~~ аборяне нагонили сых
Чынъ Ково помолыла.
Ни, вынесла веселого,
Та бачыла села
Мотый голодъ на украйни
Тымъ и невесела.

Ой женилъ Київськой небилой
Село облетила
Мовъ пташечка, увесь була
Всі повеселилы.
Тамъ словеньки приспівала,
Тамъ молодувала,
И великій день обходила
И вечеръ помешали.
И старости прийшлы
До неї въ покои
Мовъ до мистуги своєї
И звелы святого.
Все село святого звало
Все село молилось...
А тыжчасолъ пиды въ сели
Зъ грешыми пожвилысь.
Привіз фідіє запродує
Зъ полового вмито,
И молотыть вчешне
Поеи недобитыхъ.
И нелмо горыть сильнее
И пье и гулне

А ночъ усыпідо въ покоїдъ
Дочки спочивае.

Барилдеръ, сїлмо, сїлмо у сеї,
Сралотыти отсеи, аеть лящеть
Жиночій реготъ. завивае
Хазїйскій голосъ. „буделе пить
Поки наша доля спить!"

Кывонтся одни собі сыдитыть,
Въ своєму тихому покої,
И дывиць якъ надъ горою
Червоный місяць аеть горить,
Зъ дерева ары тыхо выступае...
И ныбы горы спиваютъ,
Зъ дубовы скорніи дыва
Выйшче въ поле отзвонюютъ.
И утыкы въ село сова.
Дывитесь очи молодіи
Якъ зори божіи ветаютъ,
Якъ сходыть місяць червоніе
Дывитесь поки сонъ еще
А зори спытыть не дывоть.

Головою молодою
Наружу скинулась.
До півночи невесели
На зорі дивились.
Дивилась, дивилась,
Тій плакати стилась
Моє серце яке було
Тяжко прощаюте.
Якнедужно, поплакала,
Втерлась, утешилась
Помолилась, та й спать лягла
И тихо заснула.

Всюду все покотом лежало,
Харемъ мочости, де що впало,
Тілько дозволяє ще хвиля
Ватяно чарку допивать,
Тайну доливъ. встає нагада
И де в покої, скверный гаде!
Куди ты лизеш? гламеный?
Прокинься чи стиш! прокинься
Убий гадюку поки час.

Убий и бочь нетокучае!
Ни непрокинулась спить.
А бочь ловь бичить таковчить
Три кальк великалъ потурае
Минае чекъ.. чутнів заламать
Иначе гвалтъ. а потимъ знову
Мнуть ятчого,
Зайнялись
Вмерть и клуть. бочь бы слово
Бочь бы де голосъ обизвавъ!
Трепеуть рознеприва, розгуваю
Тамы всюду и неворугамы
Алмушичи собы дивались
Якъ дельмъ до ямарнадійнавъ.

Прокинулись вранци гости
Бочь бичить колыло
Покинули свого князя
Тамлобо, ти и ты до.
Такъ ямы його покинули
Тамъ и бочь понице.

Щоб полазить тики гнізда
въ нищу окраину.
А деньъ дились оскарнюна?
И ниду лестило.
~~Довго матери своєї~~
~~Сирота шукали.~~

Не вли ~~[illegible]~~ и вовки
знову зиродили.

Стоить село, невесело
На гори оголастъ
Погорнулы, нездумаючи,
~~Никому~~ ниськимъ лису и хоть.
~~Никому~~ ~~[illegible]~~,
И никому продвиснуть,
Нидо и незвальне
До гуцкого большого
Въ будь-кои-погоди:
Лише стогнуть на ореньи,
На бога благаючи,
Щоб конець до нихъ верчуло
А ін немає
Не буде вже святости;
А деньъ вона дились?
У Києви великому
Въ Печерци по стрічалась!
Отакъ було, отакъ и буде!
Въ гнаськъ родимъ мы дивуем.

Якщо ж тутъ боговъ хвали
Сказить мени розумни мої!
Подивлюсь на сводъ зоренъ, мовъ,
Світъ готовлять красотою.
Мож грішними вистить святи
И всякому добро творить!
А стало ось вже!.....
.....
Не стало радости у бога
Вже нещастливи мои кайдани!

Шукаючи отровиньи
Въ моїй Мрейки Божеїй,
Зацвиръ я учительниць
~~Вдовиньи~~ ~~нещастну~~ дівочій... ×
~~Великы они, великы они~~
~~Великы тоде мъ руцъ~~
~~Не свисть вигодъ...и говорить~~
~~Говорить страшно!..а мой горь~~
~~И серце плаче.~~
~~Добре знаю~~
~~Коли немо чого любить!~~

× що записками наболоти
у людей симпатиї стоити,

Отаман
~~Мени черницу~~ и прощалися
Стали черницъ невину.
~~Не мовили ни що въ отъ~~
що ся монастыри закрили сестри,
Кажна знає, куда задумали
Позиторию. одпочивали.
„Були бачити, говорила!
До гробу божого ходила
Вертались въ Києвъ.. одпочить
Зайшли ~~въ Чернигов~~ донаш дрібнець
Ти мабуть такой дороги
Не спитала... такого спитъ
Ъ старцями по свету ходить.
Вони були ще молодого.
И прехорошой собою.
Тактильно сонцемъ дивилися
Ти й диведу сменлеи летала
И вже доньки прощалися,
Той богу душу отдала
Позиторию. и де ходила!

Вы знаете что приведенные листки!
И понять сами не можу.
Отуманъ сердечнаго обвочала,
Ще не поставилы Арестом.

№ 2.

Згадайте братія мои...
Бодай те листо неверталось!
Як вы сматрелисьно и к
Куда дишоти ми вдиралы...
И моли думалы, коли,
Коли мы, зійдемось дружно
~~И не раз в ~~ и ~~ и ~~ ~~ и ~~ ~~ ~~

Любіться брати мои,
Україну любіте
И синем безталанну
Господа молите.

. . . . . .

. . . . . .

И мене в невольничій
Іноземщині згадайте.

1.

Ой одна я одна
Як билиночка в полі
Ти недай мені боже
А ни щастя ні долі.
Тилько дай мені боже
Красу-нарівні оці,
Тайти вишиванки
Як самотньої дівочій.
А ни бритика й
Ни сестулички рідненьки
Мені чужинцем зросла
Уже й старитись стала.
Мені дружечка мої!
Де вы добрі люде?
Нема, я сама,
А дружечки й небуде.

2.

За бойрачолъ байракъ.
А тамъ, степъ, та могила.
На моїми поданъ
В степе сывый полилый —
В степе сонъ у ночи
Иде въ степъ, а йдучи
Сива, сумно сиве.
„Не носилы земли
Тай до дому несилы
И нидто нэ йдае!
Нэ тутъ триста яка сила
Товариства лягло
И земля неприйняла.
Якъ заграбъ бетьманъ
Ярмо християнъ
Надъ поставъ починяти,
Що свойи поземли
Свого крови розлили,
И дорисуни брата.
Крови брата вылывсь

И въ степу полилы
У могили заклыстой.“
Тай замовъ, задумывсь
И нисенько подивывсь
Ртивъ чисемой ночи.
На Днипро озирнувъ
Тихо, тихо ридавъ
Сынъ фрыли голосили,
Зъ зидъ нагоры нэсели,
Руки стесалъ несила,
Трести тывом сивалы,
Кровавывсь козакъ,
За трусывсь бойрякъ,
А могила застогнали.

3

Мени одынойово чи буду
Жить въ Украини чи ни
Чи что згадае, чи забуде
Мене въ сему нещасныи
Одынойови сынъ мои.
Въ неволи вырисъ мовъ чуже

И не отмаченными своими
Въ новомъ плачу умру,
И все съ собою заберу.
Малого слиду не покину
На нашій славній Украині.
И не потоне батько за сином,
Не скаже синови, „молись
Молися сину за вкраїну
Його замучили молись.“
Мати одначе, чи буде
Той сын молити сини,
Тих не однаково мати
Як Україну зміне люде
Прислепить гидоки, и в очи
Вдову опучденную двудать!
Дать не однаково мати!

4.

Нежидси мати чадами.
Вони покинула, пишли
Шукати мати нечитіма
Та вже и шукати перестала...

Умерла плачучи; давно
Нечуть нікого, дети грались,
Собаки дев помандрувала,
И въ дитин вы бито вікно.
Въ сидочку темному, вчвіта
Удень пасуця, а въ ночи
Вишукоть совы та сычи
И недають сосидамъ спати
И твій барвиночок крицатий
Зарисъ бочмого, ендучи
Тебе за камного, и въ сени
Стивокъ широкій висыхає
Де ты кучинеся колысь.
И сей зеленый помилыв
У сени пташки нестивеле
И їм за собою занесеї.
Въ яру криницы завалыла,
Верба у соли помилыла
И отсе сечки що ты ходила
Комочилъ тарной нарсла.

Де ж ты полюбилася дедились?
До кого ты скалетила?
Въ чужой селы въ чужиі земли
Кого ты радувать сотни,
До кого руки пирольы?
Вищуе серце що въ палатах
Ты спишь мовъ дома, и мнать
Что ба покинуть свои хаты..
Благаю бога щоб пекль
Тебе довиду не будыли,
Щоб у пилаталь не пойшли,
Щоб боги ты не осудыла
И матери не проклыли.

5.

Чого ты ходышь на мою?
На выку матры говорили,
Чого бы плачешь идучи,
Чого воркуешь уночи
Мою голуско сирокуша?
Знать, гостыно тата! нуводили
А матры плачеш обуки.

Не сонь обрывна моюма
Въ ночи процвыте,
Тодивчи дарученя
Кальочу сонце,
И ешодами полывае
И господи просить
Поки вже дощи въ ночи
И дри бліс рось,
Щобъ калына пушлась
Роспустыма витя,
Моте пташкою прильыти
Милой з того свыта,
Зовью ему чудесечко
И сама прилыну,
И будемо щебетаты
Въ купци насалыти,
Будемъ лапатъ щастати
Боги выхваляты
Будемъ вкупци у раньци
На той свитъ литаты.

И калына прихилилась
Витты розпустила,
И дивчини на молодому
Тры лята доднла.
Чи четверте... на сонк трави
Вв очи прозритае,
То дивчина за калыною
Плаче розмовляе.
Широка в, высока,
Калыно мов
Не водою досыдь сонце
Полыванае.
Широкія очи-слёзы
Тебе полыли
И зъ алывого лукавого
Люде потеплы.
Делійлы подружовки
Подругу свого,
Делійлы червоную
Калыну мою.
Прийстынь мою головоньку
Нэсого умыти

И витами широкимы
Одъ сонъця закрыти,
Мене чэй дуть полованоть
Мене оглюють.
Широкіи твои витты
Дитты обгрнуть.
Негоньъ отрыви передъ витомы
Одцвила довъяла;
То дивчина на моеми
Плакать перестали.
Перестали слёзы литы
И тяжко мовыти.
Невикъ вики замовчыли
Слёзоцыли у литта
Вторгнулись, та и зидрилипа.
Зъ зелено сонечко вечерыло,
Рідійлы люде вечаючи.
А литы и спаты не лягили
Вечерить дочю дожидали
И тяжко плакили ждучи.

6.

Ой три шляхи широкіи
Докупи дійшлися,
На чужину въ украины
Брати розійшлися,
Покинули стару матиръ,
Той отчину покинувъ,
А той сестру, — счастлившій
Молоду дивчину.
Посадила старая мати
Три вісени въ поли,
А невистка найгарнюю
Высоку тополю.
Три вісны посадила
Сестра придомонт,
А дивчина заручена
Червону калину.
Не прийнялись три вісны
Тополи виділи,
Повелыкли три вісны
Калина довыли.
Не вертають три брати

Плаче старая мати,
Плаче отчина здиточками
Въ нетоплемій дитти,
Сестра плаче, йде шукать
Братів въ чужину...
А дивчину заручену
Кладуть въ домовину.
Не вертають три брати
Въ чужини служеноть,
А три шлях широкіи
Терномъ заростають.

7. К.....

Рейвыны сонечка добилось
Въ широкіи лиривы вечоныны,
Гостей заповелыкы своны
Вередсмыны чаны напувалы
И часовыны переливалы
Рыны мудрыны чеховыны.
И дверей наклыкы домоцуны
И дрижотки на вилы

Бривитъ й тронь, и мени
Нехилиб було давно одбутыся,
Давно подовечнаи забутыся,
Мовь ти аки ся кровавыи сльозъ,
А нъ чимало розлилось
На мерче-поле;.. ноги рути,
А то ничого назій шло!...
И я згадавъ свое село,...
Кого я тамъ, коли покинувъ?
И батько и мати въ домовини!...
И серце тяжко дохнулось,
Що я ничому мене зведуть!
Ди вмось товариш мати
Чорнише чорнои земли,
Я де христяны наче дивти!...
Молось! Господи молось!
Хвалыть тебе не перестану,
Що я ниеким не подиму
Мою тюрму, мои кайданы!

8.

Садокъ вишневый коло хаты,
Хрущи летъ вишнями чудуть,
Мучитыри дъ мучати и буть,
Спиватъ идучи дивчата,
А матери вечеряти ждуть.

Семьи вечери коло хаты,
Вечерни зиронькы вытае...
Дочки вечерять подае,
А маты хоче научаты,
Такъ соловейко надае.

Покладе мати коло хаты
Маленькыи диточокъ своихъ.
Сами заснуле коло ихъ,
Затихло все, тилько дивчаты
Та соловейко не затихъ.

9.

Неспалося, а ничь яка мара.
!Хоч дімалось не вчосами.!
Так ужевом. до стіны
не заговоришь, ни про горе,
ни про молоденькие сны.
Вернуся. свиту дожидаю,
А завдвигма про свое
Солдацкое корыстіе
Два часовіи розмовляють.

1.

Тяжки упабистеи собой,
И меньше бдлой недарила.
А бариня бедненькой такой
Мой то слыхи и подемотрили
Ведли вь Кинугу и забрали.
Такь вотъ тъ случаи такой!

2.

А я.. аонъ стучить на дчери.
Я самъ тихов уносили;
Тикиотъ у нашому селе,
Назнаю я дочичку,.. вчера

И мистирь удову одного.
Такь вотъ закляатый недае,
Малы кеше - нехай дождуся,
Изнейи вчещую до вечеруся.
На той дичь знову за свое;
Тихов я зъ мистирьо ходить
„Шодда' кихе и ненуюсь
Твоть сотъ нехе хоны дисы
Верны ночь зарабь.. „то робаты!
Головно дичьи! по дичеть!?
Та кто тоть значить сему злій!?
Тихов я бриоте зароблять,
И де вже вони не нечили
Чоки ти грошы заробы вь
Я годи вь годва проходивь,
По Чорноморіи по Дону..
И подарунки вь нему ливь
Чи й дорогоцинь.. отъ вертаюся
Въ село додичини вь ночи,
Аонъ тилько мати на ночи.
Тей и та серешки у мирсе
Платеи пустого гніе.

Я викресив очиці, дочки...
Одної пишне вже землею
Уже й мене не стидненє!
А до попа, ти до сусіди,
Привів попа, та недійтив
Вона вже вмерли, не мій сиду
Мої гневи. А стиха
Тати сиду... Що ти мене
„Либо ти й доси ще не знаєш
Геньнуся не вибуть пишла.
До пеньки бачить додна
Поки дитину привели,
Ти вмерлиці й детопили...“
Мене здачи декекла.
Я ледве, ледве, вийшов з хати,
Ще не свитало, я в пилети
Пишов з ностей нечуть земли...
Аж пишов вже бо везли
Ушколу в Київ. Отак як брати!
Встилься и батько а мати
А я пишов у тисяти.

Чи доси стрічно, аж зчидаю,
Хотив пилати дитиньти
Або себе дитинстиньти,
Ти бож полиму вів... а значить
Його до нас перевели
Чи ерміні чо що?

2. Так стоне
Ну вотто тепер и прихоли.
1.
Нехай собі а бож поможе
И тим дому дуди колись.

Вони ще довго говорили,
А отець передвиторм думлив,
И пишли мене приспились
Я виданьки поки спитив

10.

Ясно вранці новобранці
Выходили из селе,
А дивчини молодиці
Одна дивчина пишла.

Бодибала старі матьки
Дочку з синами розлучити,
Розлучили, привели,
Нарикали, говорили
Ночи в землю опустили
А сами в старци пішли.

Стоить село невесело
Не перемінилось
Тилько пустки на селі
Небіжі появились.
Коло пустки на лиці
Мостель шкандибає,
Не сидочки позирає
На вікно заглядає
Заглядає, не вигляне
Горло сріви з ситы,
Не покличе старі сліпы
В хату посидіть в хату.
А вікно колись було жвавіше
Кущем ніяки вне стояли,

І кусточки мерехтилось
Шовком вишивилось.
Думав ситы, пробіться
Весь вікно вешлыться.
А довелось, христа-риды
У людей просить!
Сидить мостель нидлитого,
Недворі слухнує.
А в вікно ніяки баби
Сова выглядає.

11.

В невели тютка, хоча й воли
Сказать по правди небуло.
Та все таки якось стилось
Коло людей, та коло полк.
Тепер же злоси тіи доли
Як бога видати довелось!
І виду іи и выглядало
Дурный свій розум оросить
Що давей дурнем одурить,
Як коло ти волю стоить.

Колоте серце мені згадка,
Що не в Україні буду жити,
Що не в Україні буду жити,
Людей и Господа любити.

12.

Чи вы ще зійдетеся знову
Чи вже не вики розійшлись?
И слово братстви и любови
В степи и добри рознесли?
Нехай и так, нехай мовчать,
А довелось повернути,
Що волі Господа. годить,
Смиритеся, молитесь Богу
И згадуйте одны другого
Свою Україну любить
Любить іи... во время лише
Вже о стиглось такую мину
За неї Господа молить.

13.

Поїдь поволи иде
Не покоси кладе,
Не покоси кладе горы
Сточе земли, сточе моря
Сточе та руде.

Косари у ночи
Зостриненьки свічи
Тне кедарь жестоки вже
Ни на кого не вважне
Ночи и непроси.

Не кричи й не проси,
Не клыпне косы
Чито городи чито поле
Мов бриньво остерыи голы
Усе шо дасы.

Мужики и шынкари
Всыроту кобзари,
Бриньтуе остерыи косы
Кладе горами покосы
Не лишки и изгуди.

И мене не лише
Нечужинки зобрали,
За ригіт тихого задавить.
Христа ми віто не постивить,
И не помиле.

30 лют
1847.
в Казимаши.

№ 2

3.

Сонце заходить, гори чорніють
Та тихенько тихе поле мліє,
Радіють люде що одпочинуть,
А я дивлюсь... и серцем лину
В темный садочок на украину,
Лину я лину, думу гадаю
И якби серце одпочивало.
Чорнеє поле и гей не горе,
На сонце небо виходить зорі,
Ой зоре, зоре! и слезы капуть.
Чи ты зійшла вже и на украйні
Чи очи твои тебе тумнуть
На небо сонце. чи забувають?
Колы забулы, бодай заснулы
Про мою доленьку сховалы.

Вариант

4.

Молюсь, знову уповаю,
И знову слёзы вливаю.
И душу тяжкую мою
Немым стенаньем пред Тою.
Озовитесь, зиждительне
Чины долгого
Над непривычного людского.
Долгого лукавого.
Озовитесь! и зовами
Многие озовите
Безтелесным повелящие
И нам усилящи.
Последнее зъ недолгого,
Спасибо нам скажите.
И зиждителе, помолящи
И тьмою спасти мяте.

Тяжкие лютые дерзаю неизмеримый обрести
Смирных перед богом людей неизмеримый
Шукей соли обрести в попадевых хатах
И дебай домовину а слезы любей,

Бо вони мостить вику молодого
Не верни здоллити нашои весны!
Отсюк то мій друже, мовив брат бору
И мене в мовчанвік своїк полями.

—

Коло осиньного мостолу,
Обидрачи трохи ногами,
Бендарскимк шляхомк у ночи
Ишли цигане, и йдучи..
Звичайне волькіи спивалы
Ишли, ишли, и потомк стали
Шатро крой шляху ночевалы,
~~и ного ного~~
Бачитьмк вбоки дозвели
Коло його поседали,
А то зк шаблиномк, а то и тикь
Зате вони вольный вкь ходить
(Кольеб то буде сидеть, кумнїй

А запатуючи вкь степу співае,
Инакче вони зк приданомк
До дому йдучи молодыцк.

Ой у новій хаті
Полечомы спать,
Молодій прислалось
Шо мать сказывалась
Свекорь утоптывсь
Батьк остеньвсь
И... гу.....

Цыгане слухи хоть слюхуть,
„Иде ти люде стуть возлуцк!
Оце мабуть изъ за Днистра.
Бо тутть все стоить.. мара. мара!
Цыгане прикнуми слотилось.
А передыми отмыкаеь
Тесно стояло...
жаль, и стрела!
Вкь свитыми латалій дрогали,
А нарукавь и ножочи
Одкь стуки кровь повыступала,
И довги косы вкь ребра лазь!..
Постояли и потомк сиди
Коло осмо, и дуки ерали
На сиймк полуцк.

„ну такъ,
отнеты веи наборакъ!„
Сама собы любы шептала.
И страшно, страшно усмехалась.

Цыганка

А видчилы ты молодыце!

Видьма

Хто ж!
Якъ були ж молодыцы
Цыгану вальмыне въ мори
А якъ стали стари баба
Цыгану вальмыкъ бумаьрыба

Цыганка

Спивучи, нычого сказать!
Дать бы собы такму достать
Ти ще й дъ медведемъ.

Видьма.

Спивого
Что сыну, что сулыго
Все спивого, все спивого,
Уже забулы й говорыть..
А перше добра говорилы

Цыганка

Дость ты були жозабудилы!

Видьма

Хто ж! цытыть.. цытыть..
Зъ дочкою писнь лечыть,
Очень посмо, и лисыцы слыдыть
Въ вриї песцы вовкуваить...
А въ придачкі къ були впимся,
И молода непредилися,
А вчасто проклыти пеньки
Ъ ди вчитаили такее діготь..
Ще треба выны оспокыть,
Тоду, безъ мене безумыноть
Ивъ домовыну показыть.

Цыганка

Чей ды недфчо, будіть здаваи,
Учыть сибогу добра опыть

Видьма

А дитки есть у вась!..

Цыганка

Видьма не мае..

Колужъ выстеть дасте!
Чого вы стыти жлидыта!
Чого колы ще вчасти!
Ивчагочи, и вечи гочи

Зачем молитесь!! ох дитя!
И все дитя! и все дитя!
И мечи земли де дитьков.
Деятиду у не земного
Вони здайть мне колись

Цыганка

Женщинъ любого нежудись
Уках дитей земли и заводу-

Видьма

Дочь ъ горы тыв, воду..."

И тяжко, тяжко задрожали,
Цыганка довго дывувалось,
Почи посмуль, декто впивъ.
Вонъ настали, нежурились
Сидели ноги утроомлен
Ъ черевки огонь, виступав
Щербатый мисяць за замоклен
И нежастро мово подрав
А ихъ почи амуры заступили

Чомъ нестыцы бегить тому
Сивому гнидному!
Чомъ нестыцы убогому
Скроти старому?

Одинъ дума: любы його
Негодувань придбыти,
Другій дума, кольвъ привде
Достроить палаты.
Отойди вонъ одночному!
Я ихъ удомовини...
А убогій мстать собі
Де небудь земное.
И обидви ночи ваготь
И сидки нежнаготь.
Убогого й не здидуоть,
А того щей гнаготь.
Нетуть старому ни вчолоти вхати
А треби вмъ небудь вину доживати

Коло очно отгучій сумнах
Ъ малевого куреня,
И дывуцы нежприблуду
Ложа нго й сидне!

Цыганка

Чому нежвонецъ, алеонечнецъ
Зрозницы сводить подивав.

Видьма

Дывлось й вне ть дивав.

Цвинькъ

Мы рано рушили, поженьмо,
Щось непростились..
Видомо
Уже николи непростимось.
Отнесть де небудь и заснему
У бурьяхъ....
Само, само, темновий чаю
Бинькеньній вуймо,
Ой у сем тонулно
Въ души сонуло.
Въ земеньому сонце вимо
Прошки одочину..
Тамоньке ще хочь по сину
Приведу дитину!..
Дарлем. ибо собі водимо
Та вмило мастурь проклинаюй
Онъ.. онъ.. чи бачить не мотим
Очима мути кошиньо,
Ото доменьке... Кицо.. Кицо-
Ней де тонше бровьнь!
И то дала бе то би ненько
И нетой рукъ дочилось....
Ото тонь хуть не потуть
А вязаничку дитин

Нетлодим на водимо
Ти нелем де дитя.
Что потоптти
Что подушитти.
Чи они доби не кровь пугодоть
А грошем простить!
Що добре нежки заебдаютъ!
Ото то, ли то, и тти нежнесть!
Сидей лишь блистелъ по опуть
А грошеку то би, тти заеще
Що и въ волосцим булем!
Вмиль в сонце фратри вели,
У бильмах ясенъ кольмаеле,
У души сем хутоне,
Въ туреньчим стовилем,
Та до дому тонесем
И очъ у очьеть, тем вне доли,
Безъ жендилем, безъ хрестилем,
За три шаги отрестилем
А три шим простилем
Упилесь,... упилесь
И доси тъ ялем!..
И воще лишоне непростимось.
Бо въ вмеи бачаеле бозоеь

Елизаветъ

И несгромливсь людей.
Коли бъ мени отоли дитей
Найти де небудь б... ти надумки
Чи є въ турецкими войски!

Цыганка

Були колись, тепуть наши,
Умеръ найстуцший старшина.

Видьма

Я думала въ турецкими,
Ахъ мотыль мелче.
Веь служай ти сонцу тобе
Жено и шуцнно.
А шукено до чи тьа ло чку
Ти сьтеи сьвеки..
А найгирше в шукено
Проклятого пеки...
И объ задушить! бо якъ узнъ
Мене молодого,
Ти й острыхъ ножъ ме длопцы
И скрицъ зи собого
Возьмъ мене, у бендерки
Пойди мы стовпы —

Зъ москалями, а москали
Турки вовсь вилы.
Отоли вмъ разъ противъ Стаси
Перевела слызыкта.
А вмъ проклятой покинувъ
Невступивъ и въ хату
Пишовъ собе съ москалями..
А вдъ бай стрыхъ
Въ черемшу повернули
Тосьми вогнили,
Остриносеки. Тей бай дуже
Вмъ тамтамъ
До Жневи.. и що змене
Моде посміялись!!
Трохи були невтопились,
Ма очень було кинуть
Слызьвиточокъ. Що ешь тотка
Ми свою хрешну
До опыласи.. одпочили
Въ ночи дожидались
Тей у село, хотилось бъ
Щобъ моде недошли,

Гнадрадаосеи до дитки
Аж очко нелеле,
Я думилем що бітько спить
Аж бітько випрає.
Я нікому руки сплести.
Я перелякалась,
Дитки пустого смердила,
Отъ я задавила
Вмудзить своїх укомори
Убічно вкатку
А вилъ уже ледве дыше
Я до його „тату!
Тату! тату! ще нопрыйшли
Вкруки дитино...
И вилъ мене взяв за руку
И сказатив „прощно...
Прощно... и... отиєбоїчуми
Я здаєци впеєли
Тай заснули, якбы були
Довину проспали!
Опивночи прокинулась
Щось подыть потати...
А руку бітько давить

Тату! кричу тату!
Аж вилъ уже тікъ на кроки!
Насилу я руку вкарпуєли
Виарусили. що цисне!
Я хбы отему суду
Тобі дочу. чи простывбы!

цитаєть

Простывбы єй богу

видыли

Ти мовчи вже! бо забуду.
Я молылась богу....
Ба ни... дитей годувили,
Та вкусицъ ловили,
Та здаєци ще очиноть
Клоствили вымощили.
Щобъ недыхать було що стрити,
Прибрались, ходили,
Токи моде домовину
Надвори робили.
Доробили, наложили,
Понесли, вкопали.....

И одна в ёлкѣ той палець
не святой остался.

Черезъ годъ родила,
тай воду пустила
Коровий сина скинула
Дочку отдавила
а сыни зелетили!...
и... гу.....

Цыганка

Не кричи бо ти вже побудыть
видьма.

Диби в очи не невиньки!

Цыганка

Ти добре добре, що як тихо буде
роскажуй дальше...

Видьма

що дись
Навірнись дитуси пилнуюсь!
Я їй пудурюю приглесу...
Постарьвай те, не видесь.
Удочкою чись спеть!...
А она взяла у пеклем...
Бромлидого дахти...

Ще, ще бромлидого, не видесь.
Я собакъ дрентыми
Бо подвикнили дъ стацуцями
И близнять пустыли...
Да пекелем, що объ привчилысь.
А жъ и пилъ прыгнивъ,
А тойди було бромлиди
И вилъ достольки,
Жобъ мене очевы сасилы
Дъ бѣгтъ живыми дитьми.
Тай и вси дъ глыдъ
До себе въ пилотти.

Ростуть мои близнятоки
А я утишалось
И дъ мотого сидючого
Я дрову колось.
До подились до окрего!...
Сыны у пекли... а
Замнистывъ... а удочкого!...
Чи чуешь дъ свого!....
Чи ще не дрвъ повешалу!
И въ вси тихъ умісоть!?

А мені дав наробовавши
Ти пошлеш у Київ.
Послеш богу помолиться,
Отоже й я подумав,
И помолився... як циганка
Я бачила молилась.
Чи є весь єсть бог який небудь
Отак же в нем немає.
Тепер вкрасти тре в тайтуки
У себе ховають.

Вертелась я додому
Замкнути поки,
Нема попиш десь дочекаю
Аж перше домого.
И сини, взяв, пошли - пошли
Бачили нездаю
Що робилось - мати сльоза,
Ниби то мотаю
Надо бай ритеми совою
И дитей слухаю..
Ми неслухай я не дитей
Я слухаймо тепер
А тепер краще настреби
Иду у циганы.

А вже сини оженили
А дочка й тяжко буде.
Казыте мне попидтыкано
Коли отожуть люде.
Ты небачив мого сына!...
Тем мо такій дорожій!!
Такій бих ты. уже доходно
Позыч мени грошей...
Немисти доброго купило
И тебе повичу.
Тай піду собі до дому...
Дивись мыша, мыши
Нема у Київ мыши невить
Не донесла, утопила десь!
Ибо нема обаиме!....
Чи я найду дитей своїх
Чи тяжко и дечому..?"
Тай дечо вкли мовь заснули
Цыганы встали
Позбирали шмотко своє
Во дорогу рушили
Тем и рушили - пишли стиноль

И видьми устемлеи
Тай й пишли сами за невими
А йдучу спивали.

Кажуть люде що суде буде
а суду не буде
Бо вже мене осудили
на сими святи люде.

Василь Василь село лишили
Въ городи ходили.
И мовь дыво за собою
Преслуду водили.
И спивали, й танцювали,
не пили й не ели...
Нынче смерть за плечима
посвиту водили.
Потимъ розолъ скинулась
Стали и стои й пяты,
И до вистись за шатрами
И богу молитись.
Що тяже й поробили

Стерпи Марiуси.
Якимись зильвилъ напоили
Що воно й спитуло.
Постимъ й сами стали
Бить ликиду вистом,
Яки трепы, що одъ чого,
И де иде шуметь.
Якъ верчать, наступають
Всякому, всякому вчили,
И прибуди учинили
И богу помолились
Лито, й друге пугбуки
Ти въ стерпи вчились.
А на третяк въ Украинску
Дого прибуди дылись.
Поклонились Марiуси
Дякiуну въ ноги,
Попрощились съ цыганами
Помолились богу
Тай пишли кожи до дому
На свою храпину —

Рада, рада те веселі
Мов мене дитьмі.
Хіба сама оголокала
Волинцем тютюна,
І траві вагіні нежувала
І всім по молоцка.
Вь осінь прийшла додому
Пустку зіточила,
Вимизила, упорчалась
Й легко спочила
Мов гріх. Все забула
Зле й незле.
Всіх простила, всіх любила
І мов ніде землею
Святилась пекло вь вітаєм
Теж їй лесно стало."
Мов вь опалетів вь своїй хаті
Перехоцувала. Жить вона стала,
І сумбы нецурнельнь
Все село любило,
Бо вона все любовцем
Фельь а ентьь ходила.

І всіх людьмь полюбила
Вь ластоцки добрим.
А як дрімі, то нелікалась
Зарнцем оддавала,
Або свинку вь ледно
Сталови поставить
Зо всіх фрісьнь, а себе
Й нова не оставить.
"Нашо мені, (було часто)
Чіть вь мене дітьмі?!
Та й зималась, отьть вона
Сама собі вь світи,
Вьть подовій доживала...
Дівчістьм бувало,
І дойо вамь, а ало чувало,
Й вістку прибірали.
І мозалась, а вьмісьмі,
І честь вірим...
Квороцить на просьти
Тоньь собі мовальь?
Вь вістьнощи чисто, тихо.

Всё, мои судьи:
Изгнали двери посторонних,
Начало немыслимое.
Той добродетель, приходи скорее,
Той дружбы попросить.
Той ласковую, тихонькую,
Всякого покаяния,
Чтобы было сказать пожалуйста
Дорогой подлинности.
Отнять вовсе этих долгих
И вкрытых и явных,
И любимых и не начальных,
И всякого дивных....
А все тени покрытого
И видимого звериных!

Зуб подагрою, и подушечки,
Затрясли, чи и больше инкаравит
Идя за тишину своей земли,
Всякого пенсиона приходит
Самого тихонько дать ти дитя?

Тому, на дворе промолчав,
А сами во дворе прогрохав!
И тихо трепетали на свету?
А скоро мы жили родить?
Отсюда взяли всего лишнего,
Лишили, есть у тройного лишнего,
Узнав чего за новых перебили?
Да, да,... небудет все грешить.
А здесь вотпилось.. простила!
Всякого зверя не варили...
И милосердия, ~~[illegible]~~ сама
Лишить вороги пишем!
И инкарив отнять просили
Чтобы пенсии дивовий неспокойно,
Обрестились, чтобы скоро!
На инкарии не допустили,
Бросались, трава не любили,
Вдвоем горящего тяжелого,
И дуги дитя чтобы зверями...

Затлеваєтеся... и скаже їй стало
Що панови не помогла!

Весна дому прогнала,
И зеленей поземли
Весна пишнєй розцвітала
Изъ Ріго гнуревы
Летівъ высоко клочыли..
А статалы, та шлявалы,
Чуменки найдалъ опісля.
А не земелки и не небо
рай, и не незнаємо
Якого ще людыдело
У Бога для смаку!
А тыжь чесалъ непросвітлыйъ
Грішлывый умаре.
Уже його лукавого
Не скуталы товсталы,
Хаталы дом, насололи,
И стало догнаталы
Не вмирае... и мыкаре
Ничого невіговъ!..

Знову трохи полегшало,
„Покльчте Лукіго....„
Шепнув, та аж затрусыло..
Привелы, въ Палаты
Його видыли.. и мыкаре
Вне статалы блаватыи,
Щобъ помолыли... прыйшла вона
И уголо до столы,
И зліщечкыли за дрыжаго
Отсе надъ читалы.
Пеньъ значаче прочитувалы
Дывлуть хру голо себе
И на ноги.. то и докричалы
„Не треба! не треба!
Иды собі! собі або отрывай..
Читы незабулы!
Простыи мене! простыи мене!..„
И слозы бласнулы
Въ перше зроду.. „Я прощено
Давно простыли

И святочку дала в руки
И перекрестила.
Засмуй в ворота передвіко
Як тяжко дитина,
Аби за свого душу
Молитись панам
нув.

Сорокоустів замовляла,
У Києв ходила.
Та за панна покійного
Господа молила.
І в осени вернулась
Де село дмулу вистоя,
Чиби мистецтво привитала
Маскіяви дивчати.
І дало в отсемь надовгонка
Дочки ходити,
І дало в отемь зіна мистецтво
Мужіні годити.

А вони нас научала
Як чесними стати.
Розкуше зних в вони
Робить дивовали,
Як нема помобили
Покрнотного стали.
Як стрічого ходили
Близьнята породила,
Бо блуканем їх сьмілали,
І їх їх вина
Лисарувати Марцуна
І весь фобилов
Усе було роскуше,
Аж плеснуть дивчати,
Що Христа нера, жаваюця,
Чиби стали у вистя.
А вона мало роскуше
Просить, дрімлюче.
Щоб їх пилили нехоцальні!
Во боче покарає
Що підете вы посвиту
Такі зних і годеми

Батьки, матери покинете
Мене в покинутім.
Дитей своїх на сильних людиних
Пустіють посвіту,
Тамъ їмъ їм... їмъ їм... пустіємо...
Дітки мої! Дітки!

Отсемъ вони жидуємо.
Дівчата хрестяньки,
Та плачуть, а дуємо
Панъ все їмъ сьмієсь,
Ні дъ рочіни, ні дъ двосаміни
Одинъ у гостъ коси,
Ти гусьоть, та ніґоть,
Ні чуєсь во госьо
На собакъ то ще лаєть,
У двіоть жуєсь
І вивадить жуєсь
І людей сьмієсь
Дівчатєсь. отажетъ.
Дівчаточкамъ сьмієсь,
А все ти їм ходосвітьки
До них ходить

Прийшла вони зелоньки
Стіри мов вітьки.
Пишли въ поле жуєть дрівъ
Та тамъ и остаєсь...
І обходить, и вечерить
Варить дівчатєсь,
Ти недзьоть де дімьки
Ідъ жерідам лиєть:
Пастуєть вс єсь сьвєсь,
Що коло ночіни
Ужиєть, стару видьму
Чортъ здідьвіть.
Нейсьмьіє, громадо
Всуч поки сьвєсь,
І въ ночіну, осиновій
Кілокъ дасьвіть.
А дівчатєсь ужьсьвіть
Ідъ ну квітьєсь.

Чоботу поставили
Дриббоми слідодали.
И вуголи напоили
Осика заклятіи.
Отимъ видьма поговаи
Дрестіи тебе дивчина.
Дрестіи тебе и чеснівтсь
На пеніньв чуваньв
Бо дамнеть оміяи
Неробите славы.

Мілі

5.

Зашо мене вы роли
Люде нелюбимы,
Зашо мене вы вирогли
Молодую вбимы?
Зашо вы теперь мене
Въ палестинъ витаютъ,
И царь-квіто мы лицивиотъ
Очи не спускаютъ.
Вы вулиці, мобулиці
Незнаютъ дедитъ!..
Скажи мени мій братику
Королевый цвите!
„Я не зрозумів твой сестро...„
И цвитъ королевыи
Скинувъ свого головонку
Червоно-рожеву
Бо бимого полюбилого

Лычмоть на лицей.
И затлокала лицей
русого-белоцого
затлокалцей, и сказалцей
"Брате мій ку тобого
Мы давно вне можемоть
А я й не ждала,
Аку я тебе вигостала
И аку вклицала.

Моя мить... я незнего,
Вона все ошуримцей
И молилцеь и плакала лицеме
На малу, дивилцеь
И плекцеле... я незнамо
Мій брате єдиный,
Хто й ще горе заподивть,
Я була дитацей,
А грацеле забавлялцеь
А мить все вбела.
Вбелцеле, вбелцеле, засьжелцеле
Умиратьи сталцеле...
И на мого злого пана
Клелцеле проклялцеле.

Мати й умуцеле... а мене пане
Узвьть годувати,
Я выросцеле, виховалцеле
Убилцеь палатаць.
Бачить пандавь день далеко
А мене покинуть
. . . . . .
. . . . . .
И проклялцеь того пана,
Будилоть спалцеле..
А мене... не знаю за що
Убилцеь невбилцеь
Тилькобо корыц поеть
Острицеле... ~~[illegible]~~
Панчицкого насилителю,
Ти ще й реготалцеь!..
Жиды невить несистави
На мене плювалцеь.
Отнеме то мій братику
Було мени вь свити!
Молодого, хорошого
Недалцеь дожити

Люде виду... Я умерла
Тяжкому під тягою.
А весного, прозвили я
Цвитом при долині.
Цвитом білим, як сніг білий
Весь гай зацвилися...
І тиоч люде, і тиоч сами!
Що дивного вбили,
Що приходили весною
Дивом дивуватись,
І дівчата заквичились
І мене прозвали..
Місяцем сонцо-цвитом.
І я процвитала
Стиси в гаи, і наполи,
І в білім пелюстки.
Сказалоч мени мій братику
Королевый цвите.
Зимно мене бог поставив
Цвитом на сім світи!
Щоб людей я звеселила

Бачить сонце, що вбили
Мене й матерь!.. мачоосердий!
Світый боже милий!..
Я засмутилися лилей
І скрипт королевый,
Сильнів свого головонку
Червоно-рожевуво
До білого поникнуло
Мечем ки лилеи.

Русалка

6.

Породили мене матоньки
У білім Полтаві,
Та й почали середночі
До Дніпра купати.
Русалонька розмовляла
Домного, милого
„Плыви, плыви мой домо
Дніпровоньки здвадого.
Та виплыви русалонько
Зі ветра середночі,
А я выйду сумлиты дрыньки
Аты й дрогосно чинок.
Зелосночійсь моє серце
Недай несіпісця
Недомного сирогого,
Недай же, удобсця
Не моили слезами-кровью
Сыною водою...

Недай вы Дніпра почуе
Ко своєго Дочкого...
Плывиньки мой русалонько
Ореле! мой ореле!
Привитай те моє лобе
Вытри моє лице!
Та й побігла. а я собе
Плыла заводого.
Гроши сестри недострелы
Не взяли до собого.
Уже ты ходель як досту
До сестрами сумно..
Бе не кыдель посередо
Батьки на виходено.
А моєе вже повиначыль
У білых палитках!
Моєе дорогу росноцуе
Моя дрогенька матоньки?
Та й замовила русалонька,
И вы Дніпро тирнула...
Мовь плиточка.. и лодыньки
Тихо поихитанулась.

Відійшло мисти спочивати,
Нестиця в памяти.
Пана Яна нема долі
Чисельних розповідати.
Прибулдила доберати,
Ти й дочку зчадаєш.
И зрідалася аки сиротами,
Чи аки приповідала,
Та й бенідуне!.. тишки собі
У пальцеть спати..
Ти недійшла... доволосі
В Дмитрія очу вістя.
И несчумець аки дуетальні
Дмитрови довчати.
„Сестри! сестри! не лоскочіть!
Во це мов мітьи!..
Сестри ради ми тіймальи
Брамись, мо'охотальи
Поки в вершу недостальи..
Та й дарего тіймальи
одсиотишно дусимоньби
не дармаотіймальи.

N: 11.

7.

Мени тримаєдзвітьи тиша
В тенч вальіти за сельоньч,
Чи то тенч сонечко сіяло
Чи тенч мени чого було!
Мени тенч либо, либо стаєм
Вмаєм в бога - - - - - -
Уже проклинаєм до тепо
А я собі убурвьаєм
Молоєм богу... и незнаю
Чого маленькому мени
Тойди тенч прізуньмолоньч
Чого тенч весно було!
Господьи либо, и сало
Ясень здаєцьи веселоньч!
И сонце арило, алапекло!
Та недовго сонце арило
Недовго молоньч....
За пекло, почервоньчо
И рай зачеплило.

Знову проклину вас, дівчата,
Село почорніло,
Вовче небо голубе
Й те почорніло.
Проклину вас я на всі віки
Не мої вільні!
Обернув вас я на лютих
Немов вінець світ!
Не давши мені бач нічого!...
І вогняні сльози
Ті жіночі сльози! а дівчина
Присяжній дорозі
Недалеко коло мене
Плескіть вибігали,
Та й почули мою тяжку,
Прийшли, привитали
Утерали мої сльози
І покинули мене.....
Нині сонце засіяло,
Нині все не світом стало
Моє.. лапи, чай, сідо!...
І ми згнили у чужі поганці
Чужим вовчим доводи.

Бридко!.. а їй доти вже дедалі
Що серце пече, то болить,
Чому господь недаль дожить
Мілого вику у тихім раю,
У неробім. одночи мілім вік,
Нічого не світом незнавши,
Не бувши б на світом городовим
Людей и..... не проклявши!

8.

Якщо є стиль значущий,
А вона нерідко вже пекла
Мені невсипло було
І на нашій славній українській
Ніхто мовив мене, витав,
Я жили всі, що одного
Вкраїнського собі, молились Богу,
Та мрійне панство кроїлось
Ідейдував міто мелісі
Поганці давніх [illegible] міті
Тойдо по висмів Христа
І тепер нев'ткнобі свої марні!
Нигде навіяло сліпці,
Що мовить весело і будуть
І наукраї добрі люде,
Отже тяжні і напрямлені.
Котилось... тайно дитого
Щоб зробили москалі
Пруці із держави нашого
Обі хоч кривинку землі
Із задніпра мого святого
Святіні вітри пресвяті,
Та і ймчи [illegible],
Котилось своїх [illegible]
Що вже і обо [illegible]
Коли по нашому [illegible]

Горы мои высокіе
Нетяк и высокіе
Вы хороши хорошіе
Вы мне милые далекіе.
Зъ перелетовъ старыхъ,
Зъ выбленыхъ полей, —
За Днепромъ рыдаетъ бандуры
Сыны отчины мои.
Я буду [illegible] горы
Нынче, закликаю выступать
Обривъ высокіе, сны, бегунки
Катаки прерывистыми вихрями
Мовъ дитяти въ бывалы сорочки
Утиплуютъ собі сулы хаты.
А доли сивый наше козацъ
Днепро, зъ лугами вичовые,
А опіде, опіде, на Днепрополь
Напрісарі наше колыска
Козацкіе гнезда маленькіе
А боль знаменуютъ крестомъ
И Трахтемирова гетьманъ
Начепуюмъ свои сотни
Роскидавъ за долею
Нынче старыхъ торговли.
Вонъ степерь мо на [illegible]

Сон

9.

Горы мои высокіи
Нетакъ и высоки
Якъ дорогои дорошки
Бланитные здалека.
Въ Переяславі старого
Въ Выблоги могилы
Ще старыи они... ~~[illegible]~~ моя Кмары
За Днепромъ косимы.
Иду я тихою водою,
Дывлюсь анъ онъ передомного
Ныначе двіва вырынаютъ
Изъ Кмары только выступаютъ.
Обрывъ высокій, стій, байраки;
Хатки биленьки выглядаютъ
Мовъ дитки въ биленьки сорочки
Упиклурки въ ряду стоятъ,
А доли сівыи пахъ пахнуть
Днепро за лугами виграває.
А онде, онде за Днепромъ
Напрігори, ниби на пальчика
Козацка церква не велика

Стоить упокинемъ крестомъ.
Давно стоить, выглядая
Запорощу зъ лугу...
Зъ Днипромъ своимъ розмовляя
розвиряе тугу.
Оболонками стариними
мовъ мертвецъ очима
Зелеными, позирае
на свитъ, зъ домовини.?
Може чекае оновлення?
Нежды тои славы!
Твои мде окрадено,
А пановъ лукавимъ...
Нещо здалеки козацкае
Великае слава!!...
И Триеттелировъ четъ дорого
нечерпни свои хатки
розкидае. здоляе покого
мовъ тамъ старецъ торбинки.
А ось старе монастирище
Колись козацкее село,
Четъ воно тодди було?...
Тае все тихо и.... нечрыще
Изапорожъ и село....
И монастырь святый, скарбницъ,
Все, все несыти розграбили!...
А вы! вы горы, отдали!!..
Бодай николи недивиця

Зловеч проклятии!! ни, ни...
Не вы проклятии... а Гетмани
Усобники ваши поганы!!..
Простить вы сокиры, мени!
Высокии! и голубии!
Найкращи въ свити! найсвятии.
Простить!. а богу помолюсь...
Я такъ ii, я такъ люблю
Мого украину у бову,
Що проклину свято боги
[illegible] душу почуло!
Зеркало
Надъ Днипротелировымъ высоко
Нагручи, неибы сирота
Прийшла стоитъ ся... а въ глибоки
Въ Днипри широкому... а такъ
Стоить одинокъ бодаи катыти.
Объ катыти видно украину
И всю бетлиманщину керуемъ.
Гнда катого дедуся сивенький
Видатъ, а сонечко кладенько
Уже спустилось надъ Днипромъ
Видыть, и дивиця, и дума,
А слайзы капеноть.. „Гей! гей!...„
Старий промовить; „надоумы!
Дажнастыма боги рей!..
Гетманщина!!... „и думае
Чато по вечерно...

Мабуть щось тяжке тяжке
Вымовить хотилось!
Не вимовивъ.. . . . . .

„Е нуїнь я посвиту чи мало,
Носыв и свыту пошукать...
Нещо вже мне за Україну
Отыми Кирги дрожне и тамъ
Єдиному лучше спати
Чинить нимъ на україни
А може тамъ чи Кирзендъ
Чи недристіяни?.. . . .
Нерозбивъ отыи брите ляхи!
А перегнаневъ?..
Любей Божичъ?.. — хотилось
И наши козаки
Бурои головы, за справу
За віру Христову,
Отыи вальчичуюи.
И своеи крови...
А подбшаль?.. Бадесто!
Из чиркасами стали,
Безъ поспи и в Втодасре
Людей закувалъ
Тай мордуютъ... ойи пани
Бедни христіяне!...“
Затыжъ лебъ сивый бытый тугого
Пыньчъ старого будяголового.

Вечерня сонце гай золотило
Вдалыно и поле золотоли хрыно.
Соборъ Мазепинъ свечилъ,
Батьки Богдаши мовили муїе,
Уїевскимъ шляхомъ вербы подили
Передростыни дзвони мовили вперлы.
Зъ Трубайлоли Альта мене стоно
Зійшлись здоднились мовъ брат и сестра
И вестре вестре радуе очи
А серце плаче сливуть на доче!

Потрусалось ясне сонце
Зъ горного землею,
Вынуть пне круглый лисець
Зъ сестрою зарею,
Выступа из за лемерно
Амары звеселилы..
А старый мій подивився
Рідоны покотилысь...
„Молюсь тобі боже милый
Господи вельмій!
Що ведешь мени дамуть
Небесный владыко.
Що дывъ мени добру силу
Перестыть горе
И пускывъ мене старого
Мы и свыти горем
Одинокій вик доживать,
Тебе восвалыти,

Чтвого хрєстого
Серце вємити...
И поновить побитєє
Грєками молодєйшими
Нєгормах оцнах высокиах
И витєсить нєйх нимих...."
У тадх єлїозы нєволодно
Вочь нємолодїи...
И цєлєдувавх литєи свои
Дєвлєи блєсїи...
Дєнь, колы, и що робилось?
Було ще справди, а ще сьмолов
Жєи морєи перєплєвавх!..
И темнїй чєсх зєлєнєлїи,
И чорнобривєи молодєньєи,
И мєсєцх сх зорями сїлх
И соловєйно пєнєльнє,
Єно затьмавх, то щебєтавх,
Свєтого хочєи вивєлєвх;
И вєсто, всєто вх Україно!
И усмєхнувєи сивєй дїдх...
Бо мозєчидє правдх дїтьх
Було тоже що й нєлєнєльнє
Та родїи гомєсєи, нєтобрєльнє,
Бо нєкуль єсмо зо отьтьх,
Вх хатьнїи вику дошивєтьи!
Старїй мїй знову замурувх

Ладивх довєньєо колоєтьи,
А потимх богу помолївх,
Гнєвовх у хату ночувєтьи
И мєсєцх ємирого повивх.

Отєєй то нєчуйнєи
Сьнх мєєи прєсьвєтьи!
Хибы знову и на волю
Нєсвитьх нєродївєи.
Батєє боже, колы нєбудь
Хочь нєстарєсть статьи
Нєтьмах горвах оруйнєнєя
Упалєвнїй хатьи.
Хоча серце замучєнє
Потоєнє горєть,
Гримєсьти и положитьи
На Вилєнє горєнє.
Днєпро-вєнє

10.

Наробили сливки шведы
Великои славы.
Утикали зъ Мазепою
Изъ бендери зъ Полтавы.
Адмирал и Гордієнко...
Не порубила маты,
Якъ пшеницю ту пожаты
Полтавы достаты.
Ой пожалыбъ, якбы були
одностайне стали
Та зъ хвастовекимъ полко
Гетмана єднали. (Вишнев
Не пропалыбъ слыс въ стрыси
Утеряли усвата;
Не втикалыбъ изъ Кортыцы
Славы небогата.
Недочекавбы Прелуцкій
Полковныкъ почалый.
Не плакалибъ матербона
Въ Криму за укрытыму.

Якъ мандровали деси и анчъ
Якъ покидали запорожцы
Свою стару ту славну Січъ,
Взяли съ собою матербону
Адмирала ничого не взяли,
И въ Криму до хана пошли
Ни нове вбогу Запорожцы.

Заступили чорны Хмары
Та билуо хмару,
Опинувъ запорожцы
Почалы татарыны.
Хан позволывъ ханъ нашкамъ
Новимъ кошемъ статы,
Та не дозволивъ бусурманынъ
Церкву будувиты.
Умелети поставилы
Обрезъ пресвітои
И кредькомъ молилыся...

Боже лій зъ тобою!

Мій крыно прекрасный, роскошный, богатый
А то тебе нечучивъ?. Якбы розказати
Якбы розказати
Прозиого слебуде одного магнаты
Історію-пуиеуду, то сгрелыкыты
Сила пекло мошны... и Данте старшого
Одныма нашимъ піномъ можна здивувати.
И все то те лыко все кинуть одъ бога!
Чи внесеть ему любо людей мордувать?
И нейдто убогу мою Украину..!!
Що вони зробили! за що вона гине?
За що ні диты въ Чайданъ ловчать!!?

. . . . . .

Розказали бандуристы
Про войны и чвыли
Шодівмысь зъ Украины
И Закіи краны

Лахи нашимъ завдавелы
Дацо Кнтувелы!
Щожъ дiялось пошведчыны
Тоi воны злякалысь!
Опынилы зперелвку!.....
Паны Кнтолыки
Кровъ точилы, утивилысь...
А.....
Зъ чисточкыми.....
.....
и провесте
Запорожцы чулы у Глуховi
Якъ дзвонилы ~~въ Кнтувелы~~
Въ гарматы ревнулы
Якъ потопы на болотти
Городъ будовитый.
Якъ пликелы задитки
Стаченьки въ листы.
Чулы, чулы сиромахи
Зъ далекого Криму
Якъ кажуть въ Гетманщыни,
На лiтi гинуть,
Чулы, чулы, запорожцы
Чулы и мовчалы,
Бо ихъ добре нечуялы
Мурзы завдевалы.
Улисвилысь на болотах
Дрибнымы, сирымы.
Аже почули матерь божи
Закличелы зныли!..
Запнекелы лимо серце

Нимоче заплакалы..
И боть заплакувалы матти слезы,
И ми укрыли.
Запорожцы, и затiм
Гречистiи слезы
Побивъ петрем побивъ свiтем
На пилiй дорозi,
Вернулысь запорожцы,
Вынесли зъ собого
Въ Гетманщыну, той чудовыти
Образъ пресвятой,
Поставилы въ церковницы
Въ сотнякови ихъ Ярыли..
Отелъ воны и доси плаче
Та запозаканы

11.

О думи мої! о славо злая!
За тебе марно я вчуваю кругу
Кореюсь, мучуся... але нікого...
Люблю їх щиро, вірну дружину
Як безтаємну свою вкрину!
Роби що хочеш з темним зомною
Тілько не кидай, в неволі тобою
Пошкандибаю.
. . . . . .

Ти привитаєш
Нерозчинного, Серденнятелем,
Ірода, Кесаря, Христа, Сонцята.
Очепотрібний! Кесарь-кета
І Грека доброго ти полюбиш
Одинокувесенько!.. Бо заплатимо,
А я убогий що принесу я?
За що сирому ти поцілуєш?
За тифлю-думу!.. ой гею гею
І нетрінки я в дермо стиваю!
І чудно і нудно, я не помираю
Що часто нотець голови бути
За тее диво! мов нас грішуть
Брати з братами, і не скаменуть
а. Що тее диво, вели коханє
Уцинку покритка, а люде пьяні!

Ще їх були мов козеняти
А уміли нечуть було.
Отамо-то весело жилось!...
Бритались їх вольними мовами —
Мишались вольними стопами —
Всідались поміжь цвіли
Вимаче лиціи дивчатко;
Мишалися вільними мітами,
Симіли вольними... росли
Росли сьми... і весеньки
Старіи скорбаїи мітами...
Ано поки не прийшли Христи
Прийшли кесарі, і запалили
Мечі тяжкі і рати; — і розлили
Великі море слізоньки і крови
Аскроть і мачами Христовими
За горд вільні розбили.

Понуклись голови козачі
Вимаче стоптали трава,

Україна плаче, стогне — плаче...
Заголовою голова
До дому пійди... нехай летує,
А надійдуть ескінські вдвоїмо
[redacted]
Кулешов, Не дійти —

Отакто лиш другие брате
Не сьміти кидати матінки
Чи й порідними розсести
А мы б ідоси так тілки
Подайтеся разу Козаки
И суще чистые подай
И пне нам крыстовать
Возобновим знову
Тихий рай.

черновик

П. Кулешову.

12.

У Києві на подолі
Було колись... и николи
Не верниуть що дівоньки,
Не вернуть сподивоньки.
Не вернуть... а ти брате
Тяжки буду сподиваться
Тяжки буду виглядати
Жалко серцо завдавати.

У Києві на подолі
Єрестерский наши вольки,
Безъ холопів и безъ панів
Сіяла собі у супокою,
Розвернулась весела.
Аксамитом шлях стелє
А здвобком застелає
Никому не зверстає.

У Києві на подолі
Козаки гуляють

Якъ ту воду цебромъ видроли
Вино розливають.
Лїоли, шинки дъ шинкарками
Дъ виномъ, медами,
Закутили загородки
Тай тутъ порядками.
А музыка реве грае
Людей звеселяє
а изъ ~~[illegible]~~ братства те бурлацтво
Певне вычвидеє...
Немы голїй школи волї
Итобъ догодили....
Когожъ то тамъ музыкого
Люде обступили?!

Дъ штабъ дъ
Въ червоникъ ~~[illegible]~~ аксамитуръ,
Матнего улицо мете
Иде козакъ; ой! мете.. мете!
Що вы творите!.. на тотожъ
Старой убирывъ въ закаблуки
Якъ ветрыла кудрявы.. о такъ!
Та ще и пристуде козакъ,

— Гнодорогы рякъ, рякъ,
Нехай буде такъ, такъ,
Якобы тяжки молодицы
Гнодївтеи мажъ можъ
Дайтъ мыка закаблукамъ
Дайтъ мыка закаблукамъ

Авгенъ тїи закаблуки
Нобрамися лыкой мучи
Дайтъ мыка закаблукамъ
Дайтъ мыка закаблукамъ
Остеменцы й передамъ. —

а изъ До Мешчорського стыка
Гнотанцювавъ сивый,
Изелемъ и то вадрыство
Ивъ весь святый Кыевъ.
До танцювавъ аж добрали
Крикнувъ пуку! пуку!
Привыстайте святы чеськи
Гнозворицы дъ луку.
Свыта сбрелися обчиняемъ
Козаки впустилы,
Изъ ево сбрелу зачиняли
Не вижъ зачиняли
Дай козака. Хтожъ цей сивый!
Гнопрощувся дъ свитомъ!
Семенъ-пелїй ~~[illegible]~~
Мыколи надобитый.

Ой высоко сонце сходить
Недально заходить
Гнодовей дяки по келїи
Семенъ пелїй ходить.

Иде чернець у Вишгород
Чи Київ дивитись,
Чи посидить на горі,
Чи сонце подивиться.
Иде чернець дзвоникову ×
У річ воду пити.
Та згадує, як то було
Тяжко в світі жити.
Иде чернець у келіо
Мешкать стіни голиі
Та згадує літа свої
Літи молодіи.
Бере святе письмо в руки
Голосно читає
И думкою чернець полій
Далеко літає.

И тяжкуть божіи слова
У келіи темнім в очи
Братерство славне оживе
И сивій Гетьман мов сова
Ченцеви задирає в вічи.
Музики, танцьи, и Гадячі
Кой дзвоны бряжчать, Москва,
Бори, сечи, и Ренсен
И покотились из очий
Чернцеви слозы....

× Дзвоникови Християни приходили недалеко одн. шістсотрі.

Бий поклони!
И плоть старечу дитрей.
Святе письмо читай
Читаючи читай, та слухай дзвони,
А серцеви нетурей
Воно тебе в Сибір водило,
Воно тебе ввесь вік дурило,
Престиет то, и заведи
Борозну свою и свяствовіщу
Заняе все, и сам заміняє
И надгадиоть, щоб тязнеть.
И старець тяжко застогнеть!
Читать письмо покинуе,
Ходить по келіи ходить
А потім сяде и задумуе
Для чого жа на світ вродив
Свого упрасну любить?...
- - - - - - - - - - - -

До утрени дзвонить дзвоник
Великій чернець мій остає
Не пиє хлібець, взяв читальницю
Переристь все, чотки взяв
И за упрасну молиць
Великі палій пошкандибає
Чернець

Молись єтиєрна бій поклоньи
Поки й малеє дитей поголить
Гнить глубоки болоти...
Не світи всобіч суєти,
Молись вже бій сорі поклоньи.

Молись чернець закуренину
Зробіє изрєдіє и доловину,
Тє смерть сорімась мєйєла,
Поки гумнатіє зарєвіла
Идь Блуєви поукрєпіли.

Плачуть чернець, не єдо єрістьи
Бишь єо ремлє подивись
Тамі єсуоломлєнь, застонать
И душу боговіпоклєть
А сємь зєтрупно одружівєть.

Стоєлі лєдзвоні завивєлі
Жарнє горі укрівєлі
Чєйвцє сємєлі пєлі
Чєйвцє мовь Гетманєлі вєлі.
И вєлі єрєтіє мовь
Стоять твердьєлі неукрєпіли
Всє пєлі вєкіє на двєстоварьєлі,
Вь зрєдь болотаєє нєчать гумнєлі
Нєщо тєй нікому єнє доставєть.

Зєхрєйалі отидоли хвастивєкі горі
Двєстьалє потєрі на ксєндзь орлоть
Єнколі, єнколі чєйвцє дєдєлоть!
А де поговалєй вь єколу крєпо!
Вєлі незнирєть, мотєй нєчулі.
Кіжнє бачілі тєйтєі дєбулі.
Этєі пєрєтєєлєлі батьку козачі
Всє зрєдєлілі дітєі лодачі
И своє волєо и тьмо слєву
Мотєлі роднєсті вєлі вь полтєві,
Розрєйнувєлі и Січь ро Єпісєі,
А кєдь тобо єлєну товкмасьть.

13.

Одинъ у другого питаемъ,
На що нас матьи привелъ
Чи для добра! чи то для зла!
Чого жили вемъ? чого бажаемъ?
И недознавшись умираемъ.
А поки даемо дива.

Якижъ мене гнів боже-милый!
Дала осудить на земли?
Тобай отидиты не росты
Тебе святого почитаемы
Що у гневи народилась,
И отыдемтеся на вары.

14.

Самому чудно, — а деть дитыны?
Що дѣять? и що почать!
Людей и дома проклынать?
Не вирить ей богу.. якие питы!
Не чуженин, не сиротыны;
Що робиты за запертим?
Якби кайдалы перервать,
То гриз по полам... так нета,
Нетыны нъ поваи кувалы;
Не тенъ замо чертувалы
Щоб перервати... горе нема
Невольникамъ и сиротамъ
Въ степу безкраим за Уралъ.

15.

Ой стричечки доступнечки
Мереженої тут нічемки,
Мереженого вишиваго,
Умедимо погулямо.

Ой плахотка черчаточка
Дивуйтеся дивчаточка
Дивуйтеся парубки
Запорозьки козаки

Ой дивуйтесь мицнійтесь
А дуже ми вичейтеся,
Подавечки рушники
Отакеж козаки!

16.

Була собі Катерина,
Безтелесна сиротина,
Росла вона мабъ виростала
Та зъ Іваномъ закохалась.
А вивъ вмъ голусъ дяко
Зъ Катеринонъ своєю.
Одезиронки, дозиронки
Сегерьбо ~~удивовьно~~ чудивовьно
Вечорніотъ розмовляютъ
Пречистои дожидаютъ.

Дожидаютъ, а зъ Січейна
По всій славній Україні
Засули великі дзвоны,
Щобъ сидалы клопцы коні
Щобъ мечі-шаблі гостриліи
Та ихалы все ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
[illegible]
Червоного [illegible]
А за [illegible] за [illegible]
Золотого [illegible]

~~Тай вчинила іванову~~
Шовк-нитку дустину
Щоб згадував нечуйнин
Свою Катерину. —

Он увидиливу рано пораненьку
Щей сонечко не вставало —
Вдалеку дорогу, войну и тревогу
Мать сына випровожала
випровожала й вона Катерина
[illegible]
несла йому зброю, шоблюзолоту
и цвіковаам лепоту.

Дожидуилась Катерина
Без тилинки чорнобрива,
Увесь жовтна тілоне
Соби зброго добирене.
Увидиливу дивно-дивнольно
Сурмы трубы виграваль
Вдалеку дорогу слеви компанецки
Досидеть сонечка друшаль.
випровожав від свого сына
у синую дитину.

випровожа Катерина свого брата..
А вона Катерина
випровожала.. коня напувала
Дозирала уз крильця,
виносила зброю шавло золотую
И друшаницю гнивливицю.
випровожала бриноеи тримала
прощалися при дольини.
Дарувала нитку шовкиду дустину
Шо згадував нечуйнин.
Он дустину дустиночку
Перенина шрітен..
Тилько слеви позадьно
Видалечно спритен.

Вернулися гнуреленьки
На жовтки бритьи дивилися.
Кричалися прибиралися
Шодень боиий сподивалися,
А вчидиливу додили
Вчекадить оленьку

випровожа Катерина свого брата..
А вона Катерина
випровожала.. коня напувала
Дозирала уз крильця,
виносила зброю шавло золотую
И друшаницю гнивливицю.
випровожала бриноеи тримала
прощалися при дольини.
Дарувала нитку шовкиду дустину
Шо згадував нечуйнин.
Он дустину дустиночку
Перенина шрітен..
Тилько слеви позадьно
Видалечно спритен.

Вернулися гнуреленьки
На жовтки бритьи дивилися.
Кричалися прибиралися
Шодень боиий сподивалися,
А вчидиливу додили
Вчекадить оленьку

Милый мой, милый друг
А смотрите.. минуть
Нельзя ли вам комнатной
Всякого упрямству.
Иде вибир иде друге
А затратить, стыда...
Недавно нетарпимо
Ведуть то бы мы по,
Ведуть тропу дубовую
Житейского вкрыту,
А самою ж стерпимо
Иде в горелий свыти
Сам головы комнатной
Дарентерного ж Сичи —
За ними идуть Есаулы
Тем плачуть идучи.
Несуть тяжы Есаулы
Казацкую друго,
Матий пакиндр погубаный
Шаблю золотую,
Три рушныцы сенливых
И три сонно пеньи,
А на ~~[illegible]~~ други на казацкой
Кровь позеськали.

ведуть коня вороного
разбити копыти...
а по коня виделочко ~~[illegible]~~
Дустыньою вкрыти?

18.

а Козачковському.

Давно то діялось, що в школі
Таки є учителі двоє.
Гарненько вкраду пятаки,
Що я було трудяк, негоже
Таке убоге. / Тай куплю
Папіру аркуш, и здроблю
Маленьку книжечку, хрестами,
И вензериками, и квітками,
Кругом листочки обведу,
Ти й опишу сковороду
Або трикутне здаля.
Так сеньк собі у бурьяні
Щоб не почув хто нелюбивий
Ритмічно то пісню....
И довелось знов мені
Нестерпність за віршами ловити
Мерщотть, кмітки, опівати,
И плакати у бурьяні...—
И тяжко плакать — и нема
В школяка господь карне!
Учителі мучилось досло.
~~[illegible]~~
Напоми сьвіти довелось,
Ушкопи, дурні й половолоть,
А вся гатько пятка
Шовкрає мелеливки у дітка
Мабуть господь ~~[illegible]~~
мене карає!?

Ось слухайте щирий друже
Та розкажи дитині
Як кажу я в неволи
Як я мушу квітоли.
Научи їх щоб невільні
Землю вирощувати,
Коли ж не покватиць —
То німецькому брате
Несеш ти у кутоньку
І німецькі ночі,
І як небо голубіє
Ті очи дивоці
Не надо давній вікваже
Налає нового
І нелюбить — очуки грошей
Та себе самого,
А Україну!.. Крий боже!
Не нейи собі плаче

. . . . . .

Ось слухайте мій голубе
Мій орле — козаче,
Як кажу я в неволи
Як я мушу квітоли
Та досаджуй ти тяжесь
Недоумкам дитям.

Нинаше людей подавали
Як недомо кріпаці в воле
Тамо вийду то надо хрестом
Не стане щирої мов в воно,
І обвинеле побіте
Гірше уминоцце —

Мов рибонька надо водою
Тамо отруєнець.
І нагору високую
Пиздну, дивлюся
І дивую вперину
І дякать Богови!
І там стели, штуки стели
Та тут чистіні
Руди руди аж червоні
А тиль голубіні
Зелені перевоні
Нивоні, лаоні,
Високіні лоні,
Тамоні лучені.

А тут, бурьвьі, тиєні, тиєні
І хочь ніли де поніла
О давніль давні говорилі..
Нинаше люде нашілі

. . . . . .

Одь спокоя виду і доніні
Ловалась одь моєї пустині,
А ні іх тіні нічалі
Уже і твердіні порозілі
Затого будуть і твоїні
Вейого нарубіно колиєв!...
О моє доле. мов кріпко!
Коли я вирвусь з цієї пустині!
Чимоне.
Крий боже!
Тут я пасиму.

И почорніє червоне поле
„Куйда в кошарь! Куйда в невольо!“
Инакше серце стане надомного,
И я прокинусь — подагорою
Вертаюсь, придуси понад Чаполь
Инакше злодій той сюда вламали.

Отсякъ то друже мій инше
И тутъ небудемъ на світаи.

А попідвечоръ! ох друже брате!
Ще прийде ночь въ смудьти літи
Ще прийдуть думи, розбудять
Нам отокрить серце, и надію
И те що вимовить не вмію...
И все несвіти прокинуть,
И стоять ночь, часы литати
У високе мора потягуть;
И тихо-тихо ми алюзами
Нарешуть постелю о ночу.

Непаладуще въ неволи
Въ ночи сльозы точить,
А гріхи мои белыки
Вильнуть и почуть.
Не вильнуть на покинуть
Душу мертвувати...
Страшно мени друже-брате
Смерти сюди дожить.

Перелічу годи, и літа
Кого я де коли любивъ?
Кому я добро зробивъ?
Никого въ світи, никому въ світи
Инакше помру ходивъ! —

А малась волі, малось отсе;
Та сину позычки зносить,
А волі въ гостьбу пустилась
Та у кошари заблудилась
И вруги пити зарікалась.
Не помоги милый сонце,
Як то кинуть моде
Буде пенькія на світи
Коротка небуде!

Бачить боги щоб світало
Мовъ вони сонце світу виду,
Вирікуче заповіте, дорогі бьють,
Бачить боги щоб вперто.
Бо напоминця ведуть
Старого дурня научати
Щоб зрадо біко волю шануватъ
Хата що дурнь вводе свято.
Тамъ день и тамъ день такъ инше,
И тоже друже мій отсе
Минуть остатніи літи...
Але перейде богомъ сповідаюсь
Насуваю несвіти парогомъ
И вимину дом
Бо инчо господа богомъ
Надай боже въ чужинцъ жити
Зжинуть въ неволи.

Минули літи молодіи,
Минули доли, а надіи
Въ неволи знову за все

~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
Зомлою знову пьяо діє
И серцю знаємо завдає.
Добро ніяк сонце ниби побачу
Та моє лько перечепечу,
Воды Дніпрової напьюсь
На тебе друге огодивлюсь
В моїм вьтлаїй твоїй хати
Я буду знову сповідати
Свои гріхи; и вкъ мени
Доводилось нечужини
Въ неволи вкъ катарзи каритні,
А все за того пьітаке
Шовкуїв маленьким чудна
Та завирий оти проклятти.

Чи та коли сподіюсь
Чи може вже з неба
Подивлюсь на жужину
Подивлюсь на тебе.
Бо народе такъ бувае
Шо и слёозы настане, —
И блаєн всьо я о смерти....
Такъ ты, и украйна
И дніпро крутобрегій
И надія брата
Надесть мени боги
О смерти блаєнты.

Моєму Кулишу

19.

Я. Кухаренку

Невоуеть сибогу знить насвити!..—
—Тойди тотко!.— а инши! дитки!—
Отожто бачиш не бриса!—
А сядь лишень ты нашши.
Оцю бувальщину.. то моне
Имько гнаснета небоне.

—Тишы отоке, було
Село
Та щоб нельзьты на чужину
Тиши умов ни шучити.
А ётимъ сли вдови ожили,
А у вдови дочки були
И ютъ сели литокъ.
Добро, мовця дитоке
У росгоши,— дванцать богаї..
А вдови убогій,
Мабуть ни дойого
Бо дилили за шкуру сала.
Троим не прихоли,
Думили въ чужинци,
Або йтьи топиці.
Такъ знилъ маленькиє дитоке отаи
Звичайна мати. ку і казать!
Та моне сливи таки і дать
Бо вона катруси підростати
Чи вінки їй віне продивдоть
З носыти обривоньки лишнє...
Ни, вони дивоньки ростиї!—

Благословіть, батьки мої, трудящії!
Бо всюди сирота ледащо.
У найманці вирости сироти,
Немає батькові дитинки!
То Сина то тих
Придбав сирота прошенькі,
Одежу справив, опущенику,
Та ні видимі і невидимі
Нету сердитому жорстокому.
Купив сидочок і хатину,
Подружив за добрі за синь
І за невіну доверив молодиці,
Ми до вдовиці на вроститці
Молесть загрушенькими!
Не торкуваймо до отворостами
Вічно ти будеш мати пекними!
Не торкуваймо і напотім
Усіно недівно ти чудо!
За три поки звинились у будень..

Бросаймо ми у вдовиці.
Отакі то другі мій живі
Що й всіно ми світи буде.
І буде вирости на світі
Як мати мій його любить.
Добро робить що небоже,
Себе люби то й боже помоги.
А доведець умирить!
Здіймать наді душі! на небоже,
Любов господні благодать!
Любіть мій друже, жінку, дітей;
Дім у убогім заробіток,
Ти і лекше буде заробіть.

1. Спочинемо трохи поговорить.
Що вчений ще надійшла.
2. Та де ти вчений вдалась
Умови ще нам що оробить.
Отіймо б, ми оні вести
Видноли дідову, а нагулы
Вмоні ні нуми ти забули,
Журнали дрожуть..
1. . . . . Те.! те.! те!
2. Та ще подумаєш, пов'ій
Або дідіно твій московій,
Нетта ловить, опустить руку!
Нетте ле дідо, пусти дім наш
Нету вторить в Ромни..
1. Тесть
2. Усіно ми ми
Моя тіжа нім'ятали
Як нім'ян сім'ям трешу!
Ипотім ми вимо сертіна!
І все нетасно стіновім
Тіх нетаємо вмі уміх...
1. Любити брата свіми пит..
За слово вибачи. —
2. Мов пітує — сей дімоче!
Будить посмотує смотрить оні
Дімоні молоде
Вітворіми очіми
Нім що би оні
Кемень вітіночіми.

1. Тагоди отетобі отвить.
2. Що моє почта кончить
Дрізнить душе тас...
1. А я такеж думку имел,
Що вибомо ти тоцемо,
А тамо ми ніду ведамо:
Сидай лишь та тиши небте
Та мочамо аж бог помоте

Одружилысь небогата
Дивувалысь мода
Аж то вони ти сірота
Найвити жіть будуть?
Минає рік, минув другий,
Знову дивувалысь.
Де втіхи сидить безталанных
Добро тее бралось?
И в комори и під води
Ни току й нанывши,
Идиточки аж ньйточки
И сами чорнобриви
Уступаналь подостають
Стрихив заклыкають
На обиды, а багатти
Тоі й так нелинають.
Неминоны соблоби,
Та все онемкували,
Що сироты такимъ добрым
Стрицивъ подувалы!

Комчиіе то спродалыбъ.
Аджежъ у нихъ дитыны. . . .
Ось случайна що то робить
Заздрощи насвити,
И чекатыть голодныі.
Добилы додимы,
Боки вночи жалкуючи
Вырвать підтамилы!
Нелайбы вонс були нетвыны.
Яки вельможни просвященны:
То и нежнив бумовь; ни такъ?
А то сирісінькій сирінь
Отакъ мотує. — Твонко брата
Людей настаристь розпізнати.
Аша сирше зґадоду
Бадьму похаты.
Очирує змінными
Керимы очима. . .
А такъ тобі, забуде дурно
Що смерть за тенема.

Достебла все погорило,
Идиты дворины,
А сусиди, и багатти
И вбоги варет ридимы.
Багатіи бачъ ридимы
Що бидаче стелы,
А вбогіи тумку ридимы
Що знымы зрывалыбъ!
. .

Насолодитесь опилуватти,
Мамо завдавати.
„Шкода шкоде, а вы знаєтеть
Котійнуть збати,
Товедь таки воно нетане...
А що нашь максиме!
Ібо його маны моте звали.)
Попроде скотыну,
Та доды до мене вмеймы,
Що буде тей буде.
Будемь знов чумакуватти
Поки выйдемь въ люде
А тамь знову... подиву вавъ
Максимь запорозу,
Собачу ще яко тамь буде;
Коли недамь ладу. — раби
То тобиди вне певне треба
Иты внеймы знову, ...
Де то мои Катерины
Мои чорноброви!..
Вони мене все радалы
И тепер порадить!..
Та останнь ся радса
Навики завидить.
Коли твои и нерови
Радомь поздиданы,
А катуси съ москалямы
Десь поминдрувалы!

Тепер отсюдь нишь неботе.
Мекельмь подумать, погадуваев;
А потимь збу помоливаев,
Перемовивъ двичи — Боже! Боже! —
Та и бильше нечого.

Одъ царыци

Прийшовъ чуждъ ловы гольтеть,
„Недавъ вдовыци утоми ихъ,
Недальше и торбовъ кобыть.„
Сказавъ мисьмы, и руть тонцвъ.
Бо вдовиного батьки сына
Въ прійомь ерошеда повозмы.
Такы то тамыйи дила,
Творицъ нышкольмь нешль свыти!
А всь письменыи требабы бытыи,
Щобъ некричалы ихъ! Алаяхъ!
Неварить неворить, чи свыти житы!
А чомь такъ темыки непрочитаеть?
1. Хибаше живуть вони! и знаютьть,
Якъ вы отказамы благодать.
Любовь...
1 ——— що? що? недочувало...
2. Вони кажуть вамь грозь бачить.
А бо по вашому росуть
Якъ ваш капуста нечо родить
А остань повацерку! мусодить
Не дай соби и плюнуть...

Авы скажу таки вам досыть.
Авы ничь жить надоте,
Бо вы для себе живете,
Замощивше тисьтенки очи.
А. отте вмь будемь тамо тисть.
Тамы й довекра нескончимь.
Ну де той безтолковый звить?

Вернувсь вдовичонко додому,
А звить тишовь у тоскоти.
Немамь було його никому,
Та ще й сиївмьсь у сли!

Отне далеби нерчно
Чвоки вертамовь
Катерина, до матери,
Чи такь и кротама.
Були чутки що стрижину
Въ умани водили
По улицьхъ — украла щось. —
Потимь утопилась.
Та все то те, — знаешь люде
Втопльвть изадушать!
А може то така правда
Вмь на варби фруши.
Вмь то тимь що трохи
И письмо грамоти.
Дочуть той ди надовитчи въ
Бичетто стиволи.
Шелесь, шелесь подубини
Шатки хлопци сгубили

Тилько найнятьть подубивь
Удовичку полюбивь...
Соромитьни нехай їй лихо!
Минамь лиття тихо, тихо,
Отакь тихи, и зачуни,
Фарамьсь господоль и вди,
И пусевь пучечь надь зрнолъ.
Пішти въ одаяк выкавамь
Войну й церкуе — тамо мы
Сидимь нешкомь, елемь богу.

Писмь великои дилъ,
Вернувсь и мнекемь безногій
Въ поводи пидне дасубивь.
Ти срибный христанкь заробивь!
Чого вмь придибовь? нема въ його катьть
Мисеторы, ни брятти, нисого нема
Чого мь вмь притмтмь? — а отойе дим!
Чи чувь ти що нешуть мисе умирать.
Нотка натошарити въ свой сторони
Нимь въ чутій вспомнать, чи чувть? Бо ми
Эй дидечку швидке будемо тисть,
Бо хочуть [illegible] живмь и мати.

Закурливь москаль кимки
Де тому подитьсь!
Вдовичонко въ тиннерать
Вдова нетмь свити!
Дочекать вмь приймець?
Де перезимує?

На сѣнного маковіи,
И дуб посидим
На прикмету пронзначимъ;
А не друче лишь,
Поскали все нашого
Нейшли вѣ бальцидати
Коло самои кринницы —
Вѣ шовѣ подавнуцы
Остенній разъ спромеки
Нашого кринницо.
Промедою тридоснои
~~[illegible]~~ його поковали,
И домину и кринницо
Нестамить нязвами
Москелевого, на отыси,
Або маковіи
И достанимъ воду свѣтвѣ
И дуб земеніе.
Дто йде иде помнеиоть
Земного дубы,
Вѣ колодочку посидоноть
Тѣ тихо стимоб[illegible]
~~[illegible]~~
Пьочи воду погожую
Эчидуоть мнѣ сны...

Отнѣко живить надоуки
Той жить неостыне.

Привикне, копуть гобоки
Завозоль бѣгты; то бить
И дасиньмы.

То такъ я теперь пишу
Батиръ тильки, черныло трачу...
А паршъ! ейбочу, небрешу!
Зейдею що, чи що жабечу.
То такъ утну, шоанъ дайлячу.
~~[illegible]~~
Ниньбеи сынъ перелевочу
Доч нагодну на вѣрнину,
Нѣмы ейну оподѣвлоеѣ,
И мовъ доброному зробило,
Такъ любо серце одночимъ
Ніби сказать, що не люблю,
Що я укрѣпну дибувого,
Або лукаемъ пуговлыного,
Зотте що, я тепер терпло,
Ейбочу бритѣ вѣ прощицо,
И лицоеріб одуноность
Шовы лыемъ чилъ нѣзедоно
Хочь я вамъ правды нароблѣ
Тѣ всотѣ ни нотя вамъ сыв
То може де що и остоноб.

Уже осінь, недаборонна
Зима заклопотує.
Не мені йму в світи доні,
Бо мнучи в поле!...
Благословий зиму вести
До дачи у чужому.
Бо тяжки й письми спасьби
Москали навчили,
И в кости бувъ, бо й москали
Тойди бичь носили
Сиви кости за кучерями
Усі до одного,
И борошно мъ постали
Боче и як зна для чого?
Максимъ тяжи зно любимой
Було помаче
И на клирасі дакови
И пежитьрь читає
Неде покойнымъ. Ґлавтуръ
Ує шкоряраши жоньть.
А в тилитьвку сирома
Христа ради просить!
Нимого дачей свое тяжи,
Та передъ людьми подрижи.
Хочбы тобы мяе слово
Почувъ. Дто бъ його.
И тяжкъ, и безтяжкъ
Все жиже одъ бога.

А ти оже нязитяче,
Тяжче дятьми,
И собаки лежуси ли
Второго дяжеська.
А в ледьвиньо або в свято
Мовъ при сиротуриця.
Що жаки бъ на вдовицу
Пустку подивиць.
Где собі у садочку—...
[redacted].
И вдову зчойає
Иде із тяжкою дужу
Не ситьрь простяче.
Катерину оздравіи
Тяжкеньже пежиче!
Утрі слёзы—все одъ бога—
И восеньжій стяжа.
А в петривку, и спасьвку
Нестяжче в жежоти,
Бере застуть и лопату
Шко[redacted] в жоте.—
И крейтяжлюду придольни—
Отоже чевідасмъ?
Що жатка вырослъ.?—
Кринькро жотає!
Та й виходъ. не тяжитьо
Кринкуро святтяжи

152

153

2.

Из поэмы.

А то й позднє завезе
Якъ Правды не стане
Заходимося ми знову
Святе шукати.
Ни недоноску, ни доскладу,
И кому завдати
Моєї Правди шукати?
Никому. Не зрозуміти
Сеї мої мудрости мислителя,
В найдальшій украсити,
Сотворену вірі житої мудрости,
Стирого дурнями назовуть.
Нехай кидають собаки гони
Коли не вміє шанувати
Людей тих божих правди того
Не вміє правдоньки сказати
Тоді дурні їй єму нехай будуть
Дурний свій розум прожиють
Настанучі учителі брехнуть
А мы чекуде мої читати
Поки скажемося брехнути —
Правда вечно живе.
Брехню бачь вийдеш вгод
А не вийде — в люди

1.

Мушу знову вирішувати.
(Звичайне мне пошо) мушу знову
Поки повимо на основи
Вторинну божу мудрувати.
А сиричъ... якби вамъ сказати —
Моєї незбриднє... мушу знову
Людей и доно прокляти,
Долго зитте що не стала
Тіснисть доглядала
Людей дитає що вистамы
Тіснисть повісилы.
~~Для сне єго и не пливуть~~
И тоєдо небуде
И небуде сели
Нуть ти пасмуть а безъ нас
И борять мовъ помети,
~~А вирішу и вирішу ти кур ти~~
Боки море вые
Гнаєрице висотій берегъ
Не невідомъ в знову
Просто небудь, тыдень кого
Тіси блисого слови.

Тамъ кудрь ми їй. нехай собі
Кого Земли лисъ
Брехнїй во дурни. а в собі

2.

У бочи задверьми мовчали сокири:
Ой бач тойди зъ потрогомъ водьмо
Посвиту, то дивой творево!
А Кайдашъ на дворо
Та на тычине мово
Любенько та тыло
И вкрав ту сокиру.
Та й потичь по дрова
Въ темну диброву,
Дрвину вибрав ще той цоко
Якъ вирвеци сокири зъ рукъ
Пишла то лису косовице.
А тик страва, а якъ було дивице.
Дубы и вельки дерева
Велике-литтни, мовъ труви
Въ покоси стелеца, а зъ йру
Встае пожаро, и дыму и мара
Свитае сонце покриво,
И стале тьмо, и объ урану
Та до тинеца до Аралу
Кипиле въ одрыви води
× аральское море.

Помолоть сіно, городи,
Выдаеть людьи, выеть звери,
И за Тиболомъ у Рибиди
Въ смешаю ковагоцъ, сильно мо
Сокира божа мово стикала,
И пожарице по вдесяно.
И мерь за димомъ ~~сонце~~ божце свитя
. . . . . .
Нее восле ~~ничто~~ лише учедило
Нынче ~~лишаеть~~ лише въ ліно бидо
Свитае сонечко дійшло,
Пустынь цвеченомъ чорномо
Де городъ було, або село
И головьи уши не тилеи,
И тотемъ вистрогомъ розвалено,
Бильчи повитъ ще остало
Тилько одынъ обдолитало
Зелене дерево въ степу.
Червоне по пустыни
Червоне ельма тисо течина
Будьбяно коїночій, тто будьно
Та инде тирреи зъ осоно
Въ ярі сорнїе пидъ горою

Та дикій нікоме найзеть
Бы ежель по виде нагору
Натиньть задиньть серпмоди
Не певне дієцы тойди
Мовь стенъ добога заговорить
Вербаводъ да плаче, и кейдаль
Полудноть головы, и гилаче
На стенъ и нем хорен буталь.
Сьнычь – аеичь казаи вельмыче
Бры ежель по опустыцы зъ горы,
И дечне въ гльтьвыли пустыцы...

Одныньть едыне прыдоньть
Въ степу хірей дороги
Стоить дерево высоко
Покинуте богомъ.
Покинуте сонцемъ
Очемъ непамяте,
Шепочеци зъ доленного
О давней годыни.
И Найзаки нелишаеть
Дерева святого
На долыну заздаеть
Дивуючи зъ ёго

К невеликому
одно дерево

И молицы и оидуть вони
Дерево благаеть,
Щобъ нарастеть дрестатно
У нась бидномъ краи.

3.

. . . . . .

Мы невочи нешуканы
Въ невеликы дней, зо стрыв дида
То бувъ ~~одинокий~~ тосеньки Варнаки
Нашъ бидный мучыны земляк
Мы нисе дитьмы дрядамы
Одынъ другому, уведомлю –
Бувало меня таемы.
Надъ тымъ Ураломъ
Гоки неперкие розмовляли
Одинокій олевыей старыны.
И вынъ розказувавъ нами
Свою бувальщину. одъ бога
Одъ бога все, а самъ ничого
Дурнеть недрочить коловыть

Я самъ ёмъ бачилъ мурашъ вуе,
Я самъ замивсивъ свій вихъ,
И ничнаго не сталкусь---

. . . . . .

Воды болотно утекло
З того часу.. за Умачилъ
Було те вбоге село,
Де уродывся я на зло
Де выдыть я на безталанди
Та нагосибиль... наша мати
Мене побачилъ въ сели
Бидайузвла собі въ покой.
А въ ней пальчи були
Були одномитти з одного
Такъ или навыпрыжку! росли
Росли вони та виростали
Та тиою дурни забавились
Уже й чужа почили
А я й собі на безголовъ
Учуевъ зимли, слёзъ, мурави
Письмо стосло... Чи часъ!?

Дешевшилъ пальбелои собаки
Учитъ письму.?!!
Молытись Богу
Бла за раломъ опотьнастя
А бильша ничого
Не повинни знать безъ воли
Бидна наша доля!—
Отоить вивчили я, выриить
Прошу собі волы
Не пуочаеть... Уласкали
И туды высолять!
Що тутъ насвити доводить
Ведрочуеб я до рала,
А пальчивъ, у Гвардію
Бо опредилали.

. . . . . .

Настали тяжкіи литы!
У нашому таки сели
Росла сиоти сироти....
О боже! боже! сей сдный
Вона тойди була дитина!
Вона.. не нами тебе будить
Великій боже наше.

на ноги
не довелось и надивиться
А ще думалось одружиться,
И сжить, и ридоватись з него!
И чого да вамить.

. . . . . .

Уже и храму нагнуться,
Уже и очи нагвернуть
Не довелось тихо жить,
Прожить тай пам'ять старим,
Покрытого путешествия посвіту
Не довелось вкупи опить.

. . . . . .

Дарма... минуло... недолежу
Було б сидить огороде.
Ніщо в тисячелік в громаді
Бо сяк, то так, мнучі годе,
Нашу сосну, де молоди бриталось
Та мовами молодців добирали
Минув и другій. Тесьмічки
На третє літо позрозалися
(Мене звичайне наче драли)

Досвіталися, восилиї видуть
А нашіх молодих досвіталися
Вже сили проходу не дають.
Дерина, нехай; радіє літать
Радіє пам'ять... а молодці видуть
Як боги пантеєвого восилиї
Бік ризъ уплоскіку недилю
И повинчали їх обох —
Бачи в домаче нову костьли,
Вони мали були, нікоме
Нічого кращого сами боги
Небачив зроду на земли,
Яки молодіи ти були.
А я убив їх!! прозвелось
И доси отрешено як дзвідаю,
А ироказувать боюсь
А то ще й вісь нерадісного.

Но восилиї..
И мы старого прийшли,
Палати були з'ялили
Нашив великих и малих
Усіх порізали...

Мольба

Селяни стояли за молодця
До Бога руки підіймали...
А побіскали злодіи грешні
Коні замучили... затьмі,
Зачем поїхали, уже світалo
А ми в діброву подовались
И раду рідьмі щодобить!
А що робить! Годимо бить,
Та морду вать нам в проклятих
И ми пішли... ой тяжко бріте
Тяжкіє згадувать дилеи...
Вастечи день и ночь росла.
Іще за сотню прибувели...
Мов поросяча кров лилась —
Я ризав все що нам звелись
Без милосердія без зла
А ризав тих... и сам подчас
Чого остилось мени.
Годів я три года дотомоли
Нічаче той ризаньки,
До слезь, до крови, до пожару

До векго а привиде.
Було мов снаду ту нестаки
Спечешь дитину на огню,
Або пахвожу чорнобривку.
Розіпнешь єму на коли
Та й пустишь в степи —
Досто було...

И все дочучило мени.
Одурив я, тяжко стало
У вертопаси спити.
Думав сам себе зарізать
Щоб не будить світаль,
И зарізав бы... та диво-
Диво дивне сталось
Надомною оказалось....
Тилько що світалo
Вийшов я за поміль в поле
За Троваренко лису
Щоб зарізаця... дивлюсь
Мов палаєви висить
Святий Київ наш великій.
Дивомь дивлюсь дивоть
Церкві боги, мов за Богомь

Селилъ розмовляють.
Дивлюсь я а силъ млію,
Тыхо задзвоныли
У Києви, мовъ на честь..
О боже мій милый!
Вперше зроду я заплакавъ
До полудня плакавъ.
Та так мени лабостало,
И малого знаку
Чудеи тіи неостаноись
Я мовъ народывеи — —
Подывивеи кругомъ себе
И огеса ристывшись
Тишовъ собе тихо въ Києвъ
Не свытыть молитись
А суда, суда моденого
У людей просыть.

4.

Ой глянув я оглядывись
На той степ на поле,
Чи недеть Бог милосердый
Хоть на старість волі!
Тишовъ бы я въ Україну
Тишовы додому.
Мамъ бы мене привитальы
Зрадилыв старому!
Мамъ бы я очочвонастать
Молывшись богу..
Мамъ бы я.. Шкодаи гадки
Не буде злого,
Зкъ не його Україні
Жыть без надіи!
Навчить мене люды добра
А то одуріло.

5.

Та надай господи никому
Зіть меня теперь старому.

Уневоли пропадати
Марне літа коротати

Ой иду я лугомъ, лугомъ
Та розвяну тую тугу.

Не йди жинуть сыди вкупи
Тидень завтра погуляти!

6.

Девята сестра аполона.

Якби, бувае хоть на часъ
Вы кинули отой пересасъ.
Та вестеть, таки прихоздили
Колы я невмай мавъ де застрявъ
Або не хилете вы шинку
Уж отоцей-волалы чуваемы
Та древнимы тылы рекамы
Хоть якичкомы дабы мемы
Вы розсказалыбы про Цыра—
Або якого короля,
Учись фонъ-баронамы-кнезямы
И нехъ высокимы страстямы
Бо вона остамы мужикы,
Та безталенны покрытки.
Тай тыхъ уже нестало.
А про журбу та про печаль
Остыло... и пенуру очыль.

Чи є посеред що неситі,
Бих ти дрогнувсем судьбы!
Було мучне стрічемые лета
Ти прогорнього времени
Зочими вспомни вих небо...
Голубчики пишить для себе
Та недрокуйте —

вже смеркнело,
Дивмось закоханебе
На мілоцьах, зі торбаною
Бабусі ідуть
Ужаменьки ненроку їм...
— Добрывечер сыну! —
Добрый вечер, кажу тихо.
Як несуть за дяку...
Чи далеко до Бахмача,
А так у тьмі мелькав...
Ледве, ледве несу ноги!
Мітка моя — кричала
Де вы дивись молодіч!
Жалулы — прощалы
Бих ти славали тихо
Що одь писали...

О той ди було завсегда
Постоявши бабусю!
Дива й справди ти до Бахмачу
И спрямвди дидусю!
Я до тебе поспішали
Та вишню застрілем
Веселого бакаврі...
Бурсаки одпочили,
Та випили почерпці...
Чоловік та бомалець?
Мій голубе! я до тебе
— Сами нашу зачешь!
Отто дамаби забули...
Подивіть, чи бешкет...
Пошукемо... чи наступить
Не пивного мали
Чорнобривы забилось!...
— Будь тобі злий саде!
Стидно пишлось, пишу до,
Вить тобі й торгаде!
Отъ тоби й естрі зі Бахмача
Морёки та й годи...

Ідолам собі до взнесеня,
А в городи з городом
Задомусь жоно царивъ
Та Штолмъ високолъ
Розмаюю помадзаньмъ
І спереду і збоку.

Невидно нашого в Іерусалимо,
Вчитта на загори, мньче гуми
Вѣ Давидовимъ Уміди Іаходомъ
дрожимилъ
Засиеи на стогонко. ни чуми не ми,
Аниса лыдъ тимлото годъ на
Покрила Ізраиль. то гирша війна
Царевы наиди, и вся сила
І отроки і весь народъ
Замкнувши вѣ городи Животь
Пишли жу нать собі мощи,
Блоидали дитеи малыи,
І жеиъ своиъ, і молодоть
Своиъ підложниць.. а ти бо

Воздуи стали, простоволоси!
Видетъ вѣ свитлицѣ вѣ закрытъ
Бна тваиство плачуть вѣ сиротти,
І красоту свою велику
Нарошне ли вечеть, аиъ оиальъ
Настоганяе слѣзы ти печаль,
Застогонали і Іваилъ і Іраилъ
І гина ледая народъ
За той завистъ, и за животь,
І за Царя свого упророчи.
А Царь / свѣтлый / узбывшь вѣ
Бо хоровом Кедровимъ палатѣ
Вѣ Червленимъ ризи подосное
Бна и ими дъ вѣ сеи подъ ризи,
Вѣ земленый садъ.
А во садочку мирилорова,
Кутаивъ бѣлимъ
Ризи мъ сторони, а вѣ пуиоиъ
Пусиеи свѣдиеи,
На пусиеи... Вересивъ
Достелаиъ Ева
Подруиіе Іудіеве
Радъ ли Царева,

Купалась собі за богомъ,
Вже мало мала,
И Царя свого святого,
У дурни пошила!...

Надвори все смерило и тихого
Повитти
Мурмуня въ нимотти їеру солоньо,
Въ недрови въ нимотаю мовъ
Не соловитти
Давидъ подосмаг... и думи несьвитти
Нечитые думи... — а мы повелимо!
Я царь надъ богомъ народомъ!
И силъ я Бога вимогу земли
Я вся!... — а троди дгодомъ
Рабы вечерю принесли,
Сказаво що подомы Сакеру
И щобъ просили на вечерю
Вересивго.....
Не врому
Богомому пророку,
Присіе... чи Бурісви смелоть

що Царь. — не знаю то сребро
А лучше его добро,
Його Вечеравго укрівъ!...
А царь шовъ Бурій не назгадавъ,
Звелиъ убить его тій годи,
А потимъ тяжкивъ предъ народомъ
Бесьтивъ потеломъ гневу.!

. . . . . .

Отсеи святи Цари дивуть!
А вже же прости? Я не знаю...
И ~~вогоди~~ раго вимо? ~~ко~~ ~~зрестъ~~
Та ни чого й не нимотаю,
Щобъ мда вадоме бувае!..

. . . . . .

7.

Давиде святий пророче, и царь,
Недуже був блаженствий,
Була дочка в його Вомарь,
И сынъ Амнонъ, ... и це надиво,
Бувеготъ дитин и в святонь.
Тихенько Бжу простійде!
А ось Бжи! Амнонъ щастливий,
Бо то був первенець його!
Лежить недужий хворий!
Давидъ стенне, та рветься!
Багряны ризы роздерае!
И сыпле попелъ на главу!
— Без тебе Бжа щастливу,
И дань єдинаго мій сину,
Мов мій кращий дитина!

И йде ридаючи до сына.
А сынъ у храмини кедровій,
Мов Бжа той бучий лежить
Здоровий
Кенкуе забавка, и так
просить..

А той ридае та голосить.
— Драгій мій отче и мій Царю!
Вели сестрі моїй Вомари
Щоб коронка моя спекла
И щоб сюди и принесла,
Бо я вкусивъ его возжелу
Во одра недуга....

Вранцеви рано
Вомарь прекрасная прийшла
И коронкоу заманомъ принесла
Амнонъ бере іи за руку
И в тому храмину веде...
И ласно стиснонъ ему жаде.
Притаратили сердешна муку
Рукись пустила — зміе! гадю
Амноне братіи мій! Я! Я!
Сестра єдинная твоя!
Де дивуєшся! тебе самого
Безумнымъ люди надовуть
Наполомо злого. —
Отнюдь царевичи живуть
Блестящи не свитлы!
Отъ бачте дитки!

8.

И поміж ве Давида насвитки,
Не мали питай;
И одрізали, — и покривали
Малойли ризами його,
А отроки домиркували
Бачь нагривіті царя свого
/ нетуду вовчу добра доймали,
Цареваль пасе прасотою
Дивчиноть Цариви привели,
Да грієть кровью молодою
Свого царя: . и розійшлись —
Зималу вшій двери за собою.

. . . . . .

Обмізивів старий котюга
И тадори слонять . .
Ледве, ледве, пристиснеть
До Рулиньтальним . —
Бо була вона надвеликі
Краща добратого . . .
И тая грішки старого
Давида собою

Бяк уже вона стала грішей!
Много ти недалечь . .
А вилоть грів ведь нелоеми
Ей, и, молодого!— .

. . . . . .

Дивугоди зо Кеть мурчить
Не вдругиньо сами,
А у його сидоньо
Зубів не остолось! —

9.

По двору тяго поносим,
Старый веселий Ростислав,
Дружинам, отроком, народу,
Кругом його возлатим світом
Земля світо, вичидіючи,
Іде князи князі сонцем.

- - - - - - - - -

Перед богатим пиром і ладо
Сонце Ростислав розвеселив,
Дрижмо і весело сонцем
І щедро посилаючи радость.
Мов стіни Валгарі кругом
Тасмарость, дрогоцінь дивенна
- - - - - - і прекрасно
Бой гой гой,
Мовім пісні
Нуно мати в виграти
Честей подивитися...

Загородом мистецтва і мудра
Чорнії трубва. Бесмертні
Дружина, отроки Ковра
Іде князі князі достигнати.

Рама Ростислав за Ростиславом,
Пишна весіли за народом.
Князь с подвелия

Мощуть князі іде, ~~Давно видавшії~~
Давно зачекалі, давно видавшії,
Вчера Києва Гуриль Буйвоволод
Іде встрічати за Ростиславом
Володимир Київ з Київами
Вдрейшли і серед обступили
і зачекали!

Владимир князь перед народом
Убив старого Ростислава
Тоба народ, Київу свої
Отіде в області свої
Отіде скинули... і раздали
і прощенно, і аманна
Бунає посвіту одна...
Шана отаїсто світом!

10.

Добрѣ много є господи
А въ тій господи є сестра
Їм матінь добрай – добрим
Добрим тілкого тілки здроду
Тілоне правда небуло
А тілки сонце якось сміялось.

. . . . . .

І довелось полнє мені
Въ чужій домній сторони
Запалєнить що сонце проду
Нелмі пристіснєнєнца восподи!

. . . . . .

Ми довго въ морі скитались
Бурнім шлі от бурьо на вскорь стіно
За Вастаки тисьмі при сесьмі,
І вси тілдєнно засіталі.
А слмі ж голєсно ліглі
Ті щоб также дрозлєвівлєні
Я думав деб того добра
Тілєсно, чи матірє сунт на світі

А въ тебе єсть? – зісна, идітьи
И домє, и матінь, и сестрі!
А письмі нелмі . . .

. . . . . .

11.

Бодай матінь нас постєнаїмі,
Отьнє здрівє, тілі щі і світьнє
Лєрочка дзіміні шобъ ві дзіміні
Мовъ дужень водьнє колоїдъ
Недзєсьнє не єку ступітьнє
А де нелмі анє нашу тілі вони,
Небуде тілілі добра лілоне,
Щода и болєво тупітьнє!
Ходимо въ сонєнца, тілілі лодо
А тілілі де люди добра буде
Тілілько нетреба плаутітьнє
Сроміть пісьмєнєнє, нікого
Нєнавідітьнє ті тебе самого

Вольнымъ дурнемъ называютъ
И кнутомъ сразу отдадутъ
Малолѣтнимъ дѣтямъ бить
нечего!

- - - - - - - - - -

—Познаю я теперь лицемѣрье
Съ своими вольными братами!
А мы братались съ ляхами.
Они поки третій Сигизмунде
Съ прокляттыми його ксендзами
Непроходнимъ насъ... отакъ
Не мало дѣялось зъ нами.

Воимъ господи христа
И матери його святои!
Ляхи прийшли на насъ войною!
Святые божіи листа!
Ксендзи щасливи оскверныли
Земля козачи зайнялись
И [redacted] кровью [redacted] полилась,
И за мочитого мочили
Тысяче горы порослы
На нашій сыночку, земли!

Я живъ на хутори, зъ [redacted]
Я стаучъ бувъ немощоно. послалъ
Въ табунъ з конной до обозу,
Гармиту, Такивницъ двѣ возы,

Тихонько, тихенько шо прийдавъ,
А всю мизерию отдавъ
Моїй Украйнѣ недоли...
И трійоки сынамъ своїмъ. нехай,
Бо дуже сумнѣвній, передовсім,
Нехай будуть часточка убуги,
За [redacted] виде, за наше крейи,
За церковъ обаїсь, за люде,
А вмолитись вкати буду.
Бо вже нехдуже вже сынувстать,
Руки на ворога піднять!

Зомного служить отамъ
Дамыло Чуприни, та ж,
Та Прись дочечка моя!
Воно ще тилько выдрастало,
Ще тилько, тилько начинало
Мовъ та Чарашенька... за умъ
За тяжкій мобуть сриз [redacted]
Недавъ мени свитій владыка
Очей не нидувать [redacted]
Моїмъ дитятокомъ....
Не одынъ,
Ксендзи поселенъ, а возыли

На подводи [redacted] селъ въ село,
Такее-то участь було!
Якоб на клвтыва и доменя
Въ ночи ни дутиръ занесло.
А дтыми чоловбіли окаянна,
Та ще драгуны... дай ласки!
Хоч колы небудь боже милый!
Не свитить твій вольнутъ сонцем
Рудрежу вже шляту на очи!
Воны, воны, небойсь сыну!
Воны Ксендзи, мою дитыну
Уловою въ хату заволы
За мишулись пыяки, [redacted]
[redacted]
[redacted] чоловіки
У клуни на соломи сплить
[redacted] драгуны [redacted] Дамыло
Соломи въ сны наносили,
А клуню просто запалили...
Не вета путь проклятий отвіть
Дитей Козаки мордувать

На подводи [redacted] селъ въ село,
Такее-то участь було!
Якоб на клвтыва и доменя
Въ ночи ни дутиръ занесло.
А дтыми чоловбіли окаянна,
Та ще драгуны... дай ласки!
Хоч колы небудь боже милый!
Не свитить твій вольнутъ сонцем
Рудрежу вже шляту на очи!
Воны, воны, небойсь сыну!
Воны Ксендзи, мою дитыну
Уловою въ хату заволы
За мишулись пыяки, [redacted]
[redacted]
[redacted] чоловіки
У клуни на соломи сплить
[redacted] драгуны [redacted] Дамыло
Соломи въ сны наносили,
А клуню просто запалили...
Не вета путь проклятий отвіть
Дитей Козаки мордувать

Усе доброго згоріло!
И Бриси бідніє мова
Згоріла съ клятыми! а Ви...
Ка попадиці хрестъ зъ Даньмо
Поставилы, та помолилыс,
За плакалы.. та й потечлы
На покіи сивыи до обозу,
Вайх трехъ сынивъ моихъ найшлы,
Та вдобрый чыс и полилы
Отуть у кути!. . . .

— — — — — —

А якъ мы билыс, умиралы,
За що мы голови складалы —
Вх оци мочилы? будеть ситъ,
Що може и нашымъ небоще,
Бо слеза згорово кричить
За нашы голови — а тоне
И промочилы, и пуго насъ
Зъ старцыми бовшыми посилы
Привдыва думы невесели
Меня людыми водить.. —

8.

И стаголмъ кушыли, и красою
Преисторочно-молодою.
Старіи очи весело.
Дывлысь иноди дывлось
И чудно... мовъ перед святою
Мы хоробко богу помолось!
И тамъ мени нынче стане
Твоеи чистои кресы,
Безъ чего дивоеи есы?
Хто коло тебе въ святои стане

Въ дружелюбы
А то заступить, хто прикрые
Ось зла людскою вочыс лыбіеи!
Хто серце чистое нагріе
Очыма Господнымъ хто такій?

Ти сирота, немає никого.
О, пречистая праведного Боги!
Молися ти серце, помолюсь
И я за тебе.

Цей пророче
Мені вже дозирає в очи,
И я вже богу помолюсь
На стоянці твій случій недивний.
Мені вже сонце, шоть мать
Не в колиску не в палотно
Твоє молодне дитя
Ивнесе ти, одні мотать.

[redacted]

Уже и нікого немає!
Ти остолась на земли
Сама калікою старою...
Сама... одно добра було
Твоє дитя... коли росло

В Колодочки поки вбивалось,
О тамо... ти сама остаглась,
Сама мовтолиць, [redacted]

[redacted]

[redacted]

уже и приводи [redacted] Ласкавість?
А Христа ради простя сами
[redacted]

Коло заплакалась... а ведать
Судьба дуже...

О тоди я молодо тебе
Тобою серце молодою
Стеріли очи весело.
А молоди дивлось, дивлось
На стоянці твій случій, шатсь
Ти дитяно богу помолюсь.
Молися и твоєго [illegible]

Ще знову серце не зійшло
Твоєї [redacted] болі.

— — — — — —
— — — — —

9.

Очи горять, музика грає
Музика мене давить!
Алмазоні [redacted] дорогоцінні
Сядуть [redacted] подій
Витися радостя а [redacted]
[redacted]
[redacted]
И мою [redacted]. и [redacted]
И [redacted] танцюють. [redacted]
[redacted] дівоцьк
И [redacted] тягну, тягну [redacted]...
Чого я тягну? забути [redacted]
[redacted] безтурботні - мої [redacted]
[redacted] молодість мою.

10.

Чи то радости та неволи,
Чи то мрії ти летіли
розбили [redacted]? Чи тихоньки
Й нежить [redacted], зникнути
Зі людьми в спасуди, опасуди
Й душу чистую?.. а куди!
[redacted] сміючись!
Зовуть я, і молодого
Непорочного святого
Й суе якось... ворогі!!
І мотри! мотри! вони уперлись
В бачно погляди [redacted]
Аллаз мій чистий дорогий
Мого коханя, світуси душу
Та й алі стесь. На христіяні!
Чи нимать сильнеє в погляди
Тамо опочати все що й назвати
Чи й буде я чистим свомі бути

Бо вы іначе зі свято неба
Взяли мене єсь — и письмо
Почали вірши научили.
Вы тяжкій камень положили
По середині — и рубили
О його [redacted]
Мое мамо, та убоге
Та сунце пригвідши колись!
Теперь иду в бут дорогу,
Бар сильну битого... а вы!
Ди вустеся що спотикнулись,
Що весь и долго прожили
И плачу тяжко, и вно вы...
Душі з богом журилась,
Свами приятном душі!

11.

На битвиа бисового я тричу
Чась, и перчи, и паширы?
А иноди то ще й заплачу
іла таки й довше!... не намірь
И на гроши його дивившись?
А таки — мов иноди учившись
[redacted] видусь сивенький, та й рида,
[redacted]
Кому вже бачте [redacted] свити
Нема дорого приди мостись —!
Шо вже сердешний сирота!

12.

И доси сьвиць підгорого
Меж вербами та над водою
Бильнься дитячи, [redacted]
Учнячи й доси вони дідо
[redacted] Сидить
Мов дитсо, и [redacted]
Хорошее та кучерявое
Свое маленькее внучеє,
И доси сьвиць, вийшли до лета
Веселаи дитини мати
Цилує дида, и дитя
[redacted]
А вже тричи весело цилує
Прийшли нарукі, и гуде
И спить лесь, а дідо сидить
И учни кинувшись собі тихо
Та й думає — минули лиро

Такъ помогъ господь дожить
До преклонности. Старый читаю
Перечитывая отъ книги,
Кругъ вербы солнце сѣва
И тихо — сосна, день погасъ
И все помню, сидя въ кресла
И себя тихо оглядывать.

13

Бувай, иноди старий
Нехтує силк чого зрадіє
Мнячеч стане молодий
И засміє... [redacted]
И стане весно передвесняк
Надіє, ангелоньк світлиньк,
И зорі [illegible] радості його,
[redacted]
Щоньк се зробилось зъ старимъ,
Чого зрадив оце? того.
Що бачите старий подумав
Добро якеї комусь зробить.
А щоньк ему зробить? добре знай!
Тому чіє душа ідуна
Добро навчилась любить!
[redacted]
[redacted]
Опісля бувай вітеньку
Світає сонечко зійшло,
И в тесніїй ему ему
[redacted] трави порости
Зелени

14.

Хиба самому написать
Такеї послание до себе,
Та все до чистая роскидать
Усе що треба, що й не треба.
А то ледиждрісь його
Того [redacted] писать свяцкого
Святоши правди ни одного
Та й ждать немало одного.
Бо вже здавалось пора,
Мабуть уже десяте лито
Як любимо дать в Кодарь,
А ми наначе рота зашито
Ни слово й не сказане, нимале,
Ни нане й не забуло мене.
Не показали собі чрезмаро!
Без них мене обійдуть,
А радеть буду собі, то рады!
Та забуть їх в ему перейду
Ще мовчаливо, а надиждуть!
Мени було, аж сущи мило,
Мій вонце милий мій дотилось,
Щоб хто небудь мени сказав
Хоч слово мудре, щоб в зимы

Для кого я пишу? Для чого!
Заще я вперину любило!
Чи верть вона очи в вовчого!...
Бо хоч достарогось зитого,
А ще незнаго що робить.
Пишу собі, щоб не мимнеть,
Чи сам свяцкого тяжко нетиче,
Та иногда стрічи позаять
Верзаць в грішному участий
Зъ своего волю мени,
На горшилъ ворони-коли!
А бимна нечого в незнаю,
Хоч в за це и пропидало
Теперь в далекій сторони.
Чи доля тяжь ще зробила?
Ви матери бо не помилась
Як поняла мене! Що в
Наначе лютів злив
Розто пташа в стону здиеся
За вода сущи дожидає!
Отаж [redacted] теперь тяжко,
Та смерть ще стону вглядає

А здаю ешбоку незнаю!
А все таки [redacted] її люблю
[redacted] мою у кришку, шкуроку
Хоч я по[redacted] и одрізни
Бо [redacted] парни нетайно вн.)
Аж до погибелі дійшов.

Нічого друже не журися!
Як бульївину себе закуй,
Гарненько бач-поможеш,
А не громиду хоч напоєш!
Вона напустить головати,
А опісля вже заходить в панібрато.
Не дурень, сам собі мирнеуй.

15.

Мени, щоб знала ви [redacted]
Моєм молодатнім дасть,
Я ж уже сивоволосий,
Та иноді тяжко плачу
О сиде душу, аж за плачу...
А чадто (хлопці) вже побачу
Во сами веселому, в радісному
Малого хлопчика підтанцю
Мени здаєть що це я!
Що це вся молодость моя
Мени здаєть що синоє,
Воно гибачлеста воли.
Світом воленьки! що таки
Його найпрішчіш спіта
Дарелмо, і марне пропеньки
Що самі незнетеле де дитя
На самі чудниці нарожать
Що виде в моде, що кольки,
Щоб вже кольнавать, пропурвать
Щоб хоч де пасуть прісні
То отдадуть у масоли.

16.

Мы вкупі гульнєм, росли,
Маленькими себе любилиєсь,
А матері нашиєї дивилиєсь
Та може думалиєм — колиєсь
Одружаємо нас — навідаєм
Старі заранєм повмірєлиєм
А мы малими розійшлиєсь,
Та вже й не сходилиєсь николи.

Мене поволи і поволи
Росило владу, занесло
На старість надве у село,
Уте село у ту сатыну
Де мати в останнюю годину
Тривожно серцєм своєм почаєлі,
Не безтєлєнєнєм сповила.

И дуб, и вербы, и тополи,
И над крыницею верба
Нагнулиєсь як та сирота
Ва дємєсій кєтєрній неволи,

Ставок, грєбєлка, и витрєвіє
Зъ заєцо крилами малиє.
И дуб зєлєный мой ходаєм
Из чєго вышов тай в чуднє
По під горою. По горі
Садочок тємний, а в садочку,
Лєжать себи у молодочку
Мов у раю мои стуги,
Дуже дубови посилилиєсь,
Слові донищєм позаливало
Не мудри думаго слові?!
— А що нам брєтє чи сивєй
Отєй останочкі горьвоє
Що знєми бичєм гулить?—
— Э чє! одовивєм кукєрявєй!
Не знєсо як тобі и сказєть,
Ночи були полмандрувалі
За москалєм, та знов вертали
Таки остатнєєка прийшлі
В старєй школи полагнилі
Уже мы бонь и одурилі,

Та знову десь собі пішли,
Здалися сердешна лиш нерозцвіт!
Сидить було ти чепурнуві,
Ти очиняєть собі чите
Як той школяр, та розпитує
Навіяче косе. А чернець
Казали в Чигирині пішла,
Та думаю таки ледащо
І тамть не треба, так лишаю
Зена настаралася з волось, !!
А що задивчися були..
Тамть таки що краєм і небоса
Та тому господь видів! —

19

Готово! парус розпустили,
Посунули по синій фрилі
Бо мешть нуго в Р. Д.
Байдуку та барчаки чималенькі
Прощай убогій косе — ораче
Нудьгу заклятую мою,
Ти розвеселив таки дванцять
Спасибі друже; по давальсь
Що моде и тебе зацікавлю
И знаєш що зробить
Прощай же друже! не давальсь
А ти, чень би я не мій тесо
Твоїм пустоцям, в сиротинці
Незгодно може і нагадаю
Нудьгу полишаного колись!

18.

Ми й очи такі похожі
Хоч капельку на образ божий
Звичайне що на вині, а такі
Хоч де інші —
Круглий байрачок
Невисоко цвіхнув горобий гайок
Як диброви вбитий або опетий,
А подолянки порозгали
У гай перекинули полем
Ясна точкою собі бігить,
Бігить до річечки катиться
А річечки мала взвіла
Та в Дніпро широкий поплила
А Дніпро широкий на край світа.
І мати тоби і стала
Малою дівчиною,
Підеш собі задумливиться
Гаєм подолянки,
Ейи гаєночо, чуєш лозу.

В гру придорозні
Думки серце осідають
І кипіють ялиозі.
І дочецьки сповідатись
Серце росповитись
І дочецьки, боже милий!
Як дочецьки спитаю
На сині світи, на любитись
[redacted]
І весь світ обвітаю!

Блато тоби друзяка добра
Як є в тебе батько,
Блато тоби, як у батька
Є єгиньки розмовлятись,
Хоч дитина маленька,
Ита у гидає
Твої думки веселі,
Сами боч розмовляє
Не мовлячи ні слова

Amen miù edamen!
O dusze miù Segmonamen
Dpy zne nesegumane,
Amo pronodoco za robo pumb
Amo pozbasumi rope!

1849.

Немає отепомк чумаки
У осени вертту. проходять
Отак мене минають годи
А я байдуже — самотнем
Мертвого я на мертвого
Трупа ~~[illegible]~~ дивлюсь
Журную голову свою,
Мов найдешь собі нужу
Бич цн добродіи дознають.
Нехай соби, хоть розпнуть
А я безцього не упекну
Уже дві годи промарнував
І третій годі точу.

3

1.

У Оглави, чи подгаку
Кому цей Оглавъ биле лютий!
Треба лише! треба розкидати.
Щобъ аъ жемлю недроститъ слиду.
Одъ бористоръ недилено
А буде такъ всесь бористалъ.
И доси ще стоитъ любетька.
Рядокъ не вигонитъ топоръ
Инакше зъ Оглеви дивчитъ
Ватагу вийшлы выеливдити.
Та йстимы. буде вже давно
Отутъ бувало изъ затыку
Вилаквасодъ [redacted] потычиньо
Изъ оболонки или вижно
Въ сидогоръ литомъ обчиняло
И хатка бачите була
Затыкомъ Сотныкова хата
А Сотныкъ бувъ [redacted] соли багатый
То въ його знаете [redacted]
На бонтій Харчи [redacted] за дытяку

[redacted]
Чесь байстрь, а може и такъ
Узявъ соби [redacted] стоцкый козакъ
Чого сирітку задитяку
Тай доглядае, въ затишку
Якъ квиточку чужу дочку.
А сына, Сотныкъ бувъ жонатый
Та жинки вмерла, сына давъ
У бурсу въ Кіевъ обучатыся,
А самъ Настусю тиждивъ.
Таки годованку. Щобъ з нею
Соби зробитыся радшею.
Не сына з нею поздкать!
А зибиндюрилось старому,
Самому въ дурныхъ посубавъ.
А щобъ надмить було никому
То ще й нарадився знахилъ.
А тилько самъ соби гадае..
А зиночки.. лыхі їхъ знае
Уже сплелыся надъ ковыль!
Вони цю стреву посмачуютъ.
. . . . . .

Рвыдить Сотьнькъ непривичку
Та думку гидна.
А Настуся посидочку
Пятнистого [redacted] литтю.
То посидить коло його,
Руку покиле,
То усмиль страшенними
Сивими пустуе,
Ну звичайне якъ дитьмем
Пестуе Старого,
А старому на доброго,
Инно о якогось
Грихового Настуванъ
Старе, тилько просвить!..
А пильзуми старий Сотьнькъ
Настусины коси,
Мовъ дви гидьки вальки
Дочуни спитае
То роспитте та кружки
Тричи обмотае!—
А вони мовъ голубка
Ничого незнае.

Мовъ кошели напрычичку
Зъ Старимъ котомъ грае..

С.

Та одчитъ божавильна.
Дивись лишень косы
Мовъ русалки роструплала.—
А чому ты йдоси
Николи навтестеше кисеньки
Отти що тютюнка привезе...

N.

Якби пустили на музыки,
То якъ кисеньки заграли,
Надиньбъ жовти черевики,
Червоноубъ юпку обгали
Зъ звичайнибъ барвинковъ косы..

С.

Стрывай, Стрывай простоволосы!
Дурненька дебис ты вбли
Того барвинку зозвичайтись!

N.

А коло тыну! такой-такой,
Порвъ зеленый та пришастъ
Та сынъ-Сынъ чимусь
Зацвивъ...

С. небудешь дивувати

N.
А щожъ умру хиба?
Б. Баній
А снилось въ осны мени,
Тойди якъ щѣты мы щетили,
Якъ прыйшуть ... мени присьнилось,
Якъ прыйшуть, то въ осени
Ты выйдешъ за мнюжъ,
N. Сталенькъ!!
И щѣоны ваши попнемо..
и якъ барвинокъ дицвитъ
Тоо Б. й у N барвинокъ подриваю,
[redacted]
А одъ весилля не втечешъ!
Б. Ни в тему, тащей за пилеку
Дурнастый Б. Настя бъ въ бачу,
И посмѣвуть не дисть..
Хиба не бачишъ в жертуючо
Пидъ лыстъ скритку при мени
Та дыха горно по танцюешъ
А я зачекаю... N. добри тату
И веселенько шастъ у хату.
Ни про ни треба тидонидать
Вонобъ то тилькъ! та о тыцо брата
Литъ нэдуть! литъ летъ тыт

А думка прокивто черного
До серцъ такъ и приросла
А ты вне й скритку принесла
Якуюсь мы. вчастомо за тобон
N.
Э ни. стривайте цуро нечать
А то нэбуду й танцуватъ
Поки барвинку не нарву
Та на закывычкось. Я. зайтуть,
иде надмечено две бар-
винокъ квитвуть и дыв-
ше. а вотъ на мелоо-
ноде скритку.
Б.
А тае же одна вне й увидрвалась.
Стривайте подрусу увидрву...
N. вертитсуть закывычка
отсвачки
"Якби мени крила Кумеи
Соломийи
Полетилась бъ за милымъ
за дружиною.
Полетилась бъ у обыброву
Узеленьки гаи,
Полетилась бъ кораго брова
за тыкей Дунай.
Тилько чесомъ весо вонеи
сивае. у сидочки вкладить
молодый хлопець въ соломо-
ваному обрили въ коротъ.

кому Синйому Окупанку
Въ Зеленыхъ шаравари ся,
Зъ торбинкою зитлечима
и зъ нечемелъ.

Петро

Зъ тимъ днемъ, що сегодня!
Боже помечи.

N.

Тасту, тасту! Петро! Петро!
Идъ Кыеви приймовъ.

Р.

А ведомъ видатеи, сколько сы
хатны, чи повоми, чи поневоли.

П.

Бо вони тасту, та ще й боговолъ.

Р.

Ов.

Боговоли!? Аанъ отрашно.

N.

Дурни чого! Ты боиси (видходить
до сыны хрестыти його
и цмуе.) Боже тебе сбаго
слови мои дитыно! Насту
ло! поведы його въ покои та
нагодиту, бо вынъ ще мале
и на обидавъ,

П.

Та такы и такъ; (иде въ
свитлицю зъ настуесю.)

Р. сыны

И даро ви до то мени боже
Таке дыти, такого сына, и учыти
И богословъ уче, [redacted] и учыти
Причыни мудрыи (задумуе) чого!
Чого ви думаю? у попы
а бысь нехоче, то на вись.
И тамъ недалеко вучыти хлопцы
и тамъ пошлъ въ хату.. отъ ще рано
Застеи витя треба боговлова,
Шобъ доны бы дукивъ нозивъ
Шобъ винъ чулючи не вчивъ
Настуно зарановыдь, Шобъ знову
недовелось дика найнестъ,
Вже дыти покойно. а знаю
Безъ цього вже не повинно
Отецъ хоча. тыты сказать,
А то забуду..
(иде въ хату)

Житы бы, житы хвалыти бога
Колысь св въ дитяхъ,
Такъ не ни, сыному треба
Себе одурити,

Отечество! стыдно
На такій дитині!
Схаменься, пригадься,
И вона дасть,
И сонце сивим посмішищем
Будеш в своїй хаті,
Будеш сам отце восиївся
Повчить прокляняти,
Будеш плакать, и никому
Ті плоды стирати
Буде вторати, нерозумний!
И гнить недорічи!
Дивися рай кроплю тебе
И дитя яко не вити,
Защоть ти ся молодецкі
Дурнешь учити!
Не старочій мій чатрицї
Аж єрідно дівиці!
А Нестуєв де богословиць
Заповіди вчиць.
Они дивиць у садочек
Вінцем полювати -
Удовів собі, покоюють
Любо ті голубчати
А старого нема дома
То гнить свої волі

Награтися, дивитеся
Тем коло то поле
Стали собі тій дивиці
Одно надругого.
Отаких анель світіа
Дивиці не бога
Бяк вони одно надруги.
И Потруєв ти тіе

П.

Чомь не тіи оце Настуцо
Справди нехитаєшь?
а ди бі в мойлодуть [redacted] !
Нехочу тій годи.

Н.

Хоч одну невеличку заповідь
Сегодни вивчи, хоть тв ту.

Н.

И в тоти, и часто и, ни вікоі
Некочу

П.

То тить и невичитали
Николи бяк невлителиці!

Н.

Бай дуже, нехай собі не вичіти.

П.

А золото!

N.

И за тобою нехай соби... Ні нехай повечера!..

Б.

Та читай на а то....

N.

А то що ти зробиш?

Б.

Я оцимую, ось побачиш

N.

Хочу якщо хочешь цилуй соби
А я таки нехрещу!

Б. цилує і шарпає

Оце тобі разо! оце тобі два

а Сотонка вихиляє
з-за витину і виводить
в хату недавно
знану.

N. - прочасу!

Годи бо вже годи! незаборонь
батько прийде, треба справи
читать

Б.

А! тепарь и читать!

Сотонка виходить
з-за витину

Дитя годи вже вже у чуди
Чи нечаєш обідать!

Б. и N мовчки йдуть
у хату.

С. (сміє)

Навчилась нічого сказать!
Оце дитина! ни настудно
Я коло тебе захожусь!
Теперь лебедонько нетать!
Поки сто разь непоцилує
Читать нехоче! а бурмосов!
Собачій сину знаєшь смінь
Ось з тебе поплюшторуєо
Нетаки ж в бурян!.. помилуй!
Шось. дуду в хати нескуло!
Великий світь нічь незабиваєш!
Дыви и пеи його ілычина!
Оце й, такь ще бурмосов!
У батька краде, добре сватуе
Якщо стесла моде дим!..
А що то дість у хати!
Тиль дяку знать мо мали
Читають... треба розчекать.

О таки батьки навіть,
Нема воли дитьмь!
На перуду перед Богомь,
А шануйте, чуйте,

Повитайте його дитину,
Бо то батько сивий!
Батько мудрий! добре отямив
Сиротами щастливими
Що немає тих отих батьків
То й насоромляють.

Настуся виходить з дитиною на руках

Недає и то обидить
Всіхъ прогаве.
А боже мій милостивий
Що мени робити!
Помендрую! /дивиться в хату/ заглядає
Э нъ! Якій сердитий!
Ти я надсіритъ... а я таки
У Києвъ бъ пе́труся
Помендрую, хоть що вогеть.
Я непобогося,
Середночи помендрую
А видьма дівчина!
Ни наз ився. /Чичідазнову/ Середнечи

Кричнечи складає
У тодьбиную Ярмь бере

Прощай моє моле
Моє серце!.. у вечери?..
За царину?.. буду!
Раньше буду! ось на лови!
/Кидає серце тоні свинцеве/

Чуєш! дожидайсь мъ!
/виходить Р. Настуся спивая/

Нехода, на суди на зимницьки
Насватати нашу господиньки
Р.

А ій байдуже! мово нерная,
Начала ти сорока скоче,
Настусю! чомъ не ти нелаєшь?
А дженъ Петрусь вже немає.
Дивитесь вікі, пісень!
Що й тяжче коли жаль —

Мени байдуже.
Н.

Ще байдужніше, а мени
А я вже заповіди знаю
Усі добром!
Р. усі!
Нехай дочь заховъ сповідає!
Отець хоча дивуть голосить!

С.

А повинчаємось во недилю?

N.

А вжеж! Так ми ще не говили,
Як одовінчаємось тойди

С. /цмує їх./

Мої голубоньки сизокрилі.
Мої ти вигідко! — /та пригорнула/

У горох
У чотирьох
У ночи ходили.
У ночи
Ходили
Намисто згубили.

N.

Нагоду вам у нас з тими намистами
Шукать швидче до отцьї домы та
Порадимся, отцьї що!

Правда, приведи мої квіточко! по-
бигуть в гиваденьку, а ти тутъ
Мої мисно погуляй, соби отикенько
Та закінчайся, та приходи мени
До бути мае що в остаюсь и
На вечерню. /цмує їх и йде./

N.

Добре, добре, не ждатьму.
Не ждатьму, не ждатьму,
У свитину вдягатьмусь
У намисто Ксаруся
— до Ксаруся. /Ксаруся./

Обнялось поцілуємось, поберемось зарученьки, та й пиде
Удвох соби ажь у Київ. Треба
Закінчаць, може в останній
Разъ, бо вінъ казавъ шо у Бровари
Йде и повинчаємось.

/Квінчець и стиває./

Ой пиду я на берегонькі луговы,
Зострикнусь звнесущенькі другоньки
Здоровъ, здоровъ несущенькі друже
Любилися мы зъ тобою дуже,
Любилися та не обрилися
Тілько нам по серцю набралися
Оце нагадала біду! Дурь і вка почала
Побиту лежь швидче.
Оставайтеся здорови, мои высокіи
Тополы, и крещатыи мій барвинку

/Виходить./

Иде додому, у ночи
Тьмяненькій Світонькі, а йдучи
Соби веселий розмовляє,
— Некай і нинихъ моде з нею!! —
Некай и славой и горбатый
Амы! хе! хе амы женаты!
Амы! — несему вещь у житу
Та и мне соби ты кавьно статы
Шоб не стыдно бачте нозбудьть.
Та сорома не народить,

Уже й достойно оддвоились,
Уже додому люде йдуть,
Нейде Настусенька, нечуть!
На сину Сотника збудили.
Та розказали, так и так!
Перехристився небориськ,
Коня най кращого сидлає
И скаче въ Київ. — въ провиръ
Уже повичали гуляє,
Його Настуся молода!
Вернувся Сотник мій додому,
Три дни, три ночи не вставав
Никому и слови не сказавъ.
И натоншу въ всь никому.

. . . . . .

. . . . . .

Журбуєсь зародився,
А того незнає,
Що настаристь одуріє
И все запьяаить,
Отакъ теперь и зъ Сотниковъ
Зъ дурнимъ моимъ стилось,
Родивъ дитей посвиту,
А добро остилось,
Нелає зъ нимъ подивити
Довелось самому

розкидати, розточити,
И добри никому,
Роздробити на шельмъ,
И притчею стати
Добрим людимъ, и охати
У холодній хати
Підъ кожухомъ, и никому
Хату затопити
И вимести.. посмитнику
Ходить будить
Поки бучать подъ стрихою
Въ викно назвые,
А нежитинку холодного
Пруту не накрие
Кожушкомъ старою,
А ключъ отъ комори
И зъ за поясу упреде..

Отоже то годи
Изъ Сотниковъ отце стилось.
Не минуло году
Яко Настусенки нестало
А вже на городи
Не остилось ничого
Выни та тынятки
Уже бородить.. а барвинокъ
Барвинокъ дрещатий!

Пригоптений коло тину
Засыпає вбчне!
А синъ Сотникъ у кожушу
Одутлый, почорнів,
Коло клуни покотає,
И стоги невритте,
И токи не мацає,
И сволокъ не мите,
И чи ди не падома,
И худобы не пне,
А неймичка задрипанеи
Тиа й та помиче
Старинъ ~~[illegible]~~ тай и трева
Нерозчаный й дитоко
Сивый дурно! Недовго живъ
На свій заробитоньъ
Ибнтой Сотнюкъ. Ще минуло
Лито коло свита.
А въ осени на улици
Сотнюка убито!
А може вмеръ наборока
Одъ нейнкорти й дуче?
Бейдуже хому потоптен,
Забрали й опуки
Добри люди а самого

Барно поховали
У лыведи. и хрестъ
Надъ нимъ невкопали
Анъ жалъ його, бувъ богатий,
И ридъ, и дитъ
Єсть у його а нікому
Хрестъ постановити,
Умеръ Сотнюкъ. и покон
Дочили, поваляльнеі
Все пропало, погинуло,
Гнилъ но и остальъ.
Що тополи на вигони
Стоять, мовъ дивчата
Вийшли зъ Оглави ватагу
Зъ поля вигиадити.

2.

За сонцемъ вмеркнька иде,
Червони поля розстелие,
И сонце статоньки кладе
У сонъ море. покриває
Червоного пеленою
Мовъ мить дитоньку.
Очимъ мобо, годинонъку
Малую годину
Нибы серце одпочине
Зъ богомъ поговорить.
А туманъ [redacted]
[redacted] пеньки со [redacted]
за криває море,
И знову тьма, и подоньки
Де дитьки въ свити,
А ниче тьмнаь та горе
И довго досвіту.

3. NN.

Не додому въ ночи йдучи
Зъ куминои хаты.
И не спаты лягочи
Згадеш мене брате,
А якъ прийде нудьга въ гости,
Тай ничъ засиде,
Отойди мене мій друже
Зови напореду.
Отой згадай въ пустини
Далеко надъ морамъ
Свого друга веселого
Якъ вить горе боре,
Якъ вить свои думы тіи
И серце убоге
Задовивше,.. ходить соби
Та молыцы Богу.
Та згадуе Дитину,
И тебе мій [redacted] друже
Та и годи й журницы
Звычайне недуже,
А тякъ тилько, що надвори
Наступыла свито

Тяжко їсчо друже брате.
Самому стричаты
У пустыни, завтра рано
Дзеревуть Дзвиныци
Въ Украини, завтра рано
Зберуцы молиць
Люде добри... завтра рано,
Завыє голодный пывыс
Звирь у поли, и повіє
Урячнь холодный,
И занесе снигомъ билымъ
Курынь - мою хату,
Отакъ мени доведеци
Свято достричаты
Щожъ дійты! нетє ільки
Щобъ зныли людямъ бытись,
А ты друже мій единый
Мыс мене журитись,
Прочитай оцю цидулу
Изнай що нисвитай
Тилько й тывжко що въ пустыни
Тса въ неволи житы.
Та й тамъ живуть, хоть погано
Щожъ дійты маєть.
[redacted], та надіи
Знали умираютъ.

4.

Мыс мено й журитись
Дочуваты людямъ.
Піду собі свитъ за очи
Що буде тєй буде.
Найду домо, одружуси
Ненайду втоплюси,
А непродамси никому
Въ наймы не найймуси!
Пишовъ собі свитъ за очи,
[redacted]
Долы дехо вилаз,
А воленьку люде добри
И не торговалы,
А безъ тюрму зачинулы
Въ дилену не волю...
Щобъ небуло свободного
На нашому поли...

5.

Колоцька дівч

Нащо мени женитись,
нащо мени братись,
будуть зъ мене молодого
Сусиды сміятись.
Оженивси скажуть люде
Голодный и голый,
Занапастыв невиженный
молодую волю,
Воно й правда! шо ж дівать?
навить мене люды?
Иты хиба довась внайти!
Недоладу буде:
Небуду в чужи воны
Пасты зачинаты.
Небуду в в чужій хати
Тестів поважаты.
А буду в красоватись
Въ синьому жупани
На коньку вороному
Передъ козаками.

Найду собі чорнобривну
Въ степу придольыни,
Высоку мочиньку
Натій украини,
На весилли товариши
Прийдуть погуляты,
Та принесуть Самопалы
Приведуть гарматы.
Мы повезуть молодого
У нову вытлоцю
Зачоньять Самопалы
Иты Такивноцю,
Мы положать молодого
Въ новій хати спаты
Засівае мовъ та мети
Велыка Герматы
Стивстыи кривбатыми
Не одну годину,
И рознесе мого славу
По всіи украини.

6.

Ой крикнули сучі гуси
Въ другу настиву,
Стала слава недобрая
Про тую вдову.
Не такъ слава, не такъ слава
Якъ той поговиръ,
Що заїздывъ козакъ зъ Січи
До вдови надвиръ.
Вечеряли увечерниці
Медъ вино пили
И въ комнати на кровати
Спочиты лягли.
Не минули слеви тай
Не марна була,
У довиці у мысливці
Сина привела.
Вигодувала милого
Дошколы дали
А изъ школы його вдвиче
Коня купила.

А коня йому купивше
Сидельце сели
Сели мъ шовкомъ вишивано
~~[illegible]~~ обула
Одягли його въ червоный
~~[illegible]~~ выпустилъ дорогій
Посидили на коникы...
Глянуте ворота!
Подывитесь!... ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ вдовыч сели.
Тай привели до обозу
Въ висько отдали
А сели остриглы коси
Въ чернецы пишли

7.

Якби тоби довелось
Въ нас попанувати
То знавъ бы ты панабрате
Якъ ихъ называти,
Отыхъ твоихъ безталанныхъ
Дивватокъ нахлипнда.
А то вкусить бисъ знаю
Тай думаешь ... — ничто!
Мы то людямъ покажемо
Одыхъ обтаманыхъ,
Та на вечно шанувати
Панычивъ почнемо! ...
Шкода й працы! поки сели.
Поки Пильнуръ заглянъ
Будуть ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~
Покритки весели
Пошаночкамъ въ москалямъ
И натурбуйся братте! —
Не дай буде такъ якъ буде ..
А все одну нате.
Одно одну не погаритому.
А такъ соби — — —

Дивчата на луці гребли,
А парубки копиці клали.
Ти з'ней насонце позирали
Та несмітненько верзли
Дівчатам хлопці. А дівчати
Мов ті сороки цокотали
Ти з'ней повсюду учешчали
У ярь почуйтам.
Найкрасшачі з усього селі
Давченько вже мовчали
Узявсе 2 лечик, тай пелше,
А лаковий і нешукає!
Мов і побачить! нановий!
Оцей поспитай лановий,
Стоїча собіка та ще й спита!
У бальці стало щось кричать.
Побігли хлопці ратуватъ,
А ніз там чіх тамъ несамовитий
Дівчину мордує!
- Хватит ратуйта! моїдобр
Ніхто нерятуйе!
Тілько хлопець. Курістий
Та вилали пачи
І просідьк мовоту жабу.
Застогнав почаний.

Той опрісєй - порідились.
Далы в Городъ зжить,
Суд нанявъ... половали,
Потались завзято
Судовики. закували
Хлопця молодого
Та в тюрму заквасували..
Та і більше нічого!-

На верстовимъ шляху в поли
Корчма під вербою,
Ішов з'тамъ из городу
Та й став під корчмою
Одпочить в молодочку,
Та воды напитись
Бо хто дадуть! бо бувае
Далеко носыть, такиу!
То й вибачить / треба!
А тимъ часомъ стали
Коло корчми сани три тройки,
Дівочки брезчили.
Грали музики троїста.
Моде гомонили.

Та весилчои стивалы,
Бо було весилычи.
Молодую везлы въ хутиръ.
Та тачи отинилысь
Коло Корчыи. Коли бидни
Бачыте потомилась!
Отъ якъ вропутъ! Щожъ це стамо
Пикать перестали
Молодыи? Вони того
Въ замизяк пизнили
Тоо блоцк молодого
Що заколовъ Пики.
Та никому й неказали,
А придане пъяни
Нетизкалы! — Й небачилы
Якъ перелякалась
Молода и въ Арестанта.
И якъ потимъ стали
Розмовляти зимлъ — и отдили
Перстень Молодого
Рестентови! Небачилы
Предаки ничого!
Це та сама молодеи
Що сей безталанта

вирвевъ вимыти у пана.
И нее Кайдаки
У Сибирь нее заки. —
Якъ би доч любилась!
Той нежилъ булобъ мрому.
А то такъ случилось,
Простогъ за паму тай годи.—
Молодіи силы,
Та й пошкалы додому,
А отать въ дорогу
Забрезпоставъ Кайдакаки,
Помолившись Богу
За молоду. Бо молода
Вельи потерпувала.
Приикалы. — Засипвалы —
Та затанцювалы
До вечери, а въ вечери
Молоду шукалы!
Та нигайшлы, недознались
Де вони подилась!
И слозами умилось
Весеи весилыи!
Молодый той у мори
— Самъ собі нове,
А молода за отаполъ
У Сибирь мандруе!

8.

Заросли шляхи терниями
На тую кручину,
Мабуть вік не навичи
Не навини покинуть.
Мабуть мени не вернуться
Николи додому?
Мабуть мени доведеться
Чистити самому

[redacted]

Оци думы! боже милий!
Тяжко мени жити!
[redacted] Мало серце щучкеє,
Нискыль подилыть.
Недавь сем мени доли
Молоадои доли!
Недавав сем николи
Николи! николи!
Недавав серци молодо
Зь тыми серцемь дивочыми
Повнеть! - Минулыси
Мои дни, и [redacted] ночи
Безь радости молоди!
Тавь собы минулы
Начуднии, не началоси

Зкыми серцемь дилитись,
А теперь немо навать
Зкими поговорити!..
Тяжко мени боже милий
Носыть самому!
Оци думы. и недилыть
Нискыль, - и никому
Не сказать святого слова,
И душу убогу
Не порадовать, и не зкорить
Чоловика злого.
И умерти!.. О господи!
Дай мени хоч гляньуть
На народь отой убитой,
На тую кручину

Недай мени зглянуть
Нечуваними, дай хоча
На тую кручину

9.

Зацвили въ долини
Червона калина,
Ниби засмивалась
Дївчина въ долини
Любо, любо стояло
Пташечка зрадила
И замиськстила.
А Франци въ недилю
Зъ бисеньнои хаты
Вийшли почулиты
Дивчинки въ домову,
И вийшовъ до неи
Зъ земного раю
Козакъ молоденький
Цилуе, витае,
Зарукы хватае,
И йдуть подолыни
Тихою водою
Мыж дитыночкы двое
Подъ тую калыну.
Прийшлы, посидилы,
И поцилувалысь,

Якогось ми рано
У боци блисенькъ!
И сиий незрисенькъ!
Рай у вичи лизе,
А ми въ церкву лиземъ,
Заплющивши очи.
Такого нелочемъ.
Сказавъ бы я правду,
Та що зъ неи буде!
Самому завадыть.
Я по[redacted] зрадить!
Однаково буде!

10.

У нашимъ дни на земли,
Ничого кращого немає
Як літа молоді
Зъ своїми дитьми молоді!
Бувае, иноди дивлюсь!
Дивлюсь довго! и печаль
Охватуть душу, стане жаль
[redacted], и замурюсь,
И передъ мого поломось
Моїх перед образомъ світалъ
Тіси мастари світом,
Що во мірь нашъ боги пришелцу
/А мы! хвали нашъ и хвали!
Дарма що бозъ, шо мы настоялъ
И волосочка одного.
Тіси повісьмы його!/

Тепер їй любо любо жить,
Вона середъ ночи встае
И стереже добро своє,
И дожидае того свиту
Щоб знову найого подивить
Наговоритись, це мое!

Мое! — подивиць на його,
И молитись зъ його богу
И выйде [redacted] попрійняти
Гордиться [redacted] церкви,
Щоб, подивить достатенно,
Дивиць люде! подивиць!
Мое нейпричиче надъ всимъ!
И не непрочомъ и нешій симе
Весели рейда! боже мій!
Нее додому свого и вали.
И їй здаець все село
Весь день дивилось на його
Що тилько й дива тилъ було
А бильше небуло нічого!
Щастливе [redacted], літе минало
Потроху дитьи виростало
И виросли, и розійшлись,
[redacted]
Не заробитьки, въ москали,
А ты остались небого!
Не остались никого
Зъ твого дома! нікотки!
Стара [redacted] ничимъ бодитьи!

И літо тепле, і сонцем ласкаве!
А ти нездужаєш і вмираєш
Щоб доче одну тій розвести,
Від холодніє мовби осени
За нас, задитоночки!! —

А ти?

Великомучениці! Сама
Тинаєш плачучи в ночи,
І помреш — стисола ідучи
Свого тим сина запрятати,
Бо й пташка молоди пізнає
І заперобе, — оно бачите,
Нема покритки на базарі. —

Боже мамо! Дедиме!
Красавітьо ти!
Що вам моєї дивувались
Пропаєм, немає,
Вся дитинонка забрала
І вийшла за батька,
І ходить ти замучена
Тобі за Христа завіти.
Старіє тебе журна
Мамочка [redacted] пронизи

А воно тамо мишаєнє
Воно
Ще й не лізить
І полиє то. воно стиснє
Притиєм, проговить
Слово мамо, великеє!
Найкращеє слово!
Ти зрадієш, і розпитаєш
Росканешь приєдно
Про моєї мій лукавого
Ти будеш щастливо!
Та недовго, бо надійде
До зросту дитина
Піде собі шляхом водить,
А тебе покине
Камінною наросиутта
Щоб собаки дражнили,
Тамо ж вийше, зато бачо
Що нецвить родині
І затте ще, що стань твоєю
Тамо тяжко любили!
І любіте мене небого
Поки назаплачеш,
На морозі замерзнеш
Да забудь тій тяжкомуть!

Отыймемо и жаль стане
Матери недбаче,
Що вони його так любить
Так чине зайвого
Зе те чадо почоне,
За нещастьоть ве свити,
Найкрасче добро своє
Молодім мітаче.
А воно, бувше зъ його
Не вийде ничого.
Або вийде недоладъ
Сатана безрогъ.
И никоме изъ бистрейти
Нелатьоме мити,
Собе доброи дитьоме
Хоч вони побачитьа!

Добре отьоме нимо мітьо
Нечого недрикоть
И недзнають вкъ ти дитьо
У нъ вирастають.
Бо мистерем тьоме нимо
А гонимо нимо!

11.

У великдень наколоти
Противъ сонцъ дитьо,
Грелись собе крашанками
Тай отоме. Вмитьеб
Обновами, кому на свитоме
Злыштвого пошили
Сорочечку, а тім стюнку,
Тім стричку и утили,
Кому шапочку [redacted]ву,
Чобитки шкиповы,
Кому свитку, одне тилько
Сыдитьо безъ обнови
Сорметочка, ручеляте
Своевыще во руцеьа,
- Меми мити [redacted]
Меми батьо по справивъ
А меми дрицера мати
Мнетьу вышивали. -
А ми вонеи обидаеи
Сарметка сказала! -

12.

Було, робило що, чи чуло
Чи богу молилось,
Усе дурного про його
И човсь боговь,
Дурна були молодаи
Я все вичидали,
Чи не шле за ручинками...
И не сподивалась
Шо вить мене дурнудурнуть,
А серце болило,
Нибы знало шо так буде
Сказить правило,
А ежбы було сказало
То я б не пошла,
Мозже бусяв до християнцы
У гаи не ходила
Ато вранци и ввечери
Ходила чуло...
Доходилась, остилась,
На вичи остилась
Ди ву вотки; тяжко мени
У чевтери вкатти
Отартиться. а своеи
~~[illegible]~~!
А ще й доси, пробило що
Что так чуло,
Усе думаю про його
Остеки незлечо, то о думаю
~~И [illegible]~~
У той гай ходила!

Шкода дуже мене
Шкода дуже мене
Бого хотаи мене!

14.

Мовь заподушка остуонить
Усе мене нечуонить
Нудьга и осмоть. — Боже милый!
Де заповетыся мени,
Що дiяти. Уже й чуло
По цилоь сучелу* и тыцу
Вирицуго нещасноть, срицу,
Хоть дуже полишнiо случаи
Вь души своий перебирали,
Бо стыдуго, щобть не печеть
Не терпелы вить той мостеи
Вь сиротыно душу — лютыи
злодiи
нудьга
~~[illegible]~~ Вирицуги той годи!

*острових.

15.

Немає надлюдського чогось його
И славою стоїть, стоїть,
А знать не доброго такого,
Що й славу вміє одурить!

И доси чудно як дивно
Готическій до часами домъ,
Єго обидрина кругомъ,
И шаленому мурашки дрижмя
Як фрамеї забивить! дома то
А пень як бачите - - -
Гостомоч Петьма дурного,
И при завзятій патриотъ.
И християнинъ ще до того,
У Києвъ ходить всякій годъ.
У святи ходить мешъ пеноли,
И вольнодумствує вслишку,
И все горилку за мурашками
Отуть вилъ ввесь, хоч надрюкуй
Такий брехуну.. всели дивчатонъ

Яка ще бай стуєть своїхъ десятонъ

У годъ подерниться до Христа.

- - - - - - - -

Кругомъ вкъ бачите паскуди
Чомуже його нетяки зовуть?
Чому найдо не лишають
. . . . . за що моде
Його возносить як те чудо
Дей шелестить гнилои ковбасы
У весь хочь матиръ попросить
Єго отдасте.. зовуть святителомъ
Кривого тьвяного Петра
И покуповителемъ добрем
И статуїстомъ. боже милый
А деньо та правда на земли!

. . - - - - - -

Не знать мени єй богу
На петра кривого
А знать великій не людей
- - - - - - - -

16.

Немає сумніє мнѣ въ неволи
Бідро воли згадуватъ... а й
Бідро тобі вольнько мовъ
Буде нагадуго. — Николи
Мы нездавалися мени,
Тихого свіжомолодого
И преходрогого тихого
Якъ тыми — вѣдальній старо
Бы и щей въ неволи, стоять и
Глосными сьмисе,
И мотисе лише горе
Глосучисилоще сумніє.
А ты мовъ адмолай
Ведешъ за собою
Лити мои молодіи,
И передомного
Висы ук моря выступаютъ
Широкіи сёла
Зъ вишневими садочками
И люде веселі

И ты село, и ты люде,
Де мене мовъ брата
Бурливитали!... Чи живи ты

[redacted]

Старедьвкая мати!
Чи збуралоцци ще й доси
Веселіи гости,
Глоцулятъ у старочи
Глоцулятъ просто
Глодавомну, ахъ то кажутъ
Одъ свиту до свиту!
А вы мои молодіи
Веселіи дитъ,
Роше віи дивка точка...
И доси въ старойи
Гнаждуетъ, кружуетъ...
А ты мій покою!
Мое свято чорнобривё!
И доси мень очи
Щущего покохаешъ!
И тыми очима
Ажъ чорними голубими
И доси чарушъ

Людски душі... подійдом
Дивуючі вуе
На стиках сучасній і світовій
Єдинее Світо!
Як зійдуці колотиб
Форма ви дивитеся,
Змицбєсуть посвоєму
Доброму звичаю
Нагиделоть протиприсмі
Дудочку* зеиделоть
Моєне Змеи и пуроменє
Скаме вме [redacted] Мого.
Усмиеьсь моє серце
Тінеесенько тихо
Почервоній моє лице
Ці [redacted] більше нічого
А я зоренько ввеновіє
А вилитєлу боли!

* танець

17.

Якби зострінулись ми знову.
Чи ти б злякалась, чи ні!
Якеж тиєдо тебе слово
Скиділось б сердешко мені?
Нічого... і непізнолось
А моєно б потіли і зсадом,
Ржедоеоб — сьмоєя дурнєй! —
А я зрадивби моє дерево!
Мов ти доле чорнобрива
Колиєб давно нагадав
І зорідавби, зарідеб
Шо не остолось пуєвдивилоб
А сьмоїє мукавилоб розійшло
Слозоми в воду розлилоб.

18.

Невмочі цвяшок в серце вбитий,
Оцю Маріну я люблю.
Давно Списать ~~[illegible]~~ несамовиту
Такі мрії сколоньбіщо грішу
Що на панів батьків сердитий
Бо все таке і пишу
Про ми собачій дванцять. — —
Сказалиб просто — дурень нас
За те що самі Кріпаки
Не одуновлений сирвиць.
Не правди. — собою немає.
Мені не жаль що я не пан,
А жаль мені, і жаль великій
На присвищаних дрантів

. . — — . . — —

І замір того нездобить дійти
Що ви бісчій поклоніть
Зі [redacted] діте... закони
Я [redacted] пишем за вас,
Що вами бій дуже, в добрі

У Чиж. сидеть що року
Мені стовидається виброку
У Олимпова! . . —
Тай те сказать,
Чого я тут робив,
А ни злого ни доброго
Я вже не почую
А якщо кажу а то менше
То тому й бій дуже. —
Бриміть тайже до Кременчуки
Єдиний мій друже,
Мої думо пресиставі
[redacted]
Адресай дружньо
Та розкажи мов зоре
Про тую Маріну
Якщо вона у нас
І заніж страдання
Та пощечкомі
Нечуми
А бо не доїхалось. —
А то скажуть
Чиненко-розбій

Ми ще дальше запри
вторили.
Бо пропадемо обоє...

— — — — — — —

. . . . . — — —

. . . . . Недавно це було,
Черезъ село весилье йшло
Аж мимо костёлу ішов
Чи управитель а не панъ.
За видумъ сами продавъ,
За зъ'ємъ та за селиголъ
Ніхто й не бачивъ якъ пропадавъ
Той управитель, лях ледачій,
А вінъ такъ добре бачивъ
А найдто молодую.
За що такъ лицує господь
Людъ тваує такую,
Якъ цей управитель? — другій годъ
Якъ вінъ зъ німецькими мучами
За бривсь голый в цей кутокъ,
А що такъ бідньки покритокъ
Пустивъ по свитку за байстро
Ками,

Отже й нічого! — и опомятій
И мамі двоє дитяткъ
Якъ ангелятокъ.
Дівчатка вийшли погуляти
Мовъ краля наши молодая,
Зъ двома маленькими дітьми.
Вдъ Хочи панъ мій вимудав,
И пошли за молодыми.
А потимъ дітокъ витає,
И синку кремо молодую.
Аж тричи бідную цілує.
И розмовляючи пишли
Собі въ покои — не за бароми
И молодого привели
/Зъ весилья та въ сусіди — /
Назавтра въ городъ одвезли,
Та й замовили въ москали!
Отакъ по нашому звичаю
Не думавши нічого! —
А молоді? мабуть безъ пари
Судилось єдиноди зъ'єдинить
Красу и молодость. Мовъ чари
Розсипалось та розлилось

Цзнову въ моде довелось
Бросыться въ найтим. Нинедзову
Вона вже почти покоёви,
Уже Мариисего зовуть.
А не Мариного. — Нейначе
Сердешнай плакить недилить,
Вонажъ словесцы тай плаче
Дурне їй шкоди чиронки
Та жили. Свитого сирвка,
А ольяс лыжъ гучно круголъ неба,
И реко крешчого не треби
Чого ты хочешъ за бежнай,
Всего дадуть, ти ще й бесато!
Не треби кажнесцъ, дайте хату!
Цёго вже лучше й небмачей,
Бо ще.. сами здоровадзнесцъ...
Дивись очерем вкимъ
Рамъ нечъ круче тебе поможе,
Уоне чидобрим чи лимъ
А будешъ. ченского ридного
Дыба повисыс!... Зане

пуйкд и ли-мать
У Пана провать

Зволи вже пуоратъ
А їжъ прийде вотъ —
Що тутъ їй робить!
Пишла рыдаючи в село,
Одыньчъ одно дитъ було
Тай йте пропало. . . . .
. . . . . .

Мысыче ворочъ той летвче
Бронеповоду людимъ крыче.
Плаче й проглёзы тои печель
Тра пуо бам отрвить отыма ледачить,
Хоть и никому ничъ не скаль
розказую та плачу,
Мени и нъ скаль!... мій боже мамо
Дарую словимъ свитую силу —
Людское серце пробивить
Людскіи слезы проливатъ,
Щоб милость душу досягнем.
Щоб сонем тихим почель
На очи нъ щоб отыло жаль
Моиъ дивчатонъ, шоб невольны
Путями добрими ходить,
Свитого господа молить

І брата миловать...

потому

Прийшла додому, подивалась,
Цвяти за образами світили
І невиклим стоїть цвяти,
Настелені дварбами хрести
Инакше добрі картини
Поналмелювані... Марина!
І все Марина все сама!
Тілько мурашочки нема,
І ледве, ледве вийшли з хати
Вийшли нагору, ни проклятії
Блохаты чевлуть, ти й пишли
Аж до палати, тиди тиноді сонце
І ничь цимисинку сидила
Та плакала, уже зі сели
Ватаманчики витягу гнали,
А мати плакала ридала
Уже й конечно дійшло
Уже й зійшло, смеркаты стало,
Найде сердешная в село
Сидить під тиномь, прочаньки
Уже й собиками цкували,
Не йде тай годи...

А Марина в сукни білій
Инакше білиця,
Богу молиць та плаче
Замкнута в світлиці,
Опричь пана у світлицю
Ни єто невступне.
Сальч ємоты їй приносить,
І просить блаче
Шоб ни його подивилась
Шоб утерли очи...
І дивитись нелоче
І істы нелоче.
Мордуєць лвік поганий
Нізнечо й почати.
А Марина вбіле, сонце
Збилась нелитаче.
Уже й літо минулось,
Зима вже надвори,
А Марина сидить собі
Уже й неговорить
І нетлаче... отак і ни
Доканчив небогу
Той правитель... а все таки

невдіс нічого
Доч зарночь із той годи
Тяжки вже вродилась
разъ увечери дімного
Мариня дивилась
На лісъ чорнїй, аз за лісу
Червоный дижого
Місяць сходивъ... и якольи
Були молодого... — [redacted]
[redacted] - прошептали, задумали
Гостимъ засиявши.

Хата не полости
Наклы гости
Роспиштили кось
Тяжстрічки знеміли,
А пеньчъ просвіть сели.
А горіть істы просвіть,
Гусы, гусы були
Въ ірій полетили
А сиґі - на море!...

. . . . . .

За вилы пеи надвори,
Зарасотились пєари.
А пеньчъ червоньой аньчъ горить

Иде въ свитлицю до Марини
Якъ ~~жирнка~~ пьяный...
ніби въ хати
На колоди сердешна мати
Биде тамомъ зной собі сидить,
Старе лыцце одурила. —
Молодъ мотуе аньчъ скрипить,
Луна червона побилила,
И сторонъ бовзно кричить
Щобъ злого пеки незбудить,
Аньчъ глядь пламты зайявлись
Пожаръ! пожаръ! иде взялись
Ти люде въ бегъ! Мовъ зъ земли
Родились и тутъ росли,
Ньнче ериши напливали,
Тяжнапожаръ той дивувались
Тяй диво тамъ такъ було!
Марини сели на голі
Перед будинкомъ тинцёвала
У пари зъ матерью! - и страла
Зъ ножемъ окровленомъ въ
руках
И прислиувала. — . .

Чи нецюжь та кумось
Що підтяклась!...
Ніч була в ночи
Ве новому окупаки
Тяньчи лицьмись
руку цилували!...

до матери

А ви доміне на весілля
Зч того світу прийшли
Мени вже й хоч постелы
Та пеньк прилиськь...: Гиля! Гиля
Чи то не гуси, то пеньки
Дывись ве ґрій полетилы,
А гу! Гиля! до сетенки.
До корта ве гости! чуєш! чуєш
Уже ви дзвоны дзвоняти
Чи бачиш ось огонь горить,
А пеньк лоцить соби читає
И просить пити.. а ты знаєшь
Що ве зарізали його?...
Дывись ось де головнего
Стоить на колени, чого
Чого ты дывись на нем?

Це мати, мати! недывись!
А то ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

(Домлёй)
Прощени моде помоснитеф!

Мари: Беритф меле! Беритф вьмнотф
Водитф до пати цвитницю!
А тф чиндошф подивиця
Єкого пашного Марини
Цвасти вф запортти, видитф!
И вбіна, сохне, гине, гине
Твоя єдиная дитина
Твоя Маринонька....

спивае

Ой ниси ниси сиги гуси
Чиля не дуйнитф
Завязали головоньку
Тепер сиди та думай.

И тишенькф вонь, вчистинькф ноги
И тишенькф всего литисть,
А я довбиуцы вф новоли

плаче

Когда нинисто буно взлитф,
Оцесь повисилась... отф бачиле
Тепер шкоди... хоч топись!
Чолоф тф мимо мф плачешф!
Напляче голуб[illegible] дивись,
Це я Марионоки твоя!
Дивись чорнаф змія

По сойцу лице, у течу
У ірій дзову полечу,
Бо я загубило вте стилле..
Чи вина у гостин потраподи вф
Убили жабутф мф войни?
А зневаф єлиноси мени:
Удень ламаче лисиць сходиф
А [illegible] попидморенф
Удвоф соби — дивоси зорі
Попидили [illegible] воду,
Тишенько остинесь одни.
Одна одинонька на поби, —
А я ламаче нависиуцы
Вдвоф [illegible] зачуло зроду.
Рисиця моде недоимого,
Зовутф покуштного, дурного,
И тф єнесь, а я плачу,
Бачи нетлиеу реноцусь....
Дивись вже я поиечу
Бо я сова... та й замаливе
Нинеча черпалиф руками,
И постребали через двиф
У поле высочи мофф звиф.

Пошкандыбим стежки мети
Свого Марину доглядати.
Пісні дорідного спевнись,
Неначе добри порадити,
Вгорили білім пілетти
А люде тіко розійшелись.
Марини й пістери жестило,
Уже весною вже орелы
Два трупы ней поні пішли
Не нимоеми поховали.

19.

Мы наче праведных детей,
Господь любя своих людей.
Послевъ неземлоима пророка
Свого любовъ блеговістыті;
Светому разуму учить.
Мы [redacted]
Словеі його мыльні, теплы
И въ сердце падыли [redacted]
[redacted] обтіли, тепла
Холодны души, помоблы
Тоді [redacted] пророки, скрыпы
[redacted] Кодцы
Зелыли, и [redacted]
А [redacted] люде родіцуковоі
Господнюю святую славу
Постилы — изуонтыть бочили
Гноеніцы знеуттвы, опередилы
И [redacted] горе валы!
Не стоглаф каменем побі
И праведно Господь великій
Мовь незвирей тыхе лютыхъ
Викинуто

Кайдами повелить кувать,
Высоки тюрми мурувать,
И роде лютый и отестокий
Волнито кротокого пророка
Церкви вамъ повелить [illegible]
[illegible]

20.

На ниву вонито и ночи
Напоми наугоздоймы
Эмитамыся поволи
Сочи.
Бонартувать.
Полаирувать
Шобъ бидне тыство заступ
Орлыны
~~[illegible]~~ царство затопить
И четь спальть.
Орлаутовиеть нетыкнуть
И притаскій годыны
Республику зробить!
И вебъ здавалось? — а ни.
Шобъ потолочили машны..
/ Воно булобъ недыво
~~[illegible]~~
Ліжды хто инший, / нетыкнувы
Силецъ поставить / ~~[illegible]~~ а тодыны
~~[illegible]~~ сокы
Въ копицы спать. ~~[illegible]~~ рем
Навмывшись дайцовъ
Гостей довидать... — тай поч

/ Тоды вольны всіхъ мужиковъ
перетягнуть мечъ. смыть смыть

Усі до одного Сини, —
Оце тобі вороги й пани! —
Щоб не чести доброму
Таке добро, що повіки вік
Аґарянам счастьє отдав
Безборкатьих вороґам
І насиджує тяжкому.

21.

Мент-сталали тяжка доля.
По воді Дністрові йде в ночи
Козак. І дівиць йдучи
На каламутну темну воду
Тяжке ворогів очи
Тяжке виповнити доче.
— Дністре рідо каламутне,
Вынеси на воли.
Або втопи приятелем
Коли тяжка доля.
Тиї родичі на каменю,
У воду кинувсь, тяжке.
Аньо сріли сьтьв раве.
І ревуки по той берег
Козаке виносьтьв.
Сотрепнувсь скромненько
І гольці, і бостьі,
Тіа на воли й бильчьичого
Збочи попросьтьв.
Постривай лиеть, може брестьо
На чужому поли,
Тіеньому того попросьтьь
Тиятіем доли.

Гришов собі тесмяний ґрольф
Те стиве й дучи.

Ой из нідк горы та из під круги
Ишли можеры твіоги,
А за ними йде та горлєвав
Біо плєгрида йдучи —

Іже вже кокіте, хоч пейте
Хоч и пелейте й пенитейте
Про мене... вы не прошу
Для себе братіки спішу,
Ще рязъ те ольво потрягу
А може доеть бочь и зомлєчу
Биой будезмеле - - - - -

Нуло заовъ
Поклонувъ мастиръ и господу
Поклонувъ онимку, жаль та годи
Чи бесмрєбіо тишовъ
Оцей козакъ; почало ой
До морвъ пити; хочь говорить
- Оби ерейда вружикъ були,
А хлопа вже тасо вони
Упиучъ голодного зоприжнів,
. . . . . .

Гирока мышеть и такъ.!

Ще зъ нимку зомет црєо старого,
Одивъ зъ торбами цей козакъ,
Отакъ и вышчъ сиротого,
Учайнецъ, сказало Шартакъ
Глоодру зоивъ собі такъ,
Уовъ хорошу то убогу,
Звичайне найнічку а пакъ....
И нетаменъ нашъ и таласъ,
Якъ жатуть моде все отъ Богу,
Начлєдивъ и вітьи! такьки очи
Тайну гостьницу заменить,
Такъ и гостьницивъ братьмлєчи
Некочелі пане зикоеть!
Шо тутъ ровить! зиголовикъ
Укоротьвши йому вікъ
Одинку моськи привитить.
Гирока настолось отакъ.
До пытки звивъ мій козакъ
Усе пастьницьки проквітій,
А бувъ казакъ. . . . .

. . . . . .

Одинічку свого любивъ,
И господи єдиный!
Якъ те такъ, якъ ту дитину
Уреми стать водивъ!
Та заплакась нєборенки

Хоч продавець дитину
Ти йди в найми, отакий його
Отой пень прожив віки
Доніж добре. а синочка
Мов цього й позаче
У доброму маєтнику
Вісадочку гуляє —
Ніч та скрипь! — Шо тут робить
Серце мирнує!
— Покину я ти путану.
А тоні нет находує.
А то доміки! одні стіни
Нездужа встати,
А другі молодці
Думи покуляти!
Зяк оно його! — що дівати!
Горе моє! горе!
Ти й пішов тудеки у взвіки
За сині море!
Шукати доли — душове трійти
Тяжоч ярмку взвіти —
Втарі листи і отуть буде
Вику доживати
Господи! —
Так отак то
Трапляєць в світі,
Душеньки шити, помиваєть
Ти бо дивальтро.

А довелось нечужими
Тілько слізьми пити!
Більше нічого. Нудно йому
Нечужому поли!
Всего видбив, роботяги
Ти потрідбив доли!
Тяжому того світого...
~~Шо довуть, бо дуже~~
~~Чисто доми, ти заторить,~~
~~Ой нешуми дуже~~
Нудно йому нечужими,
Ой добро остило!
Хочеть хоч подивиць
На свій край милий!
Не високі могили,
Не степи широки!
Не садочок, не ниночку!
Кремо Керосу!
Ой попливе Дністромъ
на сей бік
Покину все воло.
Бродячого.. обоїм лій!
Якеть поле!
Своє поле! Якеть ти
Широке.. широке!
Як ти воля . . . . . .
. . . . . .

Прийшов до дому уночі,
Стояли мати нечі,
А синка у коморі спали.
/Бо пань їздила./ Жито вітали,
Инакше тяжка та вилась,
І мов водою зилась,
Дрібними вже сорок слезами.
І що тривожить мати нині
Що синка несуще на ставі
А самі цілує!.. Одинем
Мов сердешна молодиця!
І де ти в господі вдилась
Усі ж чотирнадцять літ?
А сама ~~тяжко~~ нічого
Не тяжко пади... Не пошли
І не гнівувала,
І спать її одно всього
В коморі покінем...
Лежить собі наборчики
Думає, гадає
Як то будем мандрувати.
І тілько дрімає...
А синочка молодий
Пинулись до пана
Подяканя — ~~тоже~~ отак і тоді

. . . . . ~~[illegible]~~

Любо ти коханка
~~[illegible]~~ прийшли взяли сиротину
Ти й поведеш з дому
Пройди-світа волоцюгу.
Тучимо до прійому.

І тоді доли нехкнула
Досмутивши дочину
Ти й вручу всі в свої слова
І служить покину в.
Дуже мастидь похвалы
Громадого люде,
І пань умерь а синочка
Москового вводы
Хилящи.. і пожидає
І попаде бога...
Нечишов їй, подивився..
І сиво волосьи
Гидяв руки кемічаки
До світого бога,
Заридав як то дитина..
І простив небогу!

О такъ моде нелучшитесь
Вопочемъ прощайте
Ахъ сей лекъ! - - - - -
Денъ мелькъ учишенъ
Добрей чужого взяти!
. . . . . .
. . . . . .

22.

И небо навлите, идеспеки [illegible]
И поневолъ берегомъ сеть, сеть,
Нелоче тъ вамъ очечетъ
Безъ витру чаецъ!. Боже лишай!
Чи довго буде еще мечи
Въ оцій недемкнутій отворни
Ту быти свитомъ. Кеговорчо
Мовчить тачнецъ, мовъ жива
Въ стену высокой отравен,
Нелоче правдоньки ешадить,
А билше живого опитать!
- - - - - - - -

23.

И вырвся з нагуонтий,
И сивіго в чужому краю:
Но одинокому мечи
Здесь в кращого немає
Нічого в боги як Днипро
Та наша славна в краина...
Адже бачу тамъ тилько добро
Де нема мене. в люду годину
Якось недавно довелось
Мени заїхать в Україну
Уте найкрасше село - - -
Уте, де мати повивала
Мене малого, и в ночи
На свічку Христові клала
Поклоны тихиіи бночи
Пречистой ставила, молила
Щоб доль добрий любила
Ні дитыну. . . добре мамо
Що ты зарекь спатливела,
А тодь ты боги прожила

За мій таланъ.

Адже страх погано
Утилъ хорошому сели
Чорнише чорнои земли
Блукаютъ люди, повсыхали
Сады зелени, почнили
Беленьки хаты повалились,
Ставы бурьяномъ поросли.
Село ныначе погорило,
Нынише люде подурили
Нилой на пенициину идутъ
И диточоко своиъ ведутъ..!

И я заплакавше назадъ
Поидавъ знову на чужину.

И нив днилъ отимъ сели
А сумнъ наславлий украины
Людей уврма запрагли
Таны лучаеви.. Гинутъ, гинутъ.
У Ерманъ лыцарски сыны
А треповаліи пены
Жидамъ бретамъ своиъ
Хорошилъ

Остатни проденоть читали —

. . . . . .

Почто, душе, страхъ почало!
Въ оцій пустыни пропадать.
Аще почаше на Украйни
Вывотысь, плакать, и мовчать!

А аки побачишь того мени
Що скрипь здесь любо, тыво,
И надкрепи добро.
Мень горами старой Дмитро
Нынче въ молоци дитыни,
Красуеця мосуець
Для всю Украину.
А посеть дыть зеленыть
Шуроки села,
А у селе у веселыть
И люде веселы,
Вонось мене тонкистенько
Якбы недосталось
Слиду тамбского — въ Украйни.

. . . . . .

24.

Не для людей тіси слезы,
Мережаю тасучерезы
Мои вирши складаю я,
Для себе братіямов.
Мени лечися въ неволи
Кесь я для складаю.
И мовъ къ Дмитра далекого
Слова долитыть
Истелиця на папери,
Плечучи слізочись
Мовъ ти дитя; и радуюсь
Мого сиру душу
Одинокую... и любо
Любо мени къ нимы,
Мовъ бить кови бегатому
Въ дитяки малыми.
И радый я и веселый
И Бога благаю
Шобъ надсилаевъ моихъ думъ
Въ далекому хрим.
А иноди... несидаю
Мою Україну

И заплачу... боже милий!
Недаш ї дочину,
Твій проклятий пустоцвіт
На непусті вимолить
Дитей моїх безталанних
В мерзкій пустоцвіт.
Нехай ведуть додомовину
Мої мої діти
Та розкажуть, вчто
було моїм во світі.
И в сльзи веселий тихо
Сумно прочитають,
И сивого головою
Батько похитає, —
Мати скаже, — бодай тії
Дитя не родились, —
А дівчина, подумає
Або його любила.

25.

Коло гнло в чистім полі
На самій могилі.
Вивтополи високі
Одна другу хилять.
И безъ витру гойдаючи
Мов борюцї в поли,
Ото сестры чорнявыци
Отії тополи!

Закохались обидви
В одного ивана,
А иванъ козакъ звичайный
Обохъ ихъ кохаиновъ.
А вынцї вовъ, то зчтісно
То за другого любо.!..
Прости въ віру чувечари
Злидъ делеиньки ду обмъ
Незійшлись уи тугов.
— Отакъ тоти хаопе.
Зчущаеся надъ сестрами.

И пишли шукати,
Того зимьля, шоб Івана
Завтра отрутити!..
Найшли його, накопали.
И стали варити,
Заплакали, всрудились,
Зимьля наварили...
А назавтра вранци рано
Івана отруили!
Поховали Коновсало
Въ поли на могили.
Много їв вики сердешного,
И сестрь ходили
Шо день божій вранцу рано
Плакати за їв вики...
Поки семи потрудились
Тимъ зимьлямъ почили
А бочь подвиг на науку
Постивъ ся въ огни
На могили тополини
И тіи тополи.

На Івановій могили
Поло того гаю,
И безъ витру гойдающи,
И витаръ гойдае.

26.

Якби мене чоловіки
Що пишалась я на музики,
Горенько моє,
Черевиків менше
А музика грає, грає
Жалю завдає.
Ой піду я косу полоть
Пошукаю свого долю
Долонько моя!
Ліпше мене не чорнобриву
Мої доле не зрозуміла
Без тамашина я,
Люде добрі на музиках,
У червоних черевиках,
Я свитою нужу.
Без розкоші без любови
Зложу мої чорні брови
Зрештою зложу

27.

И багата я,
И вродлива я,
Та немає собі пари,
Без тамашина я я.
Тілько тілько,
И нікого не любить,
Аксамитови шупаєм
Одинокій носить.
Полюбилась би я,
Одружилась би я,
Зі чорнобривим сирітою
Та неволі мов.
Батько-мати не стоять,
На сторони стоять,
Не пускають саму мене
Усадочок чулять.
А доч пустить то дивуть
Зі рудим, косим, сторбим
Зі моїм немовом багатим
Зі моїм ворогом злим.

28.

Полюбилась я,
Одружилась я,
Зъ безталанным чужого
Така доля моя.
Люди добрі зли
Розрідили, взяли
Та повезли до прійому
Отдали въ москали.
І московкою я
Одинокою я,
Ну та ну світом мандрую
Така доля моя.

29.

Породили мене матір
У високих у палатах
Шовком повила,
У золоті, в аксамитах
Мов та квіточка укрита
Росла я росла.
І виросла вона на диво
Красоюю чорнобрива
Білолиця я.
Усього полюбила
Мати замиж не пустила
Отдала мене...
У високих у палатах
Увесь вік свій дивувати
Надоїла мо,
Мов білочка придомна
Въ одинокій самотині
Ростучою я.
На світ божій подивлюсь
Ни дякого не почуюсь

А матирь стару
Простить мене мов мати
Буду тебе прокльинати
Поки не умру.

30.

Обо свого чоловіка
Въ дорогу посилає.
А одъ шинку та до шинку
Стежечку топтає.
Та докуми заходила
Бешоне позичати.
Отыжь дитей годувати
Въ натопленій хати.

И нагодувала
И спати поклала,
Сама пишла до двіки
До сусвіти въ гостинки
Та й заночувала.
А наш Кригу чоловік
Ледве ноги доволокъ.
Воли поздоймали,
Возы поламались,
Зъ батіжками мучилися
До дому вертались.
Увійшов у хату
Ударивъ объ поли

Ладьте дитки узамочку
Голодни и голи.
Аде ваши дитки мешки?
Ерудешньи питае,
Тату! тату! нейка мешки
У шинку гуляе.

31.

Ой высторо товариша
Засуну в канаву
Та піду шукати правди,
И тієи славы.
Ой піду и не шукали
И не бучали,
А піду и нашивали
А попаде шлвали.
Та спитаю в жидовина,
В богатого пана,
У шлвайтыка попаного
В попеймиськ шукали.
И у кенцы вже тратыцы
Неней не гуляе,
А свыте письмо читае
Людей поучае
Шоб сратыс братта не-
Та по окрайцы
Та в москали вдавалися
Шоб не отдавали.

32.

По улици вітер віє
На сині замітає,
По ній тихенько з горбиком
Вдова шкандибає.
Йде дрібненьку сердешна
Вузел простягти,
До тих синів добра
Що вже в солдатчині
Подалися за гроші...
А думка гнітить
Хоч на старість у невіщі
Їх добре одружити.
Вдовелось.. вибачити
Шаєї чужого,
Та пречистій поставити
Свічечку... за того!
За того тих бачить покоїв
За сина! за сина!
За сина єдиного,
За його дитину.

33.

Ой сіду в тій хатнього
Не чуємо слову,
Бо не то стиль тій дівчині
Без своєї голови
Бодь моєї Голубоньки
У хрещика красоти!
Не грішоць невесно,
И не тяжко співати
Чуєш дитя... а моєї
Голубки немає
І свекруху дав вороже
Моє вихідає.

34.

За кувечи зозулонька
Въ зеленому гаю,
За тонкими дивчиноньки
Дружиньки мои.
А дивочи молодіи
Веселіи літа,
Якъ квиточки заводою
Плывуть за сего свита.
Якби були батькомъ
Да булыбъ багати,
Булобъ кому помолитъ
Булобъ кому взвити,
А то мени, сиротоньку
Отакъ и загину.
Да вучи въ самотоньки
Да нибудь нидтыноньки.

35. Шваґка.

Ой летвець горилочки
Летвець меди,
Не будетъ шимкувати
Вночи и днеди.
Ой летвець горилочка,
А въ буду пить.
Не будете вреднилъ
Въ Укрепили жить.
Ходимъ бритъ учедимо
У двество гуляти
Лехивъ мордувати
Насмерть убивати
Свого батька козацького
Будемо помнити.
Въ Черетвертий ночували
Въ досвита встивали
Въ решци решо у двастов
Козаки гуляли.
Прійди батьку за Межаровъ
Семене Палію
Мочили

Подивиться на Швачку
Що вин ляхам діе
Утвоєму у Хвастови
У ливному листи
Покотились головонки
Не сто тай не двисти
А изъ тысячъ Шляхетскаѣ
Кровъ почервонила
И орендаръ и костёлы
И все зетлонили.
Тилько то й не зетлонили
Що церковъ свѣтую,
Отамъ Швачка зъ козаками
Спивае имнуе,
Хвалитъ Господа вельми
И каже сидлатти,
Коня свого ворного
~~[illegible]~~.
Мене поцуйтеся
У Высокомъ въ сла нашъ Листи
Зъ Лебединомъ у куту
Потаптитъ Жидивскуѣ
И Шляхетского трупу.

36.

Ой нетъ нуть тивъ, лебедь
Нетъ вода,
Пригнучилась зъ Чумакамъ
У степу бидна
За болили головонки
За болить опивнитъ
Упивъ чумакъ коло воза
Упивъ тай мовчитъ.
Изъ Одесъ приславали
За вели чуму.
Подкинулы товарыши
Горилку йому
Волы його коло воза
Понуро стоятъ.
А изъ по степу тай ворони
До його летятъ.
Ой не мовлю йте тай ворони
Чумацкого трупу,
Не мовлю вы вилетъ подоляте
Коло мене въ кучи.

Ой полетить вороненько
мои сыдокрини.
До батечки, ти скажіть
Щоб службу служили
Та за мою душу
Псалтырь прочитали,
А дивчини молоденькій
Сказить що не жиделе.

37.

Мадлиця плакала,
Вхати батько лає,
А до вдови надосвитки
Скати не пускає.
Щоть мени робить
Де мени подітись
Чи то до кишенки полоб
Чи то утопиться.
Ой ладину в серенки
И добре намисто,
Та піду в подушурочки
Ве ждемо на листо.
Скажу тому, сватай мене
Або одчитись!...
Бо вже мени умирати...
То лучше топиться

38.

У тієї Катерини
Хата напомости,
Йде славного Запорожця
На пиляні гости.
Одинъ Семенъ Гостий,
Другий Іванъ Голый,
Третій славний Вдовиченко,
Кандрать Дрошенко.
Заїздили Польщу
І всю Україну
Аже бачили тамо
Я се Катерини. —
Одинъ каже брати,
Якби я мав тілько
То отдавсь би все золото
Оцій Катерини
За одну годину.
Другий каже друже,
Якби я був душі

То отдавсь би я всю силу
За одну годину
Оцій Катерини,
Третій каже дитя,
Нема того в світи
Чтобъ мене нидробіть
Для цеї Катерини
За одну годину.

Катерини задумалася
І третьому каже
Ратъ у мене брат єдиной
Уповом братий!
У Криму дев пропадеся,
Хто-його достане
То той мени Запорожцю
Дружиною стане.
Разом повставали,
Конай осідлали,
Поїхали вивовіть
Катриного брата.
Одинъ утопивсь
У Дніпровимъ гирли

Другого въ Козлови
На Кильъ посадили.
Третій Кильдрешъ Зрощенко
Слеваньъ Довиченко.
Зъ мотои неволи
Изъ Бахчисарайо
Брешти визволив.

За скрипили разно двери
Звельскіи дети,
Встеваюъ, витіваюъ Катерин
Брешта зостричешты.
Катеріни подивилась,
Тай заголосили
Це не брешъ мій цемілі, милы
Я тебе дурилы...
Одурилей!.. а Катреми
Додому скотилась
Головонькы.. ходилъ брешти
Зъ полмаои дешты

Гонялы запорожцы
Витаръ догоняшты.
Катерину горюсриву
Въ поли подовалы
А славнои Запорожцы
Въ Степу побрешталысь.

39.

Изъ за гаю сонце сходить
За гаєм и заходить
Подолянки у вечери
Козаки собі водять.
Водять вони годину,
Водять вони одрину.
Не виходить дивчиноньки
Изъ темного лугу
Не виходить дивчиноньки
А зъ темного лису
Зъ рушницею и зъ чередою
Виходить панъ лисый.
Цькуе його собаками
Кутить назадъ руки
Не заведе отъ козакови
Смертельнои муки.
У лохи його сердешного
Той панъ замикае,
А дивчину покритого
Посвиту пускае.

40.

Ой пишли в у бриг заводою
Аж тамо милии сусведи
А другеи тоеи
Розмучаць злеи
Багатеи сосидоньки
Вдова молодеи.
Ая вгори за него
За сиею зимою,
Вгопоти плоскиеи вибарами
Тавеи й розказа
Шо вже мене любити
Отчиниться буде
И дособ злую сужу
Просила в придане.
Ивене мій ивене
Друже мій коханый,
Бо сбий тебе сила божа
Не начеи дорозе.

41.

Не тонк тіи вороги.
Ижь добріи люди
И окредуть жалуючи.
Плачучи осудуть
И попросять в хату.
И будуть витати,
И питати тебе
про тебе.
Шоб потилоб сміятись
Шоб за тебе сміятись
Шоб тебе добити...
[redacted]
Без ворогів можна во-
свити
Бих побудь прожити.
А ца добри люде
Найдуть тебе вводи
И нетимуть свити добрыеи
Тебе подибудуть.

42.

Ой люли, люли, мов дитино
Вгдень и вночи.
Підешь гній сину по Україні
Несть клепучи.
Сину гній сину нельзя тяжти
Не толовати,
Мене прокляту в твоїх лютах
Мене клятьи.
Мене нестане, найдуть в люде
Иды ты [redacted]
Дей земленькій питать небуде
Тяжь нечуйи.
Найдешь у чем тую жалоту
Той пригорнись
Бо вспобала мов дитино
Ще колись.
Як підешь веселій у тій хаті
Пожнурись
А як побачиш дитинами
Пожадывись.

43.

Ой [redacted] ты почорнило
Зелене поле.
Почорнило в [redacted] вечери
Та за вашу волю.
Круч мистечка берестечка
Начотыри лиши
Мене вкорли козиченьки
Своими тупуполи крили
Та [redacted] гайворони
Учрили сь опивночи,
Клоготь очи козицькіи
А труту недоступь.
Почорнило в земле
Та за вашу волю,
Вдновь буду зеленити
А вы вне виноли,
Невидвотесь на волю,
Будыте орлы,
Та одночи у найдайтесь в
доме [redacted] прокляньтеся.

14.

Туманъ туманъ долинного
Добре опитъ зъ родинного,
А ще лучше зъ горою,
Зъ дружиною молодою,
Обійду я тихенькі гаєм
Дружиною вічно тощуваю.
Де ти, дети озовися
Прійди серце пригорнися
Разно друже мій щастя
Та поїдемъ вичестися.
Щобъ незнали бітьки мати
Якъ моєї буде тяжъ взяти,
Зъ вязи лісъ і незаємо,
Бодай бумъ пропала,
Лечше бумобе въ труїти сонцъ
Ніжъ зъ тобою въ світи опитъ.

15.

Уведимо ку у світу
У досвітню годину
У славному преславному
Місті Єрусалимі.
За дівочоки вуси дівочи,
За гумнати стрімкі
Праведному громаду
Божуни дзвонили.
Зъ світами [redacted]
Та-зъ пречистими образами
Народъ зъ попами
Зъ усіхъ церковъ на гору йде,
Мовъ та божа тола буде.
Зъ монастиря святого
Узолоти аж сяє
Разомъ архимандритъ виходить
Акафистъ читає,
Поклони покладає,
То важно та тихо
Урочистого поїду
На високу гору

Сходилися полковники
И виско як море
Зъ знаменами до бунчучами
Зъ лугу выступило
Та на трубонько вигрявело.
И на гори резомъ стало
Заповкла гармиты
Отмили дзвоны
И громади поклидае
Дечные поклоны.
Молебствие Арсеи мелодрит
Рамъ на гори привыт
Рвы того боги, просыт и вымыт
Шобъ давъ имъ мудрости дозвыт
Гетмана доброго обрыты.
И одночасно одностайно
Громада вибрали гетьмана
Гераславного лободу Ивана
Мыцаря старого
Брата войскового, —
У трубы затрубили
У дзвоны задзвонили

Вдарили до гарматы
Знаменами бунчучами
Гетмана укрыли
Гетьманъ старый рыдае
До боги руки знимае
Три поклоны покладае
Великій громади.
И мовъ здзвономъ дзвоныть
Говорыть.
Спасыби вамъ панове молодцы
Преславнім Запорожцы,
За честь, за славу, за товагу,
Шо вы мени учынилы,
А щобъ храшче вы зробилы
Якбы за мисть старого
Та обрали молодого
За взятого молодця
Гераславного Запорожця,
Пановъ Кривченка-Каменчика
Я старый чоловикъ недужаго вытя
Буду йому порыду давыть
Гособатьківскій научыть,

Як на лыка отдаты,
Бисеры премлоты годыны
На твой славный украины
Не мени вась брэты
Не лыка водыты.
Не мени тепэр старому
Булаву носыты
Нехай носыть Наливайко
Козацкую славу.
Шо ж кальнэ врэжнэ
У свои вэчи,
Громада чмелем загуде
У дзвоны задзвонить
Гаймастры зи ревлем
Ся бунчуками вкрыть
Проклятого запорожця
По вэй Кривонос Наливайко

46.

У перетыку ходыли
По орэхи.
Мирошныка полюбыла
Для потэхи.
Мельныкь мене шкрэтуе
Оберэгуй по цилуе
Для потэхи.

У перетыку ходыли
По опэлки,
Лисэнка полюбыла
Молодэньки
Мынэрь кичку зашивае
Мене гоже вбэрэ
Молодэньку.

У перетыку ходыли
Я по дрова,
Та бондарь полюбыв
Гарно слова

Бондарь видри любивне
[redacted] пуп'ісортець
шерре горра
Горлодорову

Коли хочешь добре знать
Моя мати
Кого будешь попереду
Звтеть звати.
Усидь, усих мовмамо
Уне диленьку звтьми
Будешь звать.

47.

Унедиленьку та рипесоньку
Ще сонечко незходило
А я молоденька
Рушлячки на дорогу —
невеаль[redacted] виходила.
Я виходила зочай надолиму
Шо[redacted] не бачила мати,
[redacted]
[redacted]
[redacted]
Мого молодого
Чумачка у дороги
Зострічать.
Ой зострілась я
Затьми ідо ачи
Та зарлацькими воз
Ідуть його волы
Волы сполові
І дуть ремиченьки
А чумачка мого молодого
Коло волыньки не мо

Якопалы нашу в стежу
Ти прехтонкими вилу
Завечулы нашу утиху дочку
Ти спустили [redacted]
У ту Вилу, чилыбкую
Над высокі і могили.
Ой Боже милый, милый суди
А ві тихі його любили.

48.

На тополю высокую
Витер на чилыи
Давно ніжки одинока
Долго зневаніе.
Бодай тобі доле
Злюди вітоптуть
Що не дакшо [redacted]
Ни скилько полеслить
Ніхто дивчати чину
Ніхто одинокою
Нидо тобі ніхто дивчу
Бідоси незнаю-
Ні незнатиму. О-могло
Страшно дивувати
У всі виже Ані дивувати
Ни скилько нехо дитати.

49.

Утоптали стежинку
через луг.
Через гору серденько
на базар
Бродили мои бублики
Козакам
Вторговала серденько
Матроскам.
І два шаги, два шаги
пройшли
Закохану дудочку
найшли.
Заграй мені дудочку
на дуду
Нехай свою/ мамоньку
обманю
За дуду
Вивели
Мамоньку
Світай мене серденько
Вийду я.

50.

І широкую долину
І високую могилу
І вечерницю годину
І що [redacted] тяжко говорили
Не за дуду я —
Та що за того розрізнали
розрізнили люде злі
А тепер ми помирили
Ми тепер наші молодці
[redacted]
Мирне прояснились.
Зовтарились ми обоє
Як ясноволи та вдалоє.
Не гнівались стежинко обдимо
Та згадуємо тяжко годи
Як ми тяжко колись.

51.

На вгороді коло броду
Барвинок не сходить,
Чому дівчина до броду
[redacted] по воду не ходить?
На вгороді калина
В вінці листочки
Обнята зеленою, невиходить
Дівчина за батька.
На вгороді коло броду
Верба похилилась,
Задумалась дівчина молода
Тяжко зажурилась.
Плаче, плаче, ти рідная
Вже рибонька в воді,
А хиба мого молодого
Тобі не стрінуть.

52.

Якби мати мамо не листа
То пишемо в завтра на листа,
А на листи мамо не листи
Тілько музики грає трости,
А дівчати з парубками
Колагоцці, мамо!
Безтеменна ж!

Он иду я богу помолюсь
Бо иду я в нейтинейтинусь
Загубила я мамо нашо ти
Бо не дай ну трости музики
Нехай моди не здивуються
Бо я мамо потанцюю
Домашко-мамо!
Не дай мати вихо дивуються
Довги коси листи заплетаю

Бро вилетіла доли доспіти
Одинокій виєш свій прощати.
А поки в зугобілко
Горем сльози полилиєш,
Безтаменна є!

53.

Не хочу я оженитися
Не хочу я бритися,
Не хочу я удаватися
Дитячій годувати.
Не хочу я мов мати
За пугою ходити,
Аксамитові онучі
Не рилі по світі.
А піду я одружуся
Зі моєю вирною другою
Зі славною батьковою Зародою
Та зі вальною [redacted] жеребцем
Ні дорогою у мантерії
Буду добре жити
У аксамити ходити
Меди вина пити
Мисов козаче нерозуміти
Славу досуждати

Остаюся сирого
Старенького мати,
Й їздечем в надиману
Сідаючи мати.
Немає мого сина й вивчив
И немає вистав. —
Не через два не три літа
Не через літа,
Верну ввесь нашу запорожу
Дно тих дерев дерев,
Обидрентий обмелений
Кожного в хату,
Оце тобі запорожанів
И сердешних мати,
Не мені кому привитати
Ни скиль подумати
Перебі булоб молодому
Перебі булоб будуватись.
Мати мулася молоді
Веселім мати

Немає у остинього
нині
Сердешки нагрити,
Немає кому достримати
Затопити хату
Немає кому водвати
Кажи подати.

54. Чума

Чумы зъ глоратою ходили
[redacted]
На гробовищи ремедиями
Ти трупомъ, трупомъ кидали
И со свитами не ставали
Чи порадоль что сколь
Лише собе бесъ помиколь
Весели, сидочки зацвили
Навалче полотяномъ укрыти
Росою боспою умыти
Биліютъ. весело земли,
Цвите, красуцъ цвитами
Сидами тепмяними пугами
А люди бидніи въ селе
Навалче злыжами вкрыти
Бо зе мижалисъ у житяхъ
Тай мрутъ — по улицяхъ вуе
ревуть голодни, не чувади
Не суцъ зоки, невиходять
Не кто зачастъ на одуваньи

[redacted] навалче людей тисячъ
Засыпали, добре знаютъ засыпали
Свитку недилоньку забули
Бо дзвоны вне сельо мечутъ
Ежуютъ
[redacted] коменъ безъ дешку
А [redacted] за городами
Или зетыконьки
Могилы чорныи ростутъ.
Пидъ хатами полмиськи садили
За мити въ шкуру и въ сколи
Пробокоти въ сели
Волочатъ трупы лянцюгами
За царину — и засыпаютъ
Без домовины; дни минаютъ
Минаютъ мисяци — село
Не вижъ замовкло они мимо
И кровавого пороги.
Пробокоти тяжи обсели
Тай ти пидъ хатами лежали
Не хто невойшовъ врахмъ хаты
Шобъ ихъ сердешныхъ поховати
Пидъ хатами и почали

Мов одуч в вічнотлодна
Сяло Земляне.
Ніхто в його лезі сядьтіть
Тілько вітер в все
Та розносить жовтаміст
По жовтому поло-
Довго воно зелено
Блоки люди у поли
Де пустіти и поторище
Та незапаміли
Селитого зеленого —
Згоріло зотлило
Потім вітромо розмаєно
И слиду нестало
Отакі то людині горе
Чуллеи вуслебіле.

55.

И знову мени не привезла
Нічого почти з України..
За тришаїи часуть дила
Карилось в в оцій пустелині
Сердитими боголь. нелаи
Перотее знать дащо карилось
Та й знеть. не кочи в лесе.
А серце плаче бо з чадемо
Доки не веселіи слуги
И не веселіи ти дни
Що пронесеться недоленого
Я в моїй України жилось...
Колись боялися ти клеветь
Братаиеся сестрили з домного
Поки мов вмерли розійшлися
Без слозь, роли ти свято.
И довелось знову мени
Людей нестидростя... ни, ни,

Вони зъ вечера по вечерни,
А тобъ хочъ кляйтеся дерейтеся
Того теперу. . . . . .

Ой чъ ж, коли ти чъ знаєшь
Шобъ небичить вечъ читають
[illegible] почуливо
Що надъ [redacted]
Та розвоєш [redacted] своє горе.
Та укриєшу зчидило
та Бисовьку заниливо
Моде скинуть, моде зрадить
Вони мене порадають,
Я порадять, и розвоєшть
И зчеребонь ку мени скаже.

56.

Ве не вони, вчиняти не мне
Не мо зкинь душу поєднать
Та сім'ї вчи собі хочеш шукаєшь
Шобъ зкинь хоть серцем розмовить.
Шукаєшь боги, . . а находишь
Таке шо [redacted] розказить.
О таки то ти вечить наъ води
Та безтаменить. Таще и те
Шо литечно мое свята
Минуло хмарно, шо напає
Ниже єдиного случно
Шобъ доладу було зчидать.
Видумуєш шобъ серце вбоги
Хоть такимъ словом розвижать,
Нимає воголову ничого
[redacted] . . . . . .
Нема заниль душу поєднать
А їй тоно хочеш, таке просвіть
Хоть слови доброго! покуть,
И мов у поли сонце заснеть
Нади доладу вмів тон труп.

57.

Ой умерла умерла бедная
Умерла и мати
Нагнали кому в свитци
Порадоньки дитки.
Що мени на свитци
Сиротци робитки,
Чи й тки в подсонитки
Чи ты утомитки.
Ой пиду я в ци земли
Та посаджу рутку.
Хто мо дійде мо в рутци
Остануцев в тутки.
[redacted]
Прийде прийде в мою хату
Хазяйнувати
А мене не ни, то пиду в
Матери шукати.
Посеяли рутки
В ци землиці
А дивчинай молодай
У ней нимає стариці

58.

Не верну вей ицо походу
Гусарнай москаль.
Чого мени його шкоди
Чого його жаль
Що не йому жуткаго чуйці
Що гусарина горяцуйці
Що мамоцо зваво,
Ни того мени не шкода,
А мерне моя вроде
Моде не берутк
А не у моци дивитки
Не слізоньки проливати
Жовтенького звуті

1850

4.

Лечу в новому дни и ночи
И лишь забуваю.
О господи як то тяжко
Тіи дни минають.
А літа плывуть мешними
Плывуть соби стыда
Забирають за собою
И добро и лыхо!
Забирають невертають
Николи ничого.
И неблаганы, бо пропаде
Молитва за богомь.

И хоть верстыв и рик минае
Тыжень по тыжни,
И хоть верну нечитнего
Иной знову в новоли

Мережанты, — змерещаю
Кровью то сїзали
Моє горе начуешь
То горе словами
Не розкажеш нікому
Николе, николе
Нигде на світе! нема слова
В далекій неволи!
Немає слова, немає слїзу
Не має нічого.
Нема навіть круглої сльоз
Великого Бога!
Нема чаго подивитись,
Нема кого боротись.
Жить не хочеш на світі
А силы мусить жити.
Мушу, мушу, а для кого?
Щоб нагубить душу?
Не варто вона то ожаль
Об для кого мушу

Жить не вмити, волочить
[redacted]
В неволи кайданы!
Може ще й подивлюсь
Немого українцу —
Може ще й подивлюсь
Словами — слїзами,
В дибровами зеленими!
З темними ночами!
Бо немає в мене роду,
Не всїй українцы
Ти вестуди нетти люде
Що могли чужини!
Дуливсь би по одинокому
По великім селах,
Та спивав би свої думы
Тихи невесели.
Дай доспить подивитись,
О боже мій милий!
Не лежы ти зелений
В тій могилы!

А недесь то донесы
На могилу Кучеину
Мои сльозы; бо в боже.
Я занеи вину!
Може мени нечужинци
Лежать лише буде,
Якъ чиноди въ Украини
Зчудуватьи будуть!
Донесить мій боже милий
Або хоч надію
Пошли въ душу... бо нічого
Нічого неводію
Убогого голового,
Бо серце болоне
Якъ подумаю, що може
Мене поворогальть
Нечужинци, — и ци думи
Зомною свовають! —
И мене на Украини
Нехто незрадне!

А може тыхо заплитами
Мои мережаны косами
И долетять колись будь
На Украину.. и падуть —
Якъ ачей росы надъ землею
На щире серце молодее
Сльозами тыхо упадуть!
И покивае головою,
И буде плакаты золіною
И може Господы, мене
Въ своій молитви помяне!

Нехаи якъ буде так и буде!
Чито плысты, чито брестыи,
Якъ доведеця розвастыи!
А я тахи мрыняты буду
Тихенько биеі мотыи.

2.

Мы застиваємо, розійшлись,
Без слозъ, и безъ розмови.
Чи дійдемо всвіть знову?
Чи застиваємо коли?
А може й те... таде? Якими?
И застиваємо Яку?
Не тутъ, и певне нетакими!
И застиваємо нетаку!
И тутъ невесело спивали,
Бо и тутъ невесело було,
Та все таки якось жилось,
Пригадуючи вкуси сумуваль,
Згадавше той веселий край
И Днипръ той дужий крутогорій
И молодее тее горе!
И молодыи тополиньки рай.

3. Хатина

Не молилися за мене
Поклоны неклали,
А такъ собі співаючи
Мене поливали
Мої матьи — нехай росте
Та здорове буде. —
И вирисъ и дивнымъ бога,
Та невыйшово въ люде!
Лучшеб булоб народитьи
Або утопитьи,
Як живыи и у неволи
Господа гнивитьи.

Бо и тамъ мало небоситьо
Просьвы у бога — тилько дасту
Одну дастыночку въ гаю...
Та дви тополи коло неи...
Та безталанную мою
Мою Оксаночку... шобъ днею
Собі дивитьсе зъ горы
На Днипръ широкий, на горы,

Гори на синій золотоглиці..
Та ні високіи могили!
Дивитись, думати гадати,
Коли то ми їх понасипали?
Кого там моде поховали?
И тяжко, тяжко засипали
Ту думу сумную дніпрову,
Кримцарів того Гетьмана,
Що на очи ляди стекли!
А потім би зі гори дійшли,
Покиди Дніпровим утаїнили чи,
Гуляли би поки посмерки
Поки мірк божій не засне,
Поки зі вечерньою зарною
Не зійде місяць над горою
Туманом поле перерожне.
Мись подивились, помолились,
И розмовивсочи пішли би
Вечерять в хаточку. — —
— — — — — — — — —
Далеко ти господи и злато
И власть понали, в ставоль рого...

Вонисные пилыти пузати
На реки твій господа моїй
Запорожці соби в палатах,
И нам дивитись недалоть.

А тілько хаточки в тиші раи,
Блачи в ідоли ще блачи,
Щоб хоч умерти на Дніпри
Хоч на маленькій гори!

Катрусі

4.

Були на хутори жінки,
И пани, и пани, небагаті.
И дочечка у них росла,
Уже чимала підвиклась.—
И генерал іи засвитав,
Во стрях дорожнім була
А генерал був страх багатий.
От и талахи господь госпов
На вбогій хутерь.. убігали
Царя небесного... взяли
И гарненько одвели,
Та унедимо й повинчали,
И генеральского назвали,
И цугом в Київ поведли.

Було на хутори почне
Мале байстрю, свинней пасло,
Беструсем звалось, дарудане
Воно запиняного пишло
У генеральнее село
Свинейне пасти.. ...

За баломъ бачъ у генерала,
За генеральского чимала
Орда, пашивъ и пашычивъ,
А генеральска уночи
Тыхенько плакить соби стала!..

—Запишатыми мене маты,
Зивяне мерне упалетаеть,
Засохне молодость моя!...
—Ты дурко плачешь?— кто я!
Ни я напічу... Знаюся мамо,
У городи теперь Армяне
Купи соби Мамашо шаль.—
Мени потреби тіи шали...
—Недаведе вельше серце дамо,
Купи голубко, непочаль
Мого ты серця!.. а весного
Въ Парижъ поидемо с тобою,
Або поидемо въ село
Якъ дочечъ серце.— тыхо, тыхо
Дима минала, пропалъ лыко
Та въ сымъ серци умелось
У генеральски молодои
Пошкалы въ село весного,
Въ сели бачыстры загулы,

А генералша пличе пличе,
А генералъ того любить,!
А вси вже бачили всеми!

Зъ людьми у поле погуляти
Зікоть задумавшої пташки,
Та ще заміняє собі заміняє,
А чи бачить що нам дівчата
Маленькій клопчик. — гнеть
Петрусь. — Я. а, подивимось
Та и зирнем. — подивимось
Мовъ ти тополя, зъ Марфою
Очей незводячи, дивлять
У своїй хутиръ, тамъ колись
Вона убоги відростала
И дивувалися — продались
И ерошки вкупи пропили,
На вики свитъ божій завдали.
Ходили петрусь погуляти
Ходить въ сидъ, ходить въ палати
Ходить, не пастимиться вельмъ,
— А хтожъ тутъ паститься вельмъ?
Нехай хто хоче — и повела
Въ палати клопчика вспостовъ
Причинурила, одвела

А потимъ вскому отдала,
И рада стала, — —

Злу годину
Ти на Петруся навела.
Та ты незнаєшь що буде.
Що вигоде отъ ти дрова
Що мы посіяли? мы люде
А всемогущеи доче и зна
Ти нами нехаєш. якъ зна
Матуси горенько твое!
Чи отдалась за генерала
Дитя єдиное свое.
Ни недеяла! а тамъ незнає
Бо всякои матери буває.

Минуло дни годи поволи,
Петрусь у школу та ще школи
Зъ книжками водить то росте
Сами ваш любы молодіє,
И генерали собі радіє
Що дило бачите світе
У двохъ ~~[illegible]~~ зродили,
Петрусь невольно одпустили,

У Києві флотцяв одвезли,
Та й тамъ до школы отдали
И тамъ чимало поповчили.

Вернувши зъ Києва петрусь
Уже Петромъ з панычамъ,
Вже вивчивъ горыбы у дъ
Уже й ....то се ще невтече,
Розкажемъ иноди ти сны
Яки тамъ сынмъ Петрови...

Передъ образомъ пречистои,
Горить лампадки уночи.
Поклонъ тяжкіи бьючи
Вона молилась...нещастіи
Рикою слюзы проливали.
Вони благали пресвятую,
Щобъ: заступилась, щобъ спасла,
Щобъ одурить іи недалеи
Пренепорочнои!... и вуе...
Молитвы іи непомогли!

Вона любои полюбила
Свого петруся, тяжко іи

Тяжко іи?!
Души неучимыи молодіи!
Та щожъ робить! нестало силы,
Сердешна розумъ одурилась!
Та й вже таки одніи, святіе
Просьбы мита молодіе!
Вонымъ неворгнуцы! якъ доче
А мыло касуть перескочъ!
Не боче судытеме, а люде.
Вонымъ, вонымъ тебе осудять
Своимъ непуги ведмымъ судамъ!

Петрусю! добрев дытыно.
Ты ще незнаешъ неповинымъ
Якъ тяжко насвити любить!
Любить.. и марне..марне гинуть,
И зникуть, вину недозиить!
Вона твоя свята мати,
Твоя единая сестра!...
З
Заки радъ ты умирать
Доче тычи недовъ, радъ отдати

Зачем рай свій молодий!
А більше нічого віддасть...
Бо серце тряс їй отдавати!
То мамо бідная твої!

Мамаче мотай земля
За серце грішне вішалась
Любов нечистая... нараєм
А потім, пеломь розмилась
По грішній крові!... и подлає,
Сама недоче що робить.
И що їй діять зі собою?
Чиїто сховатись під водою,
Чиїто їй голову розбить!...
— Поїду в Київ помолюсь...
Молитва моє отпустить
Від вона... Тепер чую!...
Молитва нечистої мене!
Ні у Дніпрові у топлюсь!...

Молите господа дивчата!
Молите господа щоб матьи
Отаку ніхто не продала
За генерали недала!...
Молите боги, щоб весного
Господь послав кого любить,

Вам буде любо, любо жить!
Любов та буде молодою
И непорочною... такою
Як сонь дитячі надори...
А в весні любитись грішно!
То не любов, то пекло буде,
И всемогуть осудить люде,
И бог праведний покарає!
За чорнобривого катра...

У Києві вдилась, молилась
А ніч у Почаєві була!...
Не помогла святая сила!
Як село небоги пуш вдала
Своєдіно ще гірше лютю...
И капельку надось отруту

Не пила тридни й не пила,
Не спала тридни і три ночи.
За совсім губи, впали очи...
Уже й не молиця в ліжці
А що шепоче сміючись!
И як тиждень грішная нудила
Сама недужала що робить!

А потимъ труты на виромы,
Та вечеряли напоимы,
Щобъ зъ'ївъ якъ дивчину любить.
Тепер старого подовемо,
А молодого привитаємо
Та буду жити собі та жити!

И здадзвонилы, вранци рано
Бо генераловіи души...
За говорилы щось поганы
За громомъ молодежудучи,
Ой нелюбе господаръ Карей!
Розлякимъ громомъ упадеш
На грешну голову!.. мовъ амори
На бреслобъ молодо аньъ чуде
Та вси щось шепчуть про отру
И на бітто кобто гидуть!...
И вси затихлы на мить,
Прислухавъ суде... ноги берутъ
И генералы розчинилось!
Наводить труту въ животи!
И на господню мову дристи
У ева громада присмерчеся
Затрясилы... - питає суде.

- Теперъ признайтеся християне!
Кто пана отруивъ? - гудуть.
Мовъ отыва дзвоны... паны! паны!
Громада разомъ заревла,
И Карей втекли.....

Петрусь на чеморъ вылазе
И до громади промовляє
- Не приведи ваша здоровъ!
Я генерала отруивъ!
А зъ'ту я вам тае зъ'ягу,
И не скажу вамъ молодежи
Признаюсь моше передъ богомъ.
Взялы Петруся молодого
И царизъ въ Києвъ одвезлы.

Петруся недавно мордувалы
Въ тюрми злобой.. вдобрейшы
Въ найдамы добре зажувалы,
Перемолымы прозападъ...
И по волосъ петрусь найдамы
А зъ на Сибиръ.....

5.

Мене здесь, в медном,
А люде справди невинуности,
А перемиже ще живе.
Вѣ свято обнаго, той живе
Купаеще соби в калоши
Мовъ перше купилось в криниці.
И справди так. Мои бо будуе
Зипростаки сидить суголаки,
Воны и господоль забуте!
Так щоки мои тут дрижидуть!
А де они?? - невже в сонаці
Будуе вами соби писано
А просіи и такъ! Добре чимало
Вони творили на земли,
Рисками следы родили
А Кровъ Мезрили. люде знають
Кого соблюдають, почиваютъ.
И щоки вы скасите, заславу
Мали вони Мерь Кровавы,
Або за себе? ни, за нас!
За нас сердешнывъ мірь палили!

Блоки ихъ в снегъ мозасобили.
Ажъ бы хотѣ, то певнебъ пасъ
Свыкеръ вѣ толасъ. Кидти! кидти
Деще слава ваша!? насловати!
Де ваше золото, Полкти!
Де власти вельможе! вѣ сплендъ
Вѣ сплендъ повиносимъ Кати
Такимъ самимъ дѣлъ вѣ.
Жили вы плотъ ли з видъ
А вѣ свыхъ подѣшли! ——
Деще тыи!
Велико мучъ ночи свѣтъ!
Пророче божій? Ты мешъ
Ты прямо сущій всюдъ
Витаешъ анголомъ свѣтомъ
Ты любій друзи заговоришъ
Ты всюдъ тыдо... про любовь
Про безтесненную, про горе;
А бо про боли, та про море,
А бо про марне лысну кровъ,
Дѣ людей великимъ кѣтамъ

Замѣняешь твоими пѣснями,
И мы заплачемо... живи
Души поэтова свѣтова
Живей въ свѣтлыхъ своихъ речахъ
И мы читай оживаемъ,
И чуемъ Бога въ небесахъ.

Спасибо друже мой убогій!
Ты знаешь мѣру родимыхъ
Свою одну... передъ богомъ
Богато брате заробивъ!
Ты пересилъ меня въ неволи
Поэтъ нашого... неволи
Меня ты довершилъ!
Спасибо друже! прочитаю
Себе тоть мелю... одиноку...
Надію въ серци привитаю,
Тысячи тыхъ заспиваю,
И Бога Богомъ назову.

6.

Я бы вы знали пѣсычи
Де люде плачуть спивучи
То вы бъ злосѣй не тревожилы
Та марне боги бъ не валили
На наши слёзы слёзочки.
За що незнаго называютъ
Дитыну въ частимъ раемъ.
Я въ дитинстви бъ я колысь
Мои тамъ слёзы пролилысь,
На и перши слёзы, я незнаго,
Чи есть у боги моте зло?
Щобъ утіи дити не заило?!
А дитину раемъ называютъ:

— Не называю я раемъ
Тій дитыночки у сами
Надъ чистимъ ставомъ крайсела
Меня тамъ мати повила
И повиваючи спивала,
Свою нудьгу перемивала
Въ свою дитину — вчтила сама.

У тій хатині, у раю
Я бачив нелюдську... там неволі
Робота тяжка, нікольи
И помолитись ридають.
Там матірь доньку мою
Ще молодую — у могилу
Нужда та праця положила.
Там батько плачучи ходить,
/А мы мали були и голи./
Не вытерпив лихой долі
Умер нещастний! — а мы
Розлизмся мале любимо,
Мов мисеньята. Я до школы
Носити воду замолярам.
Бритти англійцину ходили
Коли побачили посолиты!

А сестры! сестры! Чи вам
Мои голубки молодіи,
Дай кого в світи живете!
Вы в раймах виросли чуйни,
У нас мале коли побачите,
У нас мали сестры и умрете.

Мени аж стучить по жидвадо
Отту хатину чуй и сели!

Такіи боже наши дети,
Мы творимо у нашиий рай
Нас преведайи твоїй земли!
Мы в рай пекло розвелы,
А а тебе другого благаемо,
Зе брати ми тиле оне вемо
Латы мы вини бремо,
И нах слёзами полы вемо.

А моле й тещи... ти, недумо
А таки здаеуе, ... сами есы..
/Бо бох твоем боже волем
Мы нумудились сорки голи.
А моле й сами оне мы бесем
Ремесы батьку нах нашу
Та моле предися бо пиноми
Ах привитъ мароки! бодивсь,
Они чи земелки поклонивсь,
И они зе дасмо вислидае
Ста вокъ нынче полотно,
А вербы четы по жидо ставоли
Ти бесаньо собі купоеть
Земли витье.. правда рай!
А подився, та ети тиеи!

Що ти мій творець і отець мій!
З вишнім любовь, ти кваліл,
Тобі одному сьвятому
За дивні твої дяки.
Отець і Бога! хвали кликну,
А кривь, та сльози, та кулі
Кулі кину, ни ни лиць
Мені сьвятого ми з земли...
Мені дасть, що сьвятого
Тебе дає люди пуки Я!

7.

Бувае въ неволи иноди згадаю
Свое стародавнъ, шукаю, шукаю,
Щобъ чимъ подавитись, щоб я тики живъ,
Що й я таки бачи колысь то давнивъ!
Шукаю, шукаю, господи бъ дотилось
Згадать хоть що небудь! та оце и нетяжусь
Матенко почне що такъ и досину
Богу нетолы вгнись!... раз тени приснилось...
Свяного заснувши, звичайне тихій,
И Сонъ привернуши — нибы крем мочили
Тату я ялыта, а я ще малый,

Дивлюся могили дивби розвернулись,
А звідти виходять нині козаки,
Уже й сивоусії собі набогатьи,
Тай йдуть до мене, — я собі звернулось
Щиро мов підтьмом, звичай не мала,
Стоїть перед мною — отак мене бере
Нині не руки, та несе в могилу
А чорні могили ще глубше розтулись,
Дивлюся в могили усі козаки
Мов безголові, в руки беруть
А я то поклонюся нині не одну
Лежать собі долоні, мов утешні дати.

— Дивлюся дитино, оце козаки,
Нині мені наче, на вій українці
Високі могили, дивлюся дитино
Усі ті могили усі отаки.
Насипані чесним благородним трудом
Насипані тут. оце вони спить!
Лежать вони сливо, лежать вони вовуть
Зі мною козаками! бачиш як лежить
Нині не сповіти! — тут мені не мало,
Усі вони однако на волі жили!
Усі вони однако за волю лежали
Усі вони і вета лежать, та бо їхо зміє

Коли ти чуєш, дівчинонько!
Та добре, дівчинонько — а я ж по сім
За чим журишся — шанця стоїть
За чим я 2 межі ним в новім чевку.
Тобі, любонько, просить без вирости
Слухай, вже. Ти тепер, — а потім ми будемо
Разом ми з тобою, мамонькі, бенкетить
Та обе мене добре — и любо пригоняти
Світилу зорі, и дом обмить
Дай сонце тій зорі. А вже на дівчина
Козака в могилі, то й дом нездвіна
Ти то було сумно, ти то було тяжко
Ти при ньо на кінцю, мене то козак
Покажу вже до обо ще — —

12. Ти тарпівна

Увидило на селі,
У орамди на столі
Сидять мирних та грали
Пошелиму за танець.
Хрущоль ніч пурливато
Дівчата танцювали сала
И пурубки... Уже й кінець
А хуте пішу! — тай це до
И знову мирі заревів
И знову дівчата мовчі
А пурубки удивились в боки сорочки
На вуси сидяки тяжелі.

. . . . . .

Найкращій пурубок мовчить
Стоїть на лаві в середій, мизенка
Свати.
Найкращій дівчині тай бай
Бей стрюко собі та щей,
Усіхи

Такъ и никому недо-ёго
Стоить собі. Якъ той....
Вмечіна стомо-підпрчена.
Біля дівчиці и замрчена
На Бистариву... а та въ вікна
Мовъ нежнаївала стоить
Сама собі, и при Микиту
Немаче сміхнула!.. горить!
Горить Микита, въ сирій світи.
Щелчки вийшла
И за того остостатнего
Мудку найшла,
И нерівного Бистариву
У танець вкотає!!
Одчитись пройди-свите!
И зареготіла
Бистариви, — куда тоби
Наймичоки не стало! —
Насміялась Бистариви
З бідного Микити.
Насміялась прилюдно,
Що виняв въ сирій світи!

Куда тоби Бистариви!
Заплачешь небого,
За ти слиди.....
деть Микиті!
Въ далеку дорогу
Пішовъ собі.. дзтоїхаку
Нечуть его стало. —
Въ того часу Бистариви
Шось такъ стало!

Додому плачучи прийшла,
И стати плачучи лягла,
И не вечеряла!.. не спала,
Якъ лягла, такъ и встала,
Мовъ одурила! Що робить?
Сама недуже! а Микита.
Немаче Сонце у сирій світи
Передъ очима все стоить!
Марій тай годи! Бистариви?
Въ недобрый часъ дзтого нерівни
Біля насмілився.. отамо спить
Тобі його.. будеш, нечить,
И сорому душу оступила

И ти замилкали! чого!
Чого що ти вони помовчали
Микиту бідного того!

Дуже дивнеє на світи
Зтиник серцем бувє!
І вечери цурацци,
Кренци за багаче!
Бистенъ тяжко забаоне
Що дочъ на край світи
Шукакъ тиде... отакъ терпъ
Недаче де дитись
Мытаривци.. дочъ у воду
Аби до Микити...

. . . . . .

Страдаицтесь дивчаточки
Сливтесь зъ нерливи
Шоъ не було и вемъ того!
Що тій Мытаривци.

Але ти бильчи за сьвами,
А батько матти турбувальсь,

Матрошу въ Києвъ повезли.
Свіжими трівами посипъ,
И все стежки непомочъ!
Вотоптали стежку на могилу
Все выгадать його ходили.
И стежки стали заростати
Бо вже нездужали и вертати,
Якъ отъ ще слиди нарубить!

А вони покуть провмывали
Його вже й забули
Чи й бувъ коли! годъ за годами
Мари годы минули.

Начетвертий годъ въ недилю
У оранди на селы.
На шуроному столи
Слиди мурачки сидилы;
Помолеку сталы
Ету силу грали
Що й податорилъ. Дивчатки
Якъ сиро дрибно танцювали
Якъ и податорилъ.

Завзятий
Ясній шапці у опутами
Вѣ червоны вѣ. вѣ кольны штовпе
Невпрыгидки влити козакъ,
Та щей пресиствуе отакъ
Бо спаньби батьковы,
То спаньби матери
Що нѣмъ добулы. —
Бачъ нѣмъ добувалы,
Якъ то розкопалы,
Вѣ ночи на печи . . .

Годыти! ледь! де отимекъ!
Громиды? Сонцѣй! прекрасне
Мерцене мерцяле пыроботство
Ходиоте бенде! Чи борець
Бо ли борець! . . .
не недалко
Недви, не три, и не чотыре!
Бачъ тій большеи вѣ тій дыри,
Громидого содыли —
Гному борцеви . . вередуе
Якъ той пеньчик . . де вѣ ноги!

Бисне кадрение! все село
Бурокляного не неходуе
Якъ соби сулие, ще,
Бо дослухуялъ якъ завдалъ
Бачыли дивчатами, дивчатами!
Якъ походуеноли заниль.
Бачий дорощий ти багатый!
Уже й наборець анимиль
А тыхъ соби сулие
Бо вечерами у сидочокъ
Дотыкуде вечорне
А тыхъ ди вась, до стрычне,
Бересиствуе, приловляе,
Чи нетой це Микита,
Що вѣ лѣтами свыта,
Бой це той що на сей
Бы насиѣлися колись
А теперъ сели до його
У сидочоке содыкъ,
Сами пому бай стрыпови
Якъ нано ди содыкъ.
Недель, недви ти стрывиеки
Вѣ сидочоке содыли

Не день, не два, як помови
Минати годився!
Дождалися ти нетерпливо
До самого кряжу
И дождалась!
Дни минули
Місяці минули
Мина літо, минай осінь
Минай самий місяць осінній
Уже й дивнії настане,
Настане горе-лихо твоє!

. . . . . .

У ти терпи у сидочку
У вікну кряжи
Бидь вербою... до криниці
Не води жениць,
Ледве водить ти терпливо
Троди погуляниці
Дожидати, посидати
Як їй дивувати?
Де їй дитись одь горе-ка,
Де їй зелоа вастись?

. . . . . .

Разу у їй гори зимою
Годний світами,
Иде боси тихтеривна
И несе дитину.
Ено видійде до криниці,
Ено знов одступає,
А як нельзя мов сідинаи
Бейстрілоа вываедає!
Положили на вулицу
Тихтеривна сами
Бегла й побігла... а мижнати
Взяла мох нельзя,
Бегай уняла в ґарнацо
Зелоне серце те!
А сам тихтів стоя
Соцьному сказати
Бна шоб і шов до громади
Дитину шукати!

Увидилі ту ринкно
Збралися громадоньна,
Бна принесо волоньи
Бна дитя тесшукати

Най нелюб, нешчо ли твою сонце
Безпотатирувало въ баговилнѣ.
Ой чувалы безтелесному,
Жиучвалы чужейдалы.
Сповидалы, причащилы,
Бестѣ на летиръ нарикалы
Бромадою оудылы,
Нешчувуо положилы
Въ доловину!... й вина зъ него!
Тта й засыпалы землою!
Ратовать высокій мурованы
Шобъ прочи люде знали,
Зитѣй своїй научилы,
Шобъ повчалысь дивитѣ.
Холи невчить бастько мастер

Борцѣ того въ сили нестало;
А люде въ больши зостригалы
Кого б нешчо лишилъ
Чи онїва нешчо тѣ потерувала?
Чи нешчувасцѣ дверивали?—
Ото вина сильнїй! покарелъ
Його господь за гордѣ великїй

Не смертно— вина буде сидѣть,
И вартаного-головиколъ
Вина буде подвигу водить,
И вась дивчаточки дурить
во вики

13.

Ну щоб здавалось мова,
Слова ти голос — більше нічого
А серце вість — отрада
Бо ж ідеш нечуле! — дивний од бога
І голос твій і ти слові
Ідуть мені люди! . . .
Глядиливсь
Хотіть щоб дуже занурившись
А там непомрубі стоїть
І сторіч на морі поглядає
Мов на луду.. ідуть туманом
Як скинуть стрілки вислідить
Червоноликий Діана..
А вже дуливо спить ласить
Ти й стоїш, щоб трохи подивись
На хрущоликого подивиць
Чи тее дивину!.. Матрось,
Тамо земляк нашої Островнеи *
На Валти стоїть
Журивсь самі собі голоб,

* Оренбурзі. Буб.

Тай заспівав, звичайно тихо
Щоб Капитоніх нечув, бо дивно
Якісь мрії, доч и земляк.
Ріпива Матрось, як той козак
Що в найтяжчі вирив сирітого
Іде служити в москалі!..

Давно, давно колись
Нечув як стояв під вербою
Тихенько дивився спивачем,
І мав мені мелодію стало
Такого сирому сирота
Що вийшов утомливе
Не тяжко подивливе
Люде кажуть і говорять
Мабуть вийшов утомливе.
І в запалкав, мені мелодію
Було сирому сирота,

Чого ж тепер запалкав ти!
Чого тепер тоді стадоному
І чуй неволі стало стать —

Що світь завдальти закритий!
Що гамь оси тепер індевали,
Що серце! порвалче, побите,
И що дорога—дороге,
Було во тому то розлилось,
Що оеб вмч житти довелось,
Чи тамч лебедьку.?!— Уге.,—

59.

У Вильни городи преславномъ
Оце случилось недавно,
Ще був тойди.. отъ якъ нехтъ
Невкаже въ вирши цїлого слова,
Тойди здоровый прездоровый
Зробили зъ його лазарета,
А бакалярив зробили
За те що шитки нелиниви
У острїй брали. дурнї знати
По поводу, отъ не назвати
Єйбогу й його не вмію
Того студентъ, щонъ нимъ дїяв.?
То сынокъ був Митовевкомъ
Гордои Грисфини,
И хороше, и бачите
И одначе дитина,
И училось нагаличемъ,
Шапку зняло
Въ острїй брали. бобре було,
Та лыко спитскало.

Улюбилося дерденьне
Було молодее,
У жидівку молодую
Ти й думило зжене,
Шоб єдиного незрисла лектьи
Звичайни побрестись,
Бо не мо жарадей дитьи
Шо то зжурокльти!
Мов знаменовай сидили
До самои ночи
Перед вихолм, и втырили
Заплакани очи.
Бо й вони таки любили —
И стрикъ ёмъ любили!
Ти на бурлвирк выходили
И въ школу ходили,
Усе зъ батькомъ, той нелоно
Бу на радей дитьи,
И батькирь якійсь изъ Любеньа
Жидівочку сватови.
Шо тутъ не свити робити
Хоч и тьи топитись
Дезакрету, не хочицъ
Бесъ жидівки жити
Любеньк / Зелонк нидъ Вилісо

Студентови, а нид старши
Нибы тее знае,
Дочку свого одиночу
Въ хати замрачне
Бачъ иде доловокъ вчительци,
И нейтиа строгу
Стеру Рухло — ни небоже,
Рухлы не помоне,
Уже де вони [redacted] насвити
Ромоне сеи читиле.
Ёкшовково дрибненького
И рухлы нездили:
Може сеи [redacted] догаделасъ.
Шиль закодиньев
Бли [redacted] стрилисо такуго
И въ нори опустилисъ
До Студентови нечульцо,
И деб утикати,
А вони звичайне дитьи
Любо целоватись
Коловорить зекодылисъ,
А нидъ изъ надвору
Мовъ скаженый ойбили

Зъ солдатом! Горе!
Горе то би стирпеліти
Не мій твого сьмаю,
На улиці вельмі
Убіти дитині
Убіти в середовищі,
Горе то би мати.
Ні дівочка... дітей сіли
Вдіяли в дитвіна?
Вкавіти мій гонору
І батьківи в груди
Ганьба подобає в городина.

Отака то чудо
Утіпрі мисти прелівному
У тій Вилвам стилось.
Дівувалась до вечоди
Де фонці сховалась
Ні дівочки тій гидочі
Що батьки у Вилі,
А вони в ночі любенько
В Вилі втопилась.

Бо лейсили їм в Закрати
Пальці і подовали
А Грисрили без дитини
Сердешна осталась,
Пошкали у Вилі кинуті
Пасеб отиміліс
Бла в маркізоль якилоб
голиці

Кошуть одру ожилеб,
Може їбрешуть, бо звичайно
Хоте вони люди,
І Вдовицю незабуть
І тую осудіть!

60:

Заступили хмари хмари
Та білую хмару.
Виступили зъ заліщаму
Зъ турками татари.
Изъ Полтавъ Шлєхталиці
А [redacted] Тотовичъ
Изъ за Дніпри напуще
Дурный Самойловичъ.
Зъ Ромодановъ. ліво та галичъ
Вкрили Україну,
Та й кількоть с ляко-поли..
А тые чигирине!
А ты стучей Дорошенку
Запорозкій брате!
Нездумаешъ. чи боишъ
Не вороги стати.
Не боюсь я отаманы
Та отамъ України —
И зипикавъ Дорошенко
Бяко тая дитаніи!

Не розсипимъ вриму силу
Не вступу я знову!...
Возьмитъ мои Гетманскіи
Клейноды пеновые
Та одимитъ москалеви
Нехай москвы знае
Що Гетманы Дорошенка
Не свистъ немае.
А я бритъ Запорожцы
Возьму собі рвсу
Тей виду поклоны бити
Зъ Мижигорь до Спасу.
Задзвонили вси дзвоны
Гармиты грималиі,
Удви левы за Дніпровіцы
Зъ москанами стали
А ино нашмо — мєнтлавами
Помаили клейноды..
Годи тобі Петреничъ
Изъ Великіи воду
Положимо ти клейноды
Помаиновъ вночи

Иди Бестри в Мономарьи
[redacted] молиться Богу.
Напустили Дорошенки,
У раси пизаньи,
Закували Хейдаки
В Сибирцю послали.
А з Сибирцы в Дорошенки
Вику доживали,
Отиже стоби довелось
Запорозькій брати!

Выглянуло ясно Чигирина
Сонце из за виноградин,
Поотвелы в свои улусы
З турецкими татаре.
А ляхи з своими Чарнецкими
З полковником Степаненко
За наширы церкву Божу.
И Кости Богданы
И Пашкевичи в Субботови
[redacted] гарматнью стрелили
Тай пишли соби у полку
Мов добре зробили.
Село коло Москви

А поскакали до Рамадановы
Уз недилнюю рано,
Бижали соби до Поповичевы
Шляхом Рамадановы.

Мов орлы той приборский
Без крыл та без воли
Зилетыв слепый Дорошенко
Сидыти в неволи
Тай умерь до судьбы, остано
Волочитыв хейдаки,
И забулы в украини
Славного Петьмана.
Тилько ты свитый Ростовский
Згадав у тесмаци,
Свого друга великого
И звелыв Кишинцю
Ведь Петьманом дмуровы
И Богу молитыв
За Петьмана, [redacted] пишаниду
За Бестри служеньство.

И доси ще, що рибъ Божій
Бисъ. день твій постане.
И дуть прывитай Панаиду
Нейдъ нашимъ Гетманомъ
Въ Перемишли

Ой моя ходу бідъ
Не пуставотта,
Та вам того не одвію
Що мене бог дастъ.

Гу ходу, гу ходу
Подніпрєвъ по ходу,
Самаємо тонкати
Гарнатовъ воду пе-
ситъ.

426

427

4879.
4752.
430

Ты творе вни.

Давно се дiялось колись,
Ще вже сорци унаст ходили
Поселяск. та дивитъ дуриля
За уломи бы кпили, хлопцiв били
Та вуже водили вь сели;
Якъ ти гусары не постои.
Ще за тiмнощiмы свiтом
Давно се дiялось колись.

уноди мо писеме

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

МАЛАЯ КНИЖКА

Факсимильное издание
«Малой книжки» Т. Г. Шевченко
в комплекте с предисловием
Евгения Шаблиовского

(Отдел рукописей Института литературы
им. Т. Г. Шевченко АН УССР, ф. 1)

Киев Наукова думка 1989
Тираж 50 000 экз.

Київська книжкова
фабрика «Жовтень»,
252053, Київ-53, Артема, 25.